

DE GEOPENDE DEUR

EEN BIJDRAGE TOT ONDERWIJZING IN DE KENNIS DES VERBONDS.
BIJZONDER HET INZIEN EN INGAAN, EN DE VOORNAAMSTE DWALINGEN
BETREFFENDE DEZE ZAKEN

**Een beschouwing over het misbruik van het Genadeverbond
en de doop bediend aan uitwendig gelovige (doop)leden**

door

G. J. EDELMAN

Leraar te Dordrecht

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2019**

EDELMAN, Gerrit Jan (1908-1990)

Gerrit Jan Edelman zag op 4 juni 1908 het levenslicht te Reeuwijk. Zijn ouders waren Janus Edelman en Gerrigje Kraan. Op 30 november 1933 trouwde hij met Trijntje van Egmond, geboren op 30 oktober 1911 te Zwammerdam. Het huwelijk werd gezegend met tien kinderen.

Na de lagere school gevolgd te hebben, werd Gerrit Jan boomkweker in het bedrijf van zijn vader. Na enige tijd werd hij vertegenwoordiger. Dit beroep vereiste dat hij goed thuis was in de Engelse taal. Om zich deze taal goed eigen te maken, verbleef hij veel in Engeland.

In de jaren dertig kwam Gerrit Jan tot bekering. Al spoedig daarna begon hij, op verzoek van de hervormde Reeuwijkse predikant W. Vroegindewij, de studie voor godsdienstonderwijzer in de Nederlandse Hervormde Kerk. Toen brak de Tweede Wereldoorlog uit. Tijdens de mobilisatie was hij gelegerd in de Dolder. Zijn opleiding voor godsdienstonderwijzer moest hij tijdelijk afbreken. Nadat hij met zijn gezin verhuisd was naar Soestdijk, kon de studie opnieuw worden begonnen. Edelman slaagde voor de akte. Hij sprak tijdens de oorlogsjaren in diverse evangelisaties in grote delen van het land. Aanvankelijk kon hij die nog per trein bezoeken, later moest dat met de fiets, dikwijls onder gevaarlijke omstandigheden. In 1945 bedankte hij voor een beroep uit Stolwijk.

In 1949 verbond Edelman zich aan de Nederduits Hervormde Vereniging 'Calvijn' te Dordrecht. Deze, in 1903 opgerichte vereniging belegde godsdienstoefeningen voor bezwaarden in de Nederlandse Hervormde Kerk. Personen als ds. J. Keller en oefenaar W. van Leeuwen waren aan deze vereniging verbonden geweest als voorganger.

Van 1927-1949 was de gemeente vacant. Predikanten uit de Hervormde Kerk en (vrije) Oud Gereformeerde Gemeenten gingen toen voor tijdens de erediensten. Tot het aannemen van de nieuwe kerkorde van de Hervormde Kerk (1951) werden kinderen ten doop gehouden in de Nederlandse Hervormde Kerk. Daar had dan ook de sacramentsbediening plaats. Toen na verloop van tijd bij de vereniging opnieuw de begeerte ontstond naar de bediening van de sacramenten van de Heilige Doop en het Heilig Avondmaal, kreeg Edelman de bevoegdheid om beide sacramenten te bedienen. In een geschrift legde hij hiervan verantwoording af. De tekst hiervan werd later opgenomen: *in het vuur, maar niet verteerd*.

Edelman is veertig jaar voorganger geweest in Dordrecht. Ook redigeerde hij gedurende deze tijd het maandblad *Calvijn*. Op 4 januari 1990 is hij te Dordrecht overleden. Hij werd begraven op de begraafplaats Essenhof in Dordrecht.

Geschriften

De wapenrusting Gods. Toepasselijke behandeling van de brief van de Apostel Paulus aan de gemeente des Heeren te Eféze, tot onderwijzing en oefening. Rooy en van de Velde, Middelharnis z.j.

Vrijmoedig kritisch commentaar op het geschrift 'Licht over uw pad' van de hand van ds. J. v. Sliedregt, z.p. Z.j.

De geopende deur. Een bijdrage tot onderwijzing in de kennis des verbonds, bijzonder het in-zijn en ingaan, en de voornaamste dwalingen betreffende deze zaken, Dordrecht z.j.

Literatuur

H.M. Stoppenburg, 'Uit de kerkhistorie van Dordrecht'. In: Kerkhistorische Kroniek, 6e jg., no. 1, 1969.

N. van der Want, *In het vuur, maar niet verteerd*. De geschiedenis van de Nederduits Hervormde Vereniging 'Calvijn' te Dordrecht (tweede herziene en vermeerderde druk), Dordrecht 1978.

H. Hille en J.M. Vermeulen, *In de schaduw van het kerkelijk leven*. De geschiedenis van de kleinste kerkverbanden binnen de gereformeerde gezindte in de twintigste eeuw, Kampen 1995.

REDACTIE BIBLIOTHEEK VAN DE KLEINE KERKGESCHIEDENIS

Predikanten en Oefenaars. Biografisch Woordenboek van de Kleine Kerkgeschiedenis

Deel 5. REDACTIE o.a. P. van de Breevaart. DEN HERTOOG – HOUTEN

INHOUD**INLEIDING**

- 1. Over de naam: Verbond der genade**
- 2. Iets over het wezen van het Verbond**
- 3. De openbaring des Verbonds**
- 4. Enkele tegenwerpingen beantwoord**

Overzicht historie "CALVIJN" te Dordrecht

DE GEOPENDE DEUR

EEN BIJDRAGE TOT ONDERWIJZING IN DE KENNIS DES VERBONDS. BIJZONDER
HET INZIEN EN INGAAN, EN DE VOORNAAMSTE DWALINGEN BETREFFENDE
DEZE ZAKEN

door

G. J. EDELMAN

"Ik ben de deur; indien iemand door mij ingaat die zal behouden worden."

"Voorwaar voorwaar zeg Ik u: Die niet ingaat door de deur in de stal der schapen, maar van elders inklimt, die is een dief en moordenaar." Johannes 10:9 en 10.

Verkrijgbaar bij: G. J. EDELMAN, A. Paulownastraat 38, Dordrecht Giro 549015

EEN WOORD VOORAF

Bij de beantwoording van de vraag of alleen de ware gelovigen in het Verbond zijn, dan of ook belijdende lidmaten een bepaalde plaats daarin hebben, in een Mededelingen-blaadje, gevoelde ik reeds de moeite van de te beperkte ruimte en kwam reeds de gedachte op er een klein boekje van te maken. Toen nu de leer van Ds. J. van Sliedregt c.s. ter sprake kwam, en daarop zulk een venijnige roering ontstond, bemerkte ik met schrik, dat de dwalingen zo diep wortel geschoten hadden, en gevoelde ik mij temeer gedrongen een weg tot uitvoering mijner vroegere voornemens te zoeken. Het resultaat hiervan is dit boekje geworden.

Ik heb getracht de zaken zo beknopt en zo scherp mogelijk te stellen, naar de mate mijner kennis, om iets positiefs te brengen, daar we bij ervaring weten dat het anders niet nuttig is. Zonder aanzien van personen of kerken en groepen heb ik gezocht de zaak te behandelen. In de bestrijding van de bepaalde leringen richt ik mij niet tegen personen, maar tegen hetgeen ze leren, zoals elk welwillend lezer zal kunnen bemerken.

Ik hoop hartelijk dat het door Gods genade nog een bijdrage mag zijn tot onderwijzing in de kennis dezer zaken met de dwalingen onzer dagen en alzo tot de ere van de Waarheid en het heil van Sion.

Door genade ben ik mij bewust geworden niet bekwaam te zijn iets te denken als uit mijzelf. Maar het heeft de Al-goede behaagt mij enige kennis van de Waarheid te schenken gelijk die in Jezus Christus is, en een daaruit vloeiende begeerte het talent op winst te zetten. Meent ge, dat ik in enige zaak dwaal, heb dan de goedheid mij te onderrichten uit het Woord Gods. Want tot de Wet en de Getuigenis, als we niet spreken naar dit Woord, we zullen geen dageraad hebben. En het is hiertoe dat ik hoop te geraken.

Zo zij dit werkje de Heere bevolen, die alleen machtig is ons te leren wat waarheid en wat leugen is. De dwalingen vermenigvuldigen als de distelen in de weide. En naar Gods getuigenis zullen we nog meer toenemen, zowel in kracht en listigheid als in aantal. Maar de grote Herder der schapen zal de Zijnen niet verlaten, maar ze inleiden en uitleiden en weide doen vinden. Laat ons dan Hem vragen waar Hij de kudde legert op de middag en uitgaan op de voetstappen van de schapen, om onze geiten te weiden bij de woningen der herderen. De genade des Heeren zij met U en met ons allen. Vaart wel.

G. J. EDELMAN

Dordrecht, A. Paulownastraat 38.

INLEIDING

We raken hier aan een wel zeer belangrijke zaak, welke te moeilijker is, omdat er zoveel verschillende antwoorden op gegeven worden, allen schijnbaar uit de Schriften getrokken. Daarom zal het nodig en nuttig zijn de zaak zo scherp mogelijk te stellen; niet zozeer door een massa teksten, als wel door de grondlijn van de Schrift te volgen en van daaruit de bevinding te belichten.

Wie zijn in het Verbond en wie niet? Hoe menigmaal wordt die vraag onder ons gesteld en besproken. En als er ergens een Babel is, dan hier. Is het zo veelvuldig gepraat er over al niet een zeker teken van de verwarring die er onder ons is, hetwelk wederom een teken is van een gemis aan waar- achtig geestelijk leven? Algemeen zeggen we dat het een zaak is zwaar om te verstaan, Maar vergeten er aan toe te voegen: te weten dewijl we traag om te horen geworden zijn. Waarom? Omdat we niet bekennen willen hoe arm dat we zijn, maar ons liever in het klatergoud van de schijnwelvaart hullen, vanwege ons verdoemelijk eigen.

Uit een en ander, in overweging in ons hart, onder een stuiten op de fanatiekste ketterijen onder die leraars die geacht zijn vandaag pilaren te zijn, voelen we ons gedrongen iets daartegen te doen, zo het de Heere behagen mag het toe te staan. Indien het Hem behaagt te openen, zal niemand sluiten. Maar indien Hij sluit, wie zal dan openen?

Er is onnoemelijk veel geschreven over het Verbond, en nog meer over gepredikt. Echter daar is veel onder dat niet tot onderwijzing dient, Maar meer tot verwarring en dwaling, hetwelk de praktijk duidelijk bewijst, daar zelfs gehele kerkgemeenschappen op bepaalde dwalingen zijn gegrondvest. Ja we geloven, dat er geen zaak is waarin meer wordt gedwaald, en waarover meer wordt gelogen, dan het Verbond; waaruit wederom voortvloeit de talloze dwalingen over de zaak kerk, over doop en avondmaal, enz.

Daarbij bevinden we, dat ondanks het vele z.g. onderwijs, er zo erg weinig mensen zijn die iets van de zaak verstaan of van hetgeen erover gelogen wordt. De meeste geschriften zijn dan ook zo gesteld, dat ze voor slechts weinigen enigszins te verstaan zijn, terwijl de meesten, als ze eerlijk zijn, moeten bekennen na de lezing ervan minder te weten dan ervoor, duizelig geworden zijnde door de geleerdheid van de schrijvers. Men noemt dat diepgang, waar wij leken niet bij kunnen. Echter, we vinden in waarheid bij de meesten hunner niet meer dan een oppervlakkig geklets, en daarbij veel gerammel met de gesmeedde ketting van de menselijke wijsheid. Zo zijn we door het leren van de geleerden nu zover gekomen, dat we vanwege de bomen het bos niet meer zien.

Hiervan zijn we echter ten volle overtuigd, dat de meesten zelfs de bedoeling niet hebben om het volk te onderwijzen in de waarheid Gods, die ze bewust of onbewust haten, maar hen hun eigen leer te lee- ren en op te leggen, om in hun vlees te roemen. Nu is door de tijden heen, dezen weg tot dat einde zeer doeltreffend gebleken: Zeg zo min mogelijk met zoveel mogelijk woorden en dek je met geleerde en gezaghebbende termen, opdat ze je niet "door" krijgen. Kan je daarbij nog een paar oude schrijvers zodanig citeren, dat ze je blijkbaar méé zijn, heb je het pleit al gewonnen. De Schrift is daarbij zó belangrijk niet.

Waarom is de ganse lering des Evangelies zo vreselijk ingewikkeld geworden, dat je een bepaalde wijsheidstraining moet ondergaan om er iets van te snappen? Waarom blijkt het onmogelijk over enig stuk te handelen, zonder geleerde termen en woorden? Hoe komt het, dat je sommiger preken horende en boeken lezende jezelf in een Roomse kerk waant, waar de priesters piepen en binnensmonds mompelen? Is dan de Geest waar wij zo de mond over vol hebben, aan die geleerdheid gebonden en machteloos om het voor de Gemeente uit te leggen? Of is het Evangelie alleen voor de wijzen, openbaart God Zijn verborgenheden alleen aan die wijzen, aan de Schriftgeleerden, aan de onderzoekers dezer eeuw? Neen integendeel, voor dezen is het juist verborgen.

Daarom razen ze maar wat over twistvragen, over dingen die ze niet verstaan, en is het meer het huilen van de wolven.

Het oogmerk is echter duidelijk: Men wil voor zich een bepaalde positie behouden. Men volgt de weg van Rome: Maak de schare onmondig, dan stel je jezelf veilig. Men heeft een bepaalde klasse van geleerden gekweekt, welke men nu in stand wenst te houden op kosten van de schare die de Wet niet kent, en alleen maar goed is om de kapitalen die zij verslinden en verslingeren, bijeen te brengen. Het zijn dezelfde mensen in soort, die de Schrift noemt: Farizeeën en Sadduceeën, Wetgeleerden en Schriftgeleerden. Waarom haatten ze Jezus zo? Omdat Hij hen niet erkende maar hun plaats wegnam, en zich ophield met die door hen misbruikte scharen om dezen de ogen te openen mede voor hun praktijken. Het is de begeerte onzer ziel, door de genade Gods, Hem te volgen.

Het is niet de bedoeling te handelen over het Verbond in al zijn delen. Maar slechts betreffende de vraag: Wie zijn er in het Verbond en wie niet? We willen trachten een duidelijk en scherp gesteld antwoord te geven en op grond van Gods Woord te verklaren, daarbij aanwijzende de grijpende klauwen van de wolven die vandaag de kudde Gods beloeren, om zo de Heere wil, nog een enkel schaap uit de gevarenzone weg te rukken. Dat de bokken hun natuur volgen is Gods bestel, waartegen we zwijgen moeten.

Het zal goed zijn vooruit vast te stellen wat we bedoelen als we spreken over het Verbond. De naaste omschrijving van de naam lijkt ons: Een verbond is een overeenkomen van partijen op bepaalde voorwaarden tot een bepaald einde. Met het Verbond bedoelen we dan een overeenkomen in het ene eenvoudige Goddelijke wezen betreffende de verlossing en zaliging des gevallen mensen. Het naaste beeld is het huwelijk. Zo is het Verbond een vereniging van Vader en Zoon in de Geest, welker vrucht is de wedergeboorte des volks, die daarom kinderen Gods heten. Hieruit beantwoorden we de vraag aldus: *Alleen die uit God geboren zijn, zijn in het Verbond, alle anderen zijn er buiten. Alleen die in Jezus Christus geloven, gaan en blijven in het Verbond.*

We zullen nu trachten een en ander te verklaren en te bevestigen in deze weg:

Ten eerste spreken we over de naam Verbond der genade om de plaats die deze vandaag heeft;

ten tweede zeggen we iets over het wezen en de werking des Verbonds;

ten derde handelen we over de openbaring des Verbonds en ons ingaan en

ten laatste behandelen we enkele tegen ons antwoord ingaande leringen.

1. Over de naam: Verbond der genade

Deze naam als benaming van het Verbond Gods in Jezus Christus is onder ons algemeen bekend en in gebruik. Minder bekend is het echter, dat de Schrift deze benaming van het Verbond niet kent. Er zijn meer van die uitdrukkingen gangbaar onder ons, die zo vanzelfsprekend zijn geworden, dat we ze aannemen als waren ze Gods Woord, zonder er meer aan te denken dat het woorden van mensen zijn, die ze gebruikten om uitdrukking te geven aan hun gedachten en opvattingen van bepaalde leerstukken. Denken we maar aan woorden als: kerk, reformatie, herschepping, sacramenten, enz., welke alle woorden zijn die de Heere niet gebruikt in Zijn Woord. Hoe goed het nu ook aanvankelijk bedoeld moge zijn, toch wijst de praktijk uit dat het zeer gevaarlijk is om uitdrukkingen te gebruiken over Goddelijke zaken, die de Heere Zelf niet gebruikt, daar ze mede veel aanleiding gegeven hebben tot, en steun voor dwalingen en ketterijen. En willen we hier in wezen niet wijzer zijn dan de Heere, Die ons met andere uitdrukkingen wil onderwijzen? Zijn deze woorden van de mensen niet voor velen geworden wat de beelden voor de Roomsers zijn?

We stellen hier met nadruk voorop, dat het niet onze bedoeling is de leer onzer godzalige voorouders te verketteren: Echter, beschouwen we hen als mensen van gelijke bewegingen als wij zijn. Daarom kunnen we wat zij geschreven hebben niet als onfeilbaar beschouwen. Ook stellen we hun geschriften niet naast Gods Woord als een tweede kenbron van de Waarheid. De ervaring leert dat dit steeds voert tot verplaatsing van het gezag van de Schriften naar deze zgn. tweede kenbron; Zien we maar op de Rooms en hun traditie-leer, en de afgoderij met de inzettingen van de Ouden in sommige kringen onder ons, bij wie van toepassing is: Gij hebt wel Gods Woord krachteloos gemaakt door uwe inzettingen.

De Godzaligen onder de Vaderen, door de Geest geleid in de verborgenheden van de waarheid, drukken in hun geschriften uit, met hun woorden, wat ze van de Heere geleerd hebben. En wat zien we nu? Die de Geest niet hebben, en niet verstaan de dingen die het Koninkrijk Gods aangaan, nemen de woorden van de Vaderen en laten de zaken liggen. Vanzelf gaan ze nu van de woorden maken wat de Vaderen er niet mee bedoeld hebben.

Dit is wel in zeer sterke mate het geval met de uitdrukking: *Verbond der genade*. Velen zitten niet de vorm, het geraamte zonder ziel, en noemen nu dit dode lichaam het Leven, om zichzelf te rechtvaardigen. Vandaar dat er onder de heftigste verdedigers van de "oude schrijvers" zoveel gevonden worden die vijanden van het kruis van Christus zijn. Waarom kunnen velen de levende verkondiging van de Waarheid niet verdragen, en de preken van de oude schrijvers wel? Eenvoudig omdat het laatste nodig is om "gereformeerd" te heten, en de schrijvers toch dood zijn. Want indien zij nog leefden en predikten gelijk ze geschreven hebben, ze zouden evenzeer veracht worden als de Heere en Zijn discipelen. Hoe waarachtig is ook hier dat woord: Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeeën, gij geveinsden, want gij bouwt de graven van de profeten op en versiert de graftekenen van de rechtvaardigen.

We nemen daarom uitsluitend Gods Woord tot grondslag en richtsnoer zonder opzicht op welke schrijver dan ook. We willen de voornaamste dwalingen die op de naam als naam gegrond zijn aanwijzen, en tevens aantonen dat deze niet door de Schrift gebruikte uitdrukking beter opzij gezet kan worden.

Aanvankelijk werd met deze naam aangeduid *het Verbond waarin de Heere God aan zondaren de zaligheid schenkt, uit genade, in Jezus Christus door het geloof*.

Men gebruikte de naam om onderscheid te maken tussen het eerste Verbond in Adam hetwelk men *werkverbond* noemde, omdat de zaligheid daarin door werken verkregen werd, en het tweede Verbond in Christus, hetwelk men *genadeverbond* noemde, omdat de zaligheid daarin uit genade geschonken wordt. Men benoemde dus beide Verbonden naar hun manier van bestaan, en niet naar hun wezen.

Er is geen bezwaar tegen om te zeggen dat het Verbond des Levens in Christus Jezus is een Genade-verbond, tegenover het Verbond in Adam dat een wet-verbond is. Dat het *benoemen* van het Verbond als *Verbond der genade* heel iets anders is zal verder blijken. Allengskens is men het Verbond wijder gaan uitstrekken, er ook ongelovigen in opnemende, op grond van doop, enz. We zien dus dat men van de manier van bestaan gemaakt heeft het wezen of de inhoud. Hierdoor heeft deze uitdrukking een gans andere betekenis gekregen, welke niet zo onschuldig is als het lijkt. Hoewel het tegen de bedoeling van de vaderen geweest mag zijn, zo heeft nochtans de naam zelf daar mede aanleiding toegegeven.

Dit zal ieder duidelijk zijn, als hij de conclusie maar eens recht uit de naam trekt. Want dan zal het blijken dat we met deze uitdrukking feitelijk alle genade binnen het Verbond trekken, waaruit noodzakelijk volgen moet dat alle mensen die genade ontvangen, er een plaats in moeten hebben. Vandaar dat Ismaël vandaag ook een kind des Verbonds is. We zeggen niet dat het oorspronkelijk alzo bedoeld is, maar dat men deze weg bewust en onbewust gegaan is, redenerende vanuit de naam, in plaats van lerende vanuit de zaak.

Het is klaar genoeg dat ook mensen die niet zalig worden, *genade* ontvangen. Ja, dat dit zover kan gaan, dat men een verkoren dienaar des Evangelies kan zijn, en nochtans verloren gaan. Denken we alleen maar eens aan Judas en Saul en Bileam. Dat men zich nu door de naam laat verleiden om zulke mensen een plaats in het Verbond te geven, kunnen we wel verstaan. Dat men dan echter het Verbond der genade niet op alle mensen betreft, Maar alleen die onder de middelen verkeren (bij velen die tot de eigen kerk of groep behoren of hun beginselen aanhangen) is m.i. inconsequent. Blijkbaar schrikt men voor de conclusie van de ingeslagen weg terug. Nochtans is naar deze gedachtegang de leer van de Remonstranten de juiste conclusie. Immers, men maakt hier meerdere genade tot een grond van een in het Verbond zijn, tegenover mindere genade, zonder dat het is de genade van de wedergeboorte.

Maar indien enige genade buiten de wedergeboorte grond geeft voor een zijn in het Verbond, dan is alle genade dit, en moeten alle mensen in het Verbond een plaats hebben. Men voelt deze moeilijkheden wel aan, bewust of onbewust, en heeft getracht dezen te ontgaan door weer nieuwe vindingen. Zo spreekt de één over inwendig en uitwendig Verbond, de ander over tweeërlei kinderen des Verbonds, weer een ander over bondelingen die wèl en die niet uitverkoren zijn, en nog een ander over genade in Christus en buiten Christus. Al deze leringen zijn echter niet anders dan woelingen om uit een strik te komen waar men in gevangen zit.

Toch zal men nooit aan de conclusie van een algemene verzoening kunnen ontkomen, tot welk een kleine groep van mensen men zijn Verbond ook beperkt, en welke geleerde bokkesprongen men ook maakt. Men geeft mensen een plaats in het Verbond, op grond van bepaalde genade, welk niet is de genade des Levens die alleen de ware gelovigen deelachtig zijn, Maar de genade van Gods algemene verdraagzaamheid over alle mensen, de genade dus genomen in de zin van Ps. 145 : 9, welk alle mensen in meerdere of mindere mate ontvangen. Dat het nu rechtstreeks tegen de Schriften is om meerdere genade tot een grond van een in het Verbond zijn te maken, tegenover mindere genade, blijkt wel het duidelijkst bij Ismaël in Gen. 17 : 20 en 21.

Hetgeen deze mensen, die men dan een plaats in het Verbond wil geven, méér hebben dan degenen die men er niet in betrekken wil, is het gedoopt zijn, enz., enz. Wel, dit alles kan men zeker ook van Ismaël zeggen. Ja, indien het van iemand gezegd kan worden, dan zeker van hem, die Abraham tot vader had, door hem besneden was, in het gezin van Abraham leefde als een ingeborene des huizes, alle goed genietende in spijs en drank, schoeisel en deksel en onderwijzingen in de wegen des Heeren. Nochtans zegt de Heere zeer nadrukkelijk, *dat Hij niet met Ismaël maar met Izaäk Zijn Verbond zou oprichten*. En Paulus dit door de Heiligen Geest aanhalende, getuigt mede: *In Izaäk zal u het zaad genoemd worden* (Rom. 9 : 7).

Dat men desondanks de Ismaëlieten vandaag kinderen des Verbonds noemt, op welke wijze dan ook, toont wel duidelijk de verwording onzer dagen om zo rechtstreeks tegen Gods Woord te liegen. We denken hier aan de Mohammedanen die Ismaël stellen in de plaats van Izaäk. En inderdaad zijn deze leraars en hun volgelingen hierin Mohammedaans, daar ze voor de Izaäks geen plaats hebben.

Men geeft mensen een plaats in het Verbond, waarvan men zelf moet zeggen dat velen verloren gaan. Nu is dit naar de Schrift klaar: Wanneer men in het Verbond kan zijn en nochtans verloren gaan, dit niet is het Verbond des Levens in Christus Jezus. Immers, het leven heeft men niet, hetwelk nochtans de inhoud van dit Verbond is. Om dit te ontgaan kunnen we spreken over Verbond der genade, want genade hebben ze wel. Echter, laat ons dan verstaan dat ons verbond een ander is dan het Verbond des Levens. Dan zijn dezulken niet in het Verbond Gods in Christus met de levenden, hetwelk men juist wil leren en bewijzen, maar in een verbond met de doden. "God dan is niet een God der doden, maar der levenden, want zij leven Hem allen."

Daar het nuttig zal zijn enigszins te verstaan wat we met de uitdrukking genade bedoelen, willen we deze zaak eens kort bezien.

Uit de verschillende leringen blijkt dat men het er algemeen over eens is, dat alle mensen in bepaalde mate genade ontvangen, hetwelk een zekere waarheid is. De Schrift leert ons dat de mens door eigen schuld alle leven en recht ten leven (insluitende alle goed) verloren heeft, en onder de schuld des doods (insluitende alle kwaad) gekomen is. Dat we niet direct in de volle straf, de voltrekking van het oordeel des eeuwigen doods, gezonken zijn, is door Gods genade over ons geslacht. Daarom kunnen we alles wat we nog hebben en genieten mogen, boven een eeuwig straflijden in de hel, genade noemen, daar het uit genade is dat we het ontvangen. Dat we nog een tijd in dit heden ontvangen, een natuurlijk leven op aarde met alle weldaden daarbij in eten en drinken, enz., is niet om enige verdienste, maar tegen alle verdienste in, om de genade Gods over ons geslacht.

Hieruit is het dus duidelijk dat alle mensen genade ontvangen, ook degenen die niet in het Verbond des Levens begrepen zijn. Dit komt hen niet toe uit dat Verbond, noch in dat Verbond, maar wel om het Verbond, krachtens Gods welbehagen. Bv.: Ismaël ontving uit de goederen van Abraham van de zegeningen des Heeren, om der wille van Gods Verbond met Abraham. Indien er van eeuwigheid zulk een Verbond bij God niet geweest ware, zou nooit enig mens na de val genade ontvangen hebben. Daarom heeft niemand God aan te klagen vanwege dit Verbond en daaruit vloeiende verkiezing. Integendeel hebben wij allen stof daarin om Hem te prijzen, ook die zich buiten het Verbond weten. Immers, dan weten we ook dat we nog veel goed van de Heere ontvangen, hetwelk we niet zouden ontvangen hebben als er zulk een Verbond niet was.

Het heeft de Heere behaagd in Zijn soeverein welbehagen te besluiten, uit de mensheid een bepaald aantal te verkiezen, om ze in een weg van genade in en door Jezus Christus, te verlossen uit de dood en het eeuwig leven te geven, en de anderen in hun zonde te laten sterven. In ditzelfde vrije welbehagen besloot de Heere om het besluit der verlossing en zaliging ten uitvoer te leggen in dezen weg: De gehele mensheid in Adam in de val dermate tegen te houden, dat ze niet direct in de eeuwigen dood verzonk; die ganse mensheid een tijd op deze aarde te geven en ze daarin niet bepaalde weldaden te beweldadigen; in dienzelfen tijd diegenen die Hij verloor uit die mensheid door bepaalde middelen uit te halen en af te zonderen ten leven.

Daarom wordt deze tijd ook genoemd een *tijd des welbehagens en ook een welaangename tijd*, waarin Gods barmhartigheden over al Zijn werken zijn verspreid en Zijn zon bozen en goeden beschijnt. Het goed, dat de ganse mensheid nog ontvangt, vloeit dus niet uit het Verbond des Levens in Christus, maar uit het besluit Gods om dat Verbond op deze wijze te vervullen. Van dit goed ontvangt elk mens een bepaald deel naar de mate van de beschikking Gods over dien mens. Daarom dat de een minder ontvangt en de ander meer, is niet altijd vanwege een zijn of niet-zijn in het Verbond. Integendeel ontvangt Gods volk van het goed dezer wereld vaak het minste. Dat nu de én wel en de ander niet tot en onder de prediking gebracht wordt, is evenzeer niet altijd een uitvloeisel uit het Verbond, noch is het een komen in het Verbond of iets dergelijks.

In wezen is het zijn onder de middelen van een bepaalde groep mensen om het zijn van volk Gods onder hen. B.v.: De prediking des Woords is langere tijd in Corinthe gebleven, omdat de Heere veel volk in die plaats had. Later is ze weggenomen omdat er niets meer was. Waren er in Corinthe niet geweest die toegebracht moesten worden, had de prediking des Woords daar niet gekomen, al zouden er waarschijnlijk wel gekomen zijn uit vleeselijke ijver, zonder zending. Dat dus in een bepaalde tijd en op een bepaalde plaats de prediking van het Woord Gods gevonden wordt, is, omdat de Heere er volk heeft, veel of weinig, dat toegebracht moet

worden, en toegebracht zijnde, onderhouden moet worden. Is dit gans vervuld, dan wordt die prediking weggenomen.

Dat er nu ook anderen tot die prediking komen, die niet toegebracht worden, is openbaar. Hun komen is echter geen komen in het Verbond. We komen niet in het Verbond door onder de prediking te komen en gedoopt te worden niet de doop die met handen geschiedt, maar alleen door het geloof. Zonder geloof blijven we buiten, ook al schijnen we er soms in te zijn. Is in uw plaats de bediening van het Goddelijk Woord, de levende verkondiging van Jezus Christus? Dit is een teken dat de Heere er nog volk heeft. Neemt er dan ook acht op.

We kunnen dus alles wat ons in dit heden toekomt, genade noemen, omdat het uit genade is dat we het ontvangen. Echter, dan moeten we wel bedenken, dat de Schrift onderscheid maakt tussen genade en genade, dat is tussen de barmhartigheden Gods die over alle mensen zijn, en de genade des Levens die alleen de uitverkorenen ontvangen. Er is dus onderscheid tussen genade in b.v. Gen. 6 : 8 en Ps. 145 : 9.

Om hier te spreken over algemene en bijzondere genade is onduidelijk en verwarrend, daar toch elk mens deelt in de genade Gods naar het bijzonder deel dat hij daarvan ontvangt naar Gods beschikking over hem. Wanneer we genade opvatten naar de betekenis van: "De Heere is aan allen goed", ontvangen alle mensen die. Wanneer we genade opvatten naar de betekenis van: "Gij hebt genade in Mijn ogen gevonden en Ik ken u bij name", ontvangen alleen de uitverkorenen die. Daarom is de naam Verbond der genade onduidelijk en werkt verwarrend, en de leringen die mensen op grond van enige genade buiten de genade des eeuwigen levens, een plaats in het Verbond in Christus geven, dwaas.

Gaan we maar eens na: De Heere bewees Kaïn genade toen Hij een teken aan hem stelde opdat niet ieder hem zou doodslaan; de Heere bewees Hagar en Ismaël genade in de woestijn. De Heere is aan allen goed en Zijn barmhartigheden zijn over al Zijn werken; Hij regent over rechtvaardigen en onrechtvaardigen en doet Zijn zon opgaan over bozen en goeden. Hij doet het brood uit de aarde voortkomen en de wijn die het hart des mensen verheugt. Hij laat Zich aan niemand onbetuigd, goed doende van de hemel, vervullende onze harten met spijs en vrolijkheid. Ja, de Heere bewijst de goddelozen genade, hoewel ze geen gerechtigheid leren (Jes. 26 : 10). Zo kunnen we dus zeggen dat er een Verbond der genade is met alle mensen, ja, zelfs met de dieren des velds (Gen. 9 : 9, 10).

Daarom is deze naam niet goed, om daarmee aan te duiden het Verbond des Levens in Christus. Daarbij zal het alle waarheidlievende lezers nu wel duidelijk zijn dat het spreken over een zijn in dat Verbond op welke wijze dan ook, op grond van enige genade, buiten de genade des Levens, vals is naar het Woord Gods.

Duidelijkheidshalve stellen we het zo scherp mogelijk: Uit genade minder of meer weldaden ontvangen, daarbij inbegrepen het zijn in het gezin Abrahams en delend in deszelfs voorrechten, het des Heiligen Geestes in bepaalde mate deelachtig zijn, het smaken van het goede Woord Gods en de krachten der toekomende eeuw, het in de Naam des Heeren wonderen gedaan hebben en met Hem gegeten te hebben, ja, door Hem te zijn uitverkoren en uitgezonden om het Evangelie te prediken, geeft geen grond voor een in het Verbond zijn, maar alleen de genade des levens, des eeuwigen levens in beginsel, door de wedergeboorte.

Wanneer we alle gedoopten, belijdende lidmaten, enz., een plaats in het Verbond geven, kunnen we net zo goed alle mensen er een plaats in geven, daar het dan maar een kwestie is van minder of meerdere genade en niet van genade of geen genade.

Ons Verbond is dan echter niet het Verbond Gods met Abraham, Izaäk en Jacob. We zijn dan in een verbond met de doden en de dieren des velds, en niet in het Verbond met God en Christus en alle levenden, in Sion geboren. We zijn dan niet kinderen Gods, maar met de besneden en zich daarop verheffende Joden, kinderen des duivels (Joh. 8).

Is dan deze genade tevergeefs, daar de goddelozen genade bewezen wordt, en zij (hetzij Kain of Ismaël, Ninevé of Ezau, Judas of Pilatus) evenwel geen gerechtigheid leren? Dat zij verre! Deze genade zal doen wat God behaagt. Hij, die het begin en het einde aller dingen is en ook de goddelozen geschapen heeft om Zijns Zelfs wil, zal in en door alle weldaden die Hij geeft, verheerlijkt worden, hetzij door de dood of door het leven. Zowel Sodom als Kapernaüm zal tot die verheerlijking medewerken, die minder ontving naar zijne mate, die meerder ontving naar zijne mate. Denken we eens aan de velen onder ons die tegen de eis van de bekering zich verontschuldigen met te zeggen: Het moet alles genade zijn. Straks zal ditzelfde geslacht, als het door Gods gerechtigheid zal veroordeeld worden, een beroep doen op de barmhartigheid. Maar deze zal hen met hetzelfde oordeel veroordelen omdat ze de barmhartigheid Gods evenzeer veracht en verworpen hebben. Zo zal de Heere ook in Zijn genade over hen gerechtvaardigd en verheerlijkt worden.

Laat ons dit toch eens met ernst overwegen. Zijn we als aan Sodom en Tyrus gelijk, niet kennende de prediking van het Goddelijk Woord?

Ten eerste ligt dit hier aan uw onwil u daaronder te voegen, daar ze door Gods genade nog onder ons is, al moeten we er misschien ver voor gaan. Nochtans hebben we geen grond tot verontschuldiging dat we geen genade ontvangen hebben. Het leven in deze bedeling niet alle goed dat er in is, is ons uit genade gegeven. Eenmaal zal de Heere ons rekenschap vragen wat we er mede gedaan hebben.

Bedenk toch eens: u zijt boven velen beweldadigd omdat u in een land, misschien wel in een plaats woont, waar nog gepredikt wordt die Waarheid Gods die wijs kan maken tot zaligheid, en de Schriften overal verkrijgbaar zijn. Wat hebt u te dien opzichte gedaan? We zullen allen voor Gods rechterstoel moeten komen en rekenschap geven moeten. De verachters zullen bij de gerechtigheid geen pardon vinden, maar horen moeten: *Vervloekt is een iegelijk die niet blijft in alles wat geschreven is in het boek der Wet om dat te doen.* Ook bij de barmhartigheid zullen ze geen pardon vinden, omdat ze de goedertierenheden des Heeren niet hebben geacht en gebruikt om zich te bekeren, maar integendeel veracht om in hun goddeloze leven voort te varen. O, bedenk dan toch heden nog wat tot uwe vrede dient!

Maar misschien bent u van degenen, die onder de middelen leven, die een naam hebt onder de godsdienstigen, misschien wel een naam dat u leeft, hoewel u dood bent. Wel, dien meer gegeven is, van dien zal men overvloediger eisen. Hoeveel meer hebt u dan Sodom en Tyrus. Maar indien uwe gerechtigheid niet overvloediger is dan der Farizeën en Schriftgeleerden, gij zult het Koninkrijk Gods geenszins ingaan.

Luister eens: "Wee u, Chorazin, wee u Bethsaïda, want zo in Tyrus en Sidon de krachten geschied waren, die in u geschied zijn, zij zouden eertijds in zak en as zittende zich bekeerd hebben. Maar het zal Tyrus en Sidon verdragelijker zijn in de dag des oordeels dan ulieden". *Heden dan toch indien gij Zijne stem hoort, verhardt toch uw harten niet!*

Of bent u van degenen, die menen dat hun gedoopt zijn met de handen, belijdenis, bevatting van de letter der waarheid, enz., hen vrijwaren zullen voor het allesverterende vuur van het eeuwig oordeel Gods? Meent u misschien enigszins een plaats in dat Verbond Gods te hebben op grond van dien doop, leven onder de middelen, godsdienstigheid, bevindingen, enz., enz.?

Ach, dat u dan eens bedenken mocht, dat Ismaël, Ezau, Saul en Judas, tenminste evenveel en meer daarvan hadden dan gij, en evenwel in hun zonden gestorven zijn. Deze dingen zullen u niet tot voordeel maar tot oordeel zijn, als ge u niet waarlijk bekeert. Uw vertrouwen op die zaken toont duidelijk aan dat u in dit Verbond niet bent. Want die daarin zijn, die zijn gestorven. Die hebben hun rusten in dit alles verloren, om alleen te kunnen en nu te willen rusten in de genade Gods die in Jezus Christus is. Die in hen woont door het geloof. Hun doop enz., heeft hen niet gerechtvaardigd noch in het Verbond gebracht, maar zijn hen tekenen en zegelen van God, dat ze uit genade gerechtvaardigd zijn door het geloof, en door God in het

Verbond gebracht zijn in Jezus Christus. Daarom wandelen ze niet in deze dingen, maar hebben hun wandel als in de hemel, waaruit ze ook de Zaligmaker verwachten. Ze roemen niet in die dingen waar gij in roemt, maar enkel en alleen in Jezus Christus, Die hen geworden is wijsheid van God en rechtvaardigmaking en heiligmaking en verlossing.

En dezen noemt God in Zijn Woord *de besnijdenis, die niet in het vlees betrouwen, maar in Jezus Christus roemen*. De Heere lere u nog in en met dit alles uw naaktheid kennen voor God, buiten Christus, opdat u nog in arbeid gebracht moogt worden tot waarachtige bekering. Maar wat zullen we zeggen? *Jeruzalem, Jeruzalem, gij die de profeten doodt en stenigt die tot u gezonden zijn, hoe menigmaal heb Ik uwe kinderen willen bijeenvergaderen, gelijkewijs een hen hare kiekens bijeen- vergadert onder hare vleugelen, en gijlieden hebt niet gewild!*

O geslacht, aanmerk toch des Heeren Woord: "De besnijdenis is niets en de voorhuid is niets, maar de onderhouding der geboden Gods", en: "in Christus Jezus heeft noch besnijdenis enige kracht nóch voorhuid, maar het geloof door de liefde werkende."

Er is maar één Verbond des Levens met God, en maar één ingang in hetzelfde, namelijk het geloof in Jezus Christus de Deur. "Die in de Zoon gelooft, die heeft het leven. Die in de Zoon niet gelooft, die heeft het leven niet." Dit is geen geloof met de mond, maar een geloof des harten overwinnend de wereld en doende wandelen in godzaligheid. Dit is ook geen godzaligheid in schijn, maar in kracht. *Want het Koninkrijk Gods is niet gelegen in woorden, maar in kracht*. Wanneer we uit de dood zijn overgegaan in het leven door het geloof in God en in Jezus Christus dien Hij gezonden heeft, zo zijn we zalig en de God des vredes zal met ons zijn en al onze nooddrift voor tijd en eeuwigheid vervullen als de God des eeds en des Verbonds. *Ik ben de Heere uw God*, zegt Hij, *doe uwen mond wijd open en Ik zal hem vervullen*. En alles wat we van de Heere bidden zullen in Zijn Naam, dat zal Hij ons ook geven.

Maar tot de goddelozen zegt God: "Wat hebt gij Mijn inzettingen te vertellen en neemt Mijn Verbond in uwen mond, dewijl gij de kastijding haat en Mijne woorden achter u henen werpt? Ik zal u straffen en zal het ordentelijk u voor ogen stellen. Verstaat dit toch, gij Godvergetenden, opdat Ik niet verscheure en niemand redde!" (Ps. 50).

Omdat nu deze benaming van Verbond der genade, om daarmee aan te duiden het Verbond Gods in Christus Jezus tot verlossing en zaliging van zondaren niet juist is, en daarenboven dermate besmet is, willen we deze naam niet gebruiken, maar ons liever houden aan de Schriftuurlijke namen: Verbond des Vredes of des Levens. Zie o.a.: Num. 25 : 12; Jes. 54 : 10; Ez. 34 : 25; Ez. 37 : 26; Mal. 2 : 4.

2. Iets over het wezen van het Verbond

Bij het lezen en beluisteren van de verschillende leringen over het Verbond, bemerken we dat velen het zoeken te kennen en te verklaren uit de openbaring en werking ervan onder ons, zonder te kennen of althans in aanmerking te nemen, deszelfs inhoud en meer nog deszelfs wezen.

Dat dit noodzakelijk tot verkeerde stellingen en gevolgtrekkingen moet voeren, zal ons duidelijk zijn, als we bedenken dat geen enkele zaak recht gekend kan worden uit haar werking. Zonder te kennen de aard en het wezen, de oorzaak en het einde van de werking. Om maar één voorbeeld te noemen: Wanneer een leek op technisch gebied een machine in werking ziet, kan hij haar werking niet verstaan noch verklaren, omdat hij noch de aard noch het principe, noch de oorzaak en het einde van de werking kent. Al beziet hij die machine ook aan alle zijden, haar geheimenissen blijven hem verborgen. Zijn praten er over is dan ook in de oren van de technici maar zot geklap.

Geldt dit nu in natuurlijke zaken, veel meer nog in de dingen die het Koninkrijk Gods aangaan, welke in verborgenheden bestaan. Deze allen zijn hem in feite ergernis en dwaasheid, omdat hij ze niet verstaat nóch verstaan kan.

Vóór de val dwaalde Adam in geen ding, omdat hij alle schepselen kende naar haar aard en wezen. Daarom was hij bekwaam om de dieren namen te geven naar hun aard. Deze kennis hebben we verloren en daarom dwalen we in alles. Zelfs van het eenvoudigste en meest bekende schepsel kennen wij het wezen niet meer. Neem dan eens de mens. Hoeveel duizenden geleerden hebben al hun leven besteed om de mens te onderzoeken. En wat weten ze er nog van? Wat zullen we dan kunnen zeggen van de verborgenheden Gods, als wij Hem niet kennen? Alleen in Gods licht, het licht Zijns Geestes in ons, zullen we het licht kunnen zien, dat is kennen en verstaan. Maar die niet wedergeboren is, blijft hier blind. Dit moest voor ieder die nog enigszins in de Schriften gelooft klaar zijn.

Denken we maar aan Jezus onder de Schriftgeleerden. Hij toch was God, geopenbaard in het vlees, en al Zijn woorden en werken waren woorden en werken Gods. Nochtans hebben zij Hem niet gekend, nóch Zijn woorden en werken, nóch hebben zij er iets van verstaan. Evenzo ging het met de prediking van de Apostelen. De Heere wrocht daarin mede door tekenen en wonderen. Niemand heeft er echter acht op genomen, dan degenen wier harten door de Heere daartoe geopend werden. Uit dit alles is het duidelijk genoeg bewezen, dat ook het Verbond niet recht gekend kan worden, noch deszelfs werking verstaan, wanneer het wezen deszelfs niet enigszins wordt gekend. Ook de verklaring van zijn werking en manier van bestaan kan dus alleen geschieden vanuit zijn wezen.

Het Verbond nu wordt genoemd *een Verbond Gods*, omdat Hij is de Ontwerper, Voortbrenger en Uitvoerder. Het wezen zullen we dus zoeken moeten bij Hem en in Hem, die alles maakt naar Zijn natuur of wezen. En inderdaad wordt dit in de vruchten bevestigd. Tracht maar eens de eigenschappen van het Verbond uit de Schriften op te tellen. Dan zult u bevinden dat ze een getrouw beeld geven van de deugden en volmaaktheden Gods; het Verbond zijnde eeuwig, onveranderlijk, heilig, rechtvaardig, wijs, enz. Hieruit blijkt dat God Zelf het wezen des Verbonds bepaalt en uitmaakt. Daarom worden deze zaken ook verborgenheden Gods genoemd, die in God verborgen zijn en alleen door de Heiligen Geest in en uit Christus geopenbaard worden. Zie b.v. 1 Cor. 2 : 7 en v.v. en I Cor. 4 1.

Op aarde zijn slechts schaduwen, het wezen of beeld zelf van de zaken is in de hemel in God en in Jezus Christus. Tot de rechte kennis is alzo in de eerste plaats nodig, een gaan tot God in Jezus Christus in Wien alle schatten van de kennis en van de wijsheid zijn, welke de onze worden door het geloof. "Die tot God komt moet geloven dat Hij is en een Beloner is dergenen die Hem zoeken." En "Het geloof is een vasten grond van de dingen die men hoopt en een bewijs van de zaken die men niet ziet." Zonder dit met God in Christus verenigend

geloof, ontvangen we dus generlei wezenlijke kennis van God noch van Goddelijke zaken. Kennen wij God niet, dan missen wij alle kennis die wezenlijke kennis is.

Dit vast zijnde, geeft het ons aanleiding als tussenvoegsel, enige opmerkingen te maken. We kunnen door veel oefening van ons eigen verstand en een gemene verlichting, door vele boeken te lezen, door studie op scholen e.d., door omgang met Gods volk, enz., een mate van kennis verworven hebben, die ons de naam bezorgt van een groot Schriftgeleerde. Echter, wanneer we dan dit met God in Christus verenigend geloof komen te missen, missen we in feite alle werkelijke kennis, welke het leven is (Joh. 17 : 3). We behoren dan met alles bij degenen die buiten zijn, welken al deze dingen geschieden door gelijkenissen, opdat ze ziende zien en niet bemerken, horende horen en niet verstaan (Mark. 4: 11, 12). Gelijk het nu was in de dagen van Jezus' omwandeling, is het ook nu: Het zijn juist deze dode Schriftgeleerden, die de toon aangeven, vooral in de zaken het Verbond aangaande. Evenals toen, beschouwen zij ook nu zichzelf als de geautoriseerde Schriftverklaarders, verketterende en verdoemende degenen die in het Koninkrijk van de hemelen onderwezen zijn. Omdat de discipelen des Heeren van hen de Schriften niet hebben geleerd, 'aan hun alles vermodderende voeten niet hebben gezeten', zeggen ze maar dat ze de Schrift niet weten. Zo wordt de waarheid uitgebannen en zitten we vandaag in dit Babel gevangen. Een ieder die met enige levende kennis de Schriften dezer leraars leest, en hun orakels beluistert, zal aanstonds bemerken dat ze in- treden in hetgeen ze niet gezien hebben, en tevergeefs opgeblazen zijn door het verstand huns vleses. Wat ze nog aan letterwaarheid naar voren brengen, is gestolen. (Ze mochten eens lezen, allen die over de dingen die het Koninkrijk Gods aangaan, leren, uit hetgeen ze uit boeken e.d. halen, wat de Heere zegt van deze dieverij in Jer. 23 : 30).

Daarom zeggen we tot hen: Wee u gij Schriftgeleerden, gij geveinsden! Gij hebt de sleutel van de kennis weggenomen. Zelf gaat u niet in en anderen hindert gij. Wee u gij geleerden, doctoren en doctortjes, school- en boekprofeten! Gij verleidt de eenvoudigen, benauwt de rechtvaardigen en sticht niemand dan de duivel en zijn zaad. Gij slangen, gij adderengebroidsels, hoe zoudt gij de helse verdoemenis ontvlieden! Lees toch eens Matth. 23 en geve God u genade uw weg daarin te zien opdat ge u vanwege de schrik des Heeren nog mocht bekeren, eer dat uw oordeel komt als een verwoesting van de Almachtige.

We verwerpen dan voorshands alle leringen en beschouwingen dezer Schriftverklaarders, hoe rechtzinnig ze ook heten mogen. Wacht u toch voor dezen zuurdesem, zowel van de Farizeeën als van de Sadduceeën. Handel met hun geschriften als met arsenicum, om het heil uwer ziel, en plak er als een wijs apotheker een etiketje op: Vergif! om uzelf en uw huisgenoten. Nog beter kunt u deze toverformules met de Ephesiërs verbranden, eerdad u met de Galatiërs zelf door hen betoverd wordt. Want wederspanningheid is een zonde van de toverij, en wedersterven is afgoderij en beeldendienst (I Sam. 15:23).

Het staat dus vast dat de kennis des Verbonds in haar wezen, gevonden moet worden in de kennis van de Heere God, gelijk Hij Zich door Woord en Geest openbaart in de Schriften en de harten Zijner kinderen. De eerste opmerking die zich voordoet is, dat de Schrift de oorsprong van het Verbond tot verlossing en zaliging des gevallen mensen stelt in een voornemen en besluit van het Goddelijk welbehagen. We lezen van een Raad en een Voornemen Gods in een overeenkomen van de Vader, van de Zoon en van de Heilige Geest in het Eenvoudig Goddelijke Wezen, in één wil en welbehagen, als het begin en het einde.

Tot dit enkelvoudige voornemen van Zijn welbehagen wordt alles betrokken wat aangaat de schepping in haar begin, voortzetting en einde, tot het sterven van een enkele mus. Uit dit voornemen of deze raad van God, komt dus voort de schepping van hemel en aarde met alles wat er op en er in is, de toelating van de val des mensen in de zonde, de verlossing des enen daaruit en de verdoeming des anderen daarin. In, uit en door dit welbehagen van Gods wil, is

de bepaling van alles wat geschied is, geschiedt en geschieden zal, alsmede het hoe, het waarom, het wanneer en het waartoe van alles wat geschiedt. Zo ligt dus ook zowel de oorsprong als de weg en het eind; des Verbonds in dit welbehagen Zijns willens. Het Verbond is daarom in haar wezen een Verbond Gods, van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Elk daarin zijnde naar Zijn Eigen zelfstandigheid en manier van bestaan.

Daarom kan gezegd worden dat het Verbond van nature Goddelijk is. Het is Goddelijk in zijn ontstaan, in zijn weg en werking, in zijn openbaring en einde. Het geheel zowel als elk deel is daarom Goddelijk, natuurlijk Goddelijk, wezenlijk Goddelijk. Door deze eigenschap, kan het Verbond in zijn geheel zowel als in zijn deden dezelfde naam dragen, en blijft het wezen aller delen een en hetzelfde. Er is dus bij alle onderscheid een wezenlijke éénheid. Gelijk het Wezen Gods onderscheiden is in Vader, Zoon en Heilige Geest en alzo onderscheiden wordt gekend en nochtans volmaakt één is in Wezen, alzo is ook het Verbond onderscheiden in zijn delen, en wordt daarin onderscheiden gekend, nochtans als in wezen het ene en zelfde Verbond zijnde, zonder afscheiding tussen de delen. Deze waarheid is ten zeerste verhelderend tot de kennis des Verbonds in zijn wezen en in zijn werking.

Het is bekend dat er veel moeilijkheden gevonden worden in de onderscheiding van de verschillende Verbonden die de Schrift doet zien. Er wordt geschreven over het Verbond met Abraham, met Izaäk en Jacob, met Israël in de woestijn, met David enz., als geheel onderscheiden Verbonden. Echter hoezeer ook onderscheiden, zo zijn ze nochtans niet gescheiden, maar volkomen één in wezen. Hierop moet alle nadruk gelegd worden. Want als we dit niet doen, komen we tot de ongelukkigste stellingen. We zien dat velen, dit niet in aanmerking nemende, hetzij gewild of ongewild, de delen als verschillende verbonden stellen, ja, vaak zelfs als tegen elkander overstaande. Hoevelen toch stellen, ondanks alle praten over eenheid, Oud- en Nieuw Testament tegen elkander over.

En hieruit komen ook die drie Verbonden voort. Men leert onder ons een Verbond waarin alle gedoopten zouden zijn en vereenzelvigd dit in naam met het Verbond Gods. Echter dan moest het in wezen hetzelfde Verbond zijn, hetwelk het niet is, omdat naar men zelf zegt het zaligmakend geloof ontbreekt, hetwelk nochtans tot de inhoud van het Verbond Gods behoort. Zo heeft men hier niet een deel van het Verbond Maar een ander Verbond, hebbende een andere inhoud en een ander wezen. Want juist dit wezen hebben de delen met elkander gemeen. Wanneer de Schrift spreekt van een ander Verbond, spreekt ze daarvan als verbonden in het Verbond, hebbende allen hetzelfde wezen gemeen, zijnde allen Goddelijk in hun wezen, vertonende dezelfde wezenseigenschappen.

Duidelijk stelt de Schrift het onderscheid en de eenheid in het licht, die echter eveneens verborgen is als het onderscheid en de eenheid van de Goddelijke zelfstandigheden. Om dus nader te kunnen komen tot de kennis van het wezen des Verbonds en van de verbonden, zullen we ons tot het begin van de dingen moeten keren en onderzoek moeten doen naar het besluit Gods in de Raad Gods, waarop het Verbond en in hetzelfde alle verbonden zijn gegrondvest.

Zoals reeds aangestipt is, vloeit alles naar de Schrift voort uit een besluit des voornemens Gods, welk besluit genomen is in wat de Schrift noemt de Raad des Heeren of de Raad Zijns willens (Eféze 1), (We moeten dit niet zo opvatten, dat de Heere met iets buiten Zichzelf te rade ging, daar Hij dan zou ophouden God te zijn. De Heere hield Raad in Zichzelf, waarom we zouden kunnen spreken over *de Raad van de gedachten Gods*. De Raad is tussen Vader en Zoon in de Heiligen Geest, die de diepten Gods onderzoekt en doorzoekt. De Vader doet niets zonder de Zoon noch de Zoon zonder de Vader. Daarom is deze Raad en de daarin liggende besluiten zo vast, omdat ze liggen in de ene wil van het Goddelijk Wezens.)

In dezen Raad van de gedachten Gods werd besloten: een wereld te scheppen en daarin de mens naar Zijn beeld en gelijkenis; toe te laten dat die mens door de verleiding des Satans in

de zonde zou vallen en daardoor zou komen onder de schuld des doods; een deel van de mensheid uit dien dood te verlossen en het eeuwige leven te geven; het andere deel in de val te verdoemen. Dit alles tezamen was dus in feite één besluit, één gedachte. In dit éne besluit Gods waren mede besloten alle wegen en middelen, oorzaken en einden tot de uitvoering van het voornemen. Ja, tot in de allerkleinste onderdelen lag alles in dit besluit besloten. Elk onderdeel was dus tevens een besluit in het besluit, een gedachte in de gedachte, alles zijnde uit God en door God en tot God, en daarom Goddelijk in zijn ganse Wezen en Manier van bestaan. Kortom, het geheel van de schepping in haar begin, voortzetting en einde, berust op één besluit van de gedachten Gods, en elk onderdeel daarvan wederom op een besluit in dat besluit Gods.

Daarom kan elke zaak gezien worden in verschillende besluiten en alleen Wezenlijk verstaan worden in het geheel, die zaak betreffende. We willen trachten dit met een voorbeeld te verduidelijken. Het leven van een mens naar zijn oorsprong, weg en einde kan gezien worden in het ene besluit waaruit alles voortkomt. Echter tevens onderscheidenlijk in de besluiten betreffende de val, de verlossing en de verdoeming.

Wat deze laatsten betreft kan één mens niet in beiden zijn. Nemen we nu twee mensen die we A. en B. noemen, en stellen dat A. is verkoren tot zaligheid en B. is verworpen. Beiden ontvangen hun aanzijn krachtens Gods besluit om mensen te scheppen; evenzeer zijn beiden betrokken in de val des mensen, waardoor beiden onder de schuld van de dood zijn. Van beiden kan gezegd worden, dat ze schepselen Gods zijn, naar Zijn beeld en gelijkenis geschapen. Evenzeer van beiden, dat ze gezondigd hebben en daardoor verdoemelijk liggen voor God. Echter, wanneer we nu in de lijn van het besluit en voornemen verder gaan, scheiden zich beider wegen. Deze scheiding is ontstaan in het voornemen Gods, waarin besloten werd om A. uit de dood van de zonde te verlossen, en B. in die dood te verdoemen.

Tot deze plaats in het besluit Gods gekomen zijnde, kunnen we niet meer van beiden in dezelfde zin spreken, waarom we ook in de ganse Schrift lezen van twee soorten mensen. Het onderscheid ligt niet in die mensen, maar in het besluit en voornemen Gods, betreffende die mensen. Alle mensen liggen door eigen schuld verdoemelijk voor God. Echter allen worden niet verdoemd. A. is in zichzelf niet beter dan B., noch is B. slechter dan A. Er is niets in hen wat de een van de ander onderscheidt. Maar er is iets in God dat onderscheid maakt, en dat is dat betreffende besluit.

Hier gekomen zijnde nemen we de gelegenheid waar een van de gronden te noemen waarom we verschillende verbondsbeschouwingen van de kerken verwerpen. Bij hen is het immers iets in de mens, als doop, lidmaat enz., dat onderscheidt. Dit is in strijd met het wezen van het Verbond, hetwelk alleen het besluit en voornemen Gods stelt in wezen, en alle andere zaken als uit dit Wezen vloeiende en in dit Wezen gegrond. Daarom bidden we u deze zaak ernstig te overdenken, daar alleen deze kennis des wezens ons recht verstand kan geven van de openbaringen en werkingen. Want dit behoort tot de natuur en aard des Verbonds, dat het ligt in het besluit van et voornemen Gods. Wanneer we dus het gestelde toepassen, zal ieder verstaan dat A. en B. niet beiden in het Verbond des Levens kunnen zijn.

We willen het nog wat breder zeggen om de belangrijkheid van de zaak. In het besluit van de verlossing is wel A. betrokken, maar niet B. In het besluit van de verwerping is, wel B. betrokken, maar niet A. Hier scheiden beider wegen zich in de grond, om krachtens Gods voornemen voor eeuwig uit elkander te gaan. Nu is het besluit Gods in een Verbond genomen. God besloot. Dit besluit is een Verbond Gods, dat is een overeenkomen van Vader en Zoon in de Geest om dit te doen, dit voornemen uit te voeren, deze raadslag te vervullen. God neemt in wezen niets voor dat Hij niet doet, daarom is Zijn voornemen als één besluit. God is één, daarom is Zijn voornemen een wezenlijk overeenkomen van de Zelfstandigheid. Zo lezen we:

De raad des Heeren bestaat tot in eeuwigheid, de gedachten Zijns harten van geslacht tot geslacht.

Daarom kan van elk besluit in het besluit gezegd worden dat het is een verbond in het Verbond. B.v. Het verbond van dag en nacht rust in het besluit Gods om de tijd aldus te verdelen; het verbond met de dieren des velds in het besluit de aarde niet meer door water te doen vergaan; het verbond met Abraham in het besluit hem te stellen tot vader van de gelovigen; het verbond met Israël in het besluit Gods hen als volk af te zonderen tot de bewaring van de woorden Gods en de voortbrenging van de Messias naar het vlees.

Van de verbonden kan dus hetzelfde gezegd worden als van de besluiten naar het wezen, daar beiden dezelfde grond en oorsprong hebben; beiden dezelfde strekking en hetzelfde einde hebben. Daarom is het klaar genoeg dat het Verbond des Levens ligt in het besluit van de verlossing en zaliging en het besluit van de verlossing en zaliging ligt in het Verbond des Levens. Die in het besluit van de verlossing begrepen is, is mede in het Verbond des Levens begrepen. Die niet in het besluit van de verlossing is begrepen, is niet in het Verbond des Levens begrepen. De mens A. is in het Verbond begrepen, krachtens het besluit van de verlossing omtrent hem genomen in de Raad Gods. De mens B. ligt daarbuiten krachtens het besluit van de verwerping omtrent hem genomen. Het is dit besluit en voornemen van God betreffende elk mens genomen, dat hem in het Verbond brengt of hem er buiten sluit. Al het andere vloeit hieruit voort, is hiervan de openbaring en uitvoering.

Om het conflict tussen de besluiten Gods en de verantwoordelijkheid van de mens weg te nemen, hebben we wel *de orde van de besluiten* aan te merken. De besluiten zijn in wezen volmaakt één. Maar in orde onderscheiden. *Zo ligt het besluit van de verkiezing en verwerping achter het besluit de mens te laten vallen.* In het besluit van de verkiezing en verwerping is de mens dus als gevallen aangemerkt. Wanneer we dit loslaten, laten we de verantwoordelijkheid des mensen los en geven in feite God de schuld van B.'s verdoeming. Echter inblikkende in dit wezen van de besluiten en verbonden, krijgt B. de schuld van zijn verdoeming en God de eer van A.'s verlossing en zaliging.

Daarom zal in de jongsten dag B. God verheerlijken in zijn sterven en A. in zijn leven, hetwelk zal zijn tot prijs van de heerlijkheid van Zijn genade. Dan zal openbaar zijn wat Gods volk hier leert: *De Heere heeft alles gewrocht om Zijnszelfs wil, zelfs de goddeloze tot de dag des kwaads.* Geen schepsel zal dan Zijn hand afslaan en zeggen, *wat doet Gij?* Maar alle knie zal daar Hem gebogen worden en alle tong zal Zijn lof verkondigen, de een in de vloek vanwege de zonde en de ander in de zegen vanwege de genade.

Aangaande elk mens nam God een besluit in het besluit van de schepping, betreffende zijn weg in begin, voortzetting en eeuwig einde. Ten tijde dat dit besluit omtrent die bepaalde mens baart, wordt hij geboren en geleid in de weg tot zijn inbrenging in het Verbond des Levens tot eeuwige behoudenis, of tot verharding en verwerping in de eeuwigen dood. Betreffende des mensen verantwoordelijkheid spraken we reeds.

Alle leringen nu die ongelovigen op een of andere wijze een plaats geven in het Verbond des Levens in Christus zijn met dat wezen in strijd en moeten daarom verworpen worden. We willen trachten ook dit nog enigszins nader aan te tonen.

Te zeggen dat een dode in het Verbond des Levens kan zijn, is te zeggen dat de dood in dit Verbond is, hetwelk hetzelfde te zeggen is als dat de dood in God kan zijn.

Te zeggen dat iemand in het Verbond kan zijn en toch verloren gaan, is te zeggen dat Gods besluit om dien mens te zaligen krachteloos gemaakt kan worden.

Te zeggen dat iemand in het Verbond des Levens kan zijn die niet verkoren is, is te zeggen dat hij tegen het besluit Gods kan ingaan, hetwelk hem buiten sluit.

Te zeggen dat er twee soorten bondelingen zijn, tweeërlei kinderen des Verbonds, enz., is te zeggen dat er in het Verbond twee verbonden zijn, die evenzeer gescheiden liggen als dood en leven, hetwelk het wezen aantast en alles krachteloos maakt.

Te zeggen dat een gevallen mens in het Verbond kan zijn zonder in Christus te zijn is te zeggen dat de heilige God, die te rein van ogen is dan dat Hij het kwade zou kunnen aanschouwen in een nauwe gemeenschap (gelijk een verbond is) zou treden met een gans beoedeld schepsel buiten Christus om. Indien iemand in Christus kan zijn en nochtans het oprechte geloof missen, moet er een mogelijkheid van vereniging met Christus zijn zonder geloof. Indien iemand in Christus kan zijn en toch verloren gaan, moet er een afval van de heiligen zijn en had Arminius gelijk. Daar er geen gemeenschap, geen in het Verbond met God zijn mogelijk is buiten Christus, moeten alle belijders, ook die niet oprecht geloven en zalig warden, in Christus zijn, wanneer ze, gelijk men zegt, in het Verbond zijn, hetwelk Remonstrants is.

Al deze leringen zijn met het wezen des Verbonds in strijd, hetwelk is eeuwig, onveranderlijk, onvergankelijk, eenvoudig, rechtvaardig, heilig, wijs, enz. Allen die in het Verbond ingaan door het geloof in Jezus Christus, de enige Deur, hebben wij het leven en kunnen niet verloren gaan. Allen die in schijn geloven en met de mond ingaan, Maar hun hart verre houden, zijn en blijven in wezen buiten.

Nog duidelijker zal dit alles blijken, als we zien in een beeld des Verbonds: *het huwelijk*. Niet het huwelijk gelijk het verworpen is door de zonde, maar het huwelijk in zijn wezen, gelijk het de Heere ingesteld heeft.

Het huwelijk is een vereniging van man en vrouw in de geest van de reine liefde, bewerkende de vereniging tot één vlees. Het wezen is dus een vereniging in de geest. Daarom kon Adam geen huwelijk aangaan met de dieren.

De vrucht dezer vereniging is het zaad, de kinderen daaruit geboren. Zij worden beider kinderen genoemd, als kinderen van dit verbond in hen.

Zo is het Verbond in wezen een vereniging van de Vader en de Zoon in de Heilige Geest tot dit bepaalde einde: de verlossing, wederbaring van de gevallen volk. De vrucht dezer vereniging is de wedergeboorte des volks, die daarom zowel kinderen Gods worden genoemd, als kinderen van Christus, Hebr. 2 : 13, zijnde kinderen van dit Verbond.

Als openbaringsbeeld dezer verborgenheid noemen we Lukas 1 : 35. *En de engel antwoordde en zeide tot haar: De Heilige Geest zal over u komen en de kracht des Allerhoogsten zal u overschaduwen; daarom ook, dat Heilige Dat uit u geboren zal worden, zal Gods Zoon genaamd worden.*

Het *gewinnen* zien we dan in de verkiezing door de Vader en de gift aan de Zoon;

het *ontvangen* in de aanneming door de Zoon;

de *baring en geboorte* in de dood en opstanding van Christus;

de *overschaduwing* in de werking van de Heilige Geest. Zie ook Jes. 53 : 10 en 59 : 16 en 21.

De kinderen Gods zijn dus de vruchten van deze Goddelijke vereniging. Ze zijn tweezijdig uit God zonder toedoen van het vlees.

We zijn in het eerste Verbond krachtens ons in Adam geschapen zijn en uit Hem geboren worden.

We zijn in het tweede Verbond krachtens ons in Christus geschapen zijn en uit Hem geboren worden. Joh. 1 : 13; Ef. 2 : 10.

Daarom zeggen we: Kinderen Gods zijn kinderen des Verbonds, en kinderen des Verbonds zijn kinderen Gods. Die niet uit God geboren is, is geen kind des Verbonds. Rom. 9 : 6-13 en Gal. 4 : 28 -31.

Kinderen van bepaalde ouders kunnen zich vergezelschappen met andere kinderen, en dit kan zo nauw komen dat ze in alles elkander gelijken. Echter in het wezen zijn ze vreemden van elkander, hebbende ander bloed in de aderen. Zo kunnen ook de geveinsden met Gods kinderen dermate vermengd zijn, zoveel in alles gelijken, dat er voor 't oog geen onderscheid is. Echter ze hebben een andere Geest. Al wonen andere kinderen in mijn huis met mijn kinderen, zijn het daarom mijn kinderen niet. Ze worden geen kinderen door omgang; maar alleen door geboorte. Zo maakt het zijn van de geveinsden in de stal van de schapen (die binnenklimmen) hen geen schapen, geen kinderen des Verbonds Gods, maar alleen het uit God in dit Verbond geboren worden. Deze geveinsden missen in wezen alle eigenschappen van een kind des verbonds. Ze zijn niet wedergeboren, niet uit de Geest geboren als Izak; ze dragen niet het beeld Gods; ze staan niet in het boek des Verbonds, waarin alle kinderen geschreven staan uit dit huwelijk geboren.

Dit zal ten jongsten dage duidelijk zijn, als de erfenis onder de kinderen uitgedeeld wordt. Indien we kinderen zijn, zijn we ook erfgenamen. Dan zal blijken dat ze in het Testament niet staan en daarom geen deel noch erve zullen ontvangen met de kinderen Gods.

De kinderen van Abraham hadden wel dezelfde vader, maar niet dezelfde moeder. Gods kinderen hebben allen dezelfde vader en dezelfde moeder. "Wij zijn kinderen van de belofte als Izak was." En Hebr. 2 : 13. De Gemeente gewint wel kinderen door vleeselijke arbeid in het maken van Jodengenoten. Echter nooit uit Sara (daar is God voor nodig) maar uit Hagar. Het zijn vruchten van de vleeselijke arbeid. Zie Gal. 4.

Te zeggen dat er *tweeërlei kinderen des verbonds* zijn, is te zeggen dat de Heere onechte of buitenechtelijke kinderen heeft, of kinderen gewint die Hij onmiddellijk vóór de geboorte nog, de kinderrechten ontnemt.

Te zeggen dat God een soort kinderen heeft die geen plaats in Zijn huis hebben (Vaderhuis), is te zeggen dat God Zijn eigen wetten verbreekt.

Te zeggen dat God kinderen in het Verbond brengt die afvallen, is te zeggen dat God een gebrekkige opvoeding geeft.

Te zeggen dat de Vader tot Christus brengt en deze toegebracht alsnog verloren gaan, is te zeggen, dat God in Christus krachteloos bevonden is in de baring.

Te zeggen dat er tot Christus komen die niet door de Vader getrokken zijn, is te zeggen dat de Heere leugen spreekt. Joh. 6 : 44.

Kortom, al deze leringen dat ongelovigen, onwedergeborenen, Ismaëls en Ezau's, op enigerlei wijze kinderen des Verbonds zouden zijn, is geheel in strijd met Gods deugden en volmaakt-heden, en het Wezen van het Verbond. Het zal tenslotte alles in de Remonstrantse dwaling eindigen, lerende dat het Verbond afhangt van des mensen doen en laten. Wat God doet, dat zal in eeuwigheid zijn en daar is niet af te doen en niet toe te doen.

Maar zult u zeggen, wat klaagt Hij dan nog? Maar toch o mens, wie zijt gij die tegen God antwoord? Rom. 9 : 20-23. De Heere neige onze harten tot onderworpenheid, ootmoed en nederigheid, in gehoorzaamheid van de waarheid Gods. God is groot en wij begrijpen Hem niet. De wijsheid van waar zal zijn gevonden worden? En waar is de plaats des verstands? God verstaat hare plaats en weet hare weg. Maar tot de mens heeft Hij gezegd: Zie, de vreze des Heeren is de wijsheid en van het kwade te wijken is het verstand, Job. 28. De Heere legde ook in ons hart een gruwel en afkeer tegen alle leringen die geboden en vindingen van mensen zijn.

Doorzoek dan toch uzelfen nauw ja zeer nauw, eer dat het besluit bare (als kaf gaat de dag voorbij). Dat toch een ieder zichzelf beproeve of hij in het geloof is, of Jezus Christus in hem is. Rust toch niet in alles waar dit volk in rust, zegt niet het is een verbintenis, van alles waar dit volk van zegt: het is een verbintenis. Rust niet, totdat gij die rust hebt gevonden die er overblijft voor het volk Gods, door het geloof in Christus Jezus. Rust niet totdat het Verbond des Vredes en des Levens aan u is verzegeld geworden door de Heilige Geest.

Bent u ingegaan door de Deur die God geopend heeft? Zo ja, dan zult u behouden worden. Zo neen, dan zult u buiten blijven met de honden en de tovenaars. Bent u buiten Sodom? Het is wel. Echter rust daar niet in, opdat u in het veld niet omkomt. Gedenk aan de vrouw van Lot! Wee de gerusten te Sion en de zekeren op de berg van Samaria. De Heere ontroere nog deze harten in een heilige onrust, om nog op te staan en voort te trekken. Want dit land is de ruste niet. Hij ontdekke nog aan de harten van de ellendigen en armen Zijn eeuwig Verbond des Vredes en des Levens in Jezus Christus, tot verlossing en zaliging van verloren zondaren, bewegende hun harten tot geloof in Hem, om nog in te gaan door de nauwe weg en enge poort.

O allen die Hem kent als de Alfa en de Omega van uw zaligheid, ziet toch op Hem! Ziet meer op Hem! Ziet gedurig op Hem, de overste Leidsman en Voleinder uws geloofs, opdat u meer en meer alle dingen schade en drek leert achten en rekenen om de uitnemendheid van de kennis van Jezus Christus uwen Heere.

Gedenkt dat gij tot de stomme afgoden heengetrokken waart, nadat gij geleid waart, en nu bekeerd zijt tot de Herder en Opziener uwer zielen. Wordt dan niet wederom met het juk van de dienstbaarheid bevangen. Zijt oprecht gelijk de duif en voorzichtig gelijk de slang. Ziet op de honden en wacht u voor uw zielen, want zij loeren immer op bloed. De Heere verzekere uwe harten voor Hem en stelle u als een licht te midden van een krom en verdraaid geslacht tot eer van Zijn Naam. "Die dan roemt, die roeme in de Heerel"

3. De openbaring des Verbonds

Het staat voor ieder wel vast, dat de openbaring Gods geschiedt door Woord en Geest. Alle openbaring Gods geschiedt door het Woord. Wij zijn alzo geschapen geworden dat we macht hadden dit Woord Gods te kennen en te verstaan en alzo met God te leven. Deze bekwaamheid ontvangt de wedergeborene wederom. In Christus, het Woord Gods dat vlees geworden is, nemen de gedachten Gods gestalte voor ons aan. Dood zijnde kunnen we dit woord niet lezen en daarom niet kennen. De Heilige Geest echter, dit woord belichtend en verlichtende, maakt ons door Zijn wederbarende werking bekwaam het te lezen en te kennen, werkende in ons het geloof, door hetwelk we horen, zien en bemerken en daardoor verstaan. Het is door het woord alleen dat iets gekend wordt. Begeerten, ideeën enz., komen op in ons innerlijk zijn, en openbaren zich aan ons ik in de gedachten door het woord. De dingen nu die buiten ons zijn, worden waargenomen door het gehoor, gezicht en gevoel en door middel van het woord in onze gedachten verklaard en begrepen. De gedachten die in ons zijn, worden dus door ons ik gekend en begrepen wanneer ze gestalte aannemen in het woord in ons. Een gedachte die niet in het woord gestalte kan vinden, wordt ook niet begrepen.

Evenzo worden onze gedachten aan anderen bekend, wanneer ze in het woord gestalten aannemen. Door middel van het woord worden ze overgebracht. We kennen wellicht het gedachten lezen. Niemand kan echter onze gedachten lezen, wanneer ze niet in ons gestalte hebben in het woord. Het woord is dus beeld van de gedachten, of nog beter: uitdrukking van de gedachten, openbaring van de gedachten. Dat we nu soms machteloos zijn onze gedachten enigszins klaar uit te drukken in woorden, komt door de zonde.

Adam kende alle dingen, en was machtig deze kennis gestalte te geven in het woord. Daarom kon hij de dieren namen geven naar hun aard. Dit behoorde bij het beeld Gods, hetwelk wij kwijt zijn. Iets heeft de Heere er nog van overgelaten om het Evangelie zijn loop te doen hebben. In de wedergeboorte ontvangen we dit beginsel van de kennis weer terug, waardoor we bekwaam en allengskens bekwaamer gemaakt worden de gedachten Gods die in dit nieuwe leven liggen in woorden uit te drukken. Wat nu in de wedergeborene in beginsel is, is in God volmaakt.

Zo drukt God Zijn gedachten uit in het Woord Gods, hetwelk is Jezus Christus, het uitgedrukte Beeld Zijner Zelfstandigheid. Alle dingen die het Verbond aangaan, zijn verborgenheden, liggende verborgen in de gedachten Gods. In Jezus Christus worden die gedachten geopenbaard. Dit geldt echter van alles wat van God komt, zodat alleen in en door Jezus Christus iets van God gekend wordt.

Ter verduidelijking schrijven we af Joh. 1 : 1-3: *In de beginne was het Woord, en het Woord was bij God en het Woord was God. Dit was in de beginne bij God. Alle dingen zijn door hetzelfde gemaakt, en zonder hetzelfde is geen ding gemaakt dat gemaakt is.*

Dit geldt dus evenzeer vóór als na de val. Misschien zegt u, dat hier over scheppen gesproken wordt.

Maar bedenk dan dat hier duidelijk geleerd wordt, dat Gods scheppen is een spreken en Zijn spreken een scheppen. Zie ook Psalm 133 : 9 en 148 : 5. Zo is Christus als het Woord de openbaring Gods, door Wie God alle dingen openbaart en zonder Wie Hij niets openbaart. Lezen we nog Joh. 17 : 8: *Want de woorden die Gij mij gegeven hebt, heb Ik hen gegeven.* We brengen deze zaak daarom zo met nadruk naar voren, om aan te wijzen de dwaling van de leringen, als zou de Heere iets zeggen en doen buiten Christus. Het Woord dat bij God en zelf God was, door Hetwelk alle dingen gemaakt zijn die gemaakt zijn, is hetzelfde Woord dat in Christus vlees geworden is. Joh. 1 : 14 staat in direct verband met 1 : 1-3.

Daarom was ook Gods openbaring aan Adam door dit Woord en evenzeer aan Abimélech, enz. Alles wat van God in de hemel en op aarde is en wordt en zal worden geopenbaard, gemaakt en genoten, is en wordt en zal worden geopenbaard, gemaakt en genoten door dit Woord dat vlees geworden is en door God genaamd is Jezus Christus. In en door Hem openbaart God Zijn Wezen, Zijn gedachten, voornemens, besluiten, deugden en volmaaktheden. Laat ons dit nu eens rustig overdenken, daar er zoveel aan gelegen is, dat we dit enigszins recht verstaan, daar we dan al direct vele leringen als vals zullen verwerpen, namelijk die leren dat het feit van voorwerp van de openbaring te zijn ons een plaats in het Verbond geeft.

Zowel vóór als na de val is alle openbaring Gods door dit Woord, met dit onderscheid dat God Zich vóór de val openbaarde door Hem als de Zoon van God zonder meer, en na de val als de Zoon van God in Zijn bediening als Jezus Christus. Het Woord dat bij God was is hetzelfde Woord in Persoon als het Woord dat vlees geworden is.

Zowel het oordeel Gods over de goddelozen als over de gelovigen wordt in en door Christus geopenbaard, door de verlichting des Geestes. Zo lezen we dat de Vader niemand oordeelt, maar al het oordeel de Zoon heeft overgegeven, ja Hem ook macht heeft gegeven om gericht te houden, overmits Hij des mensen Zoon is.

Ook het oordeel dat dagelijks van de hemel geopenbaard wordt over de goddeloosheid van de mensen in de gerichten en bezoeken, verharding van de harten om niet te horen, is door Christus, Wien alle macht gegeven is in de hemel en op de aarde. Het verkeren onder de prediking, ja, het ontvangen van overtuiging van zonde, gerechtigheid en oordeel, het smaken van het goede Woord Gods en de krachten van de toekomstige eeuw, geeft dus geen grond voor het in-zijn in het Verbond des Levens. De belijdenis van de mond brengt niet het Verbond, maar het geloof des harten.

Te zeggen dus dat God de verworpenen aanspreekt buiten Christus, is te zeggen dat God handelt buiten dit Woord om, of dat Christus en de Zoon van God twee Personen zijn, hetwelk naar getuigenis van de Schriften beiden vals is.

Even vals is de lering, dat het zijn onder de bediening van de openbaring Gods is een op een of andere wijze zijn in het Verbond. God sprak ook tot Kaïn, tot Hagar, tot Abimélech, tot Laban, enz., in en door het Woord, hetwelk Christus is in Persoon. Wanneer we mensen in het Verbond plaatsen alleen om het feit dat ze onder de bediening van de openbaring Gods in Christus zijn, of omdat de Heere wel eens tot hen gesproken heeft, zullen we ook Kaïn,

Hagar, Abimélech, Laban enz., kinderen des Verbonds moeten noemen, hetwelk Godslasterlijk is.

Daarom zeggen we dat beiden dwalen, èn die zeggen dat de openbaring Gods in het mededelen van woorden of gaven aan de ongelovigen buiten Christus is uit een door hen uitgevonden algemene goedheid buiten Christus, èn zij die zeggen dat de openbaring Gods door Christus alleen in het Verbond des Levens is. De eersten moeten noodzakelijk komen tot een lering, dat God handelt buiten het Woord, hetwelk o.a. Joh. 1 geheel omverwerpt of een scheiden van het Woord als de Zoon van God en het Woord als Jezus Christus, hetwelk de grondslag van de Schriften wegneemt. De anderen moeten noodzakelijk komen tot een bediening des doods (der verwerping) in het Verbond des Levens en een opneming in dit Verbond van hen waarvan de Heere getuigt dat Hij ze niet kent.

Om nu de tweeërlei werking, het tweesnijdende van de openbaring in de bediening te verduidelijken, bepalen we ons bij de twee moordenaars die met Christus gekruisigd werden.

Hier zien we klaar dat de openbaring Gods door Christus, door de werking des Geestes, zowel werkt als een reuk des doods ten dode dan als een reuk des levens ten leven, daar dezelfde middelen de verharding des enen werken in een uitbreking van de ongerechtigheid, als de vernedering en verootmoediging des anderen in belijdenis van schuld en smeking om genade. Merk op dat beiden zich geheel en al in de zelfde omstandigheden en onder dezelfde middelen bevinden. Het zijn beide oproerlingen en moordenaars, gelijk ons ganse geslacht geestelijk is; ze zijn beiden in hetzelfde oordeel; ze zijn beiden even dicht bij Jezus, ziende en horende beide dezelfde prediking in het sterven van Christus, hetwelk was een betoning van Gods rechtvaardigheid in deze tegenwoordige tijd. Rom. 3:26.

Deze éne prediking werkt echter als een tweesnijdend zwaard, doende de enen vloeken in verharding zijns harten, en de ander bidden in verbreking des harten.

We zien in de enen de toepassing van het besluit van de verwerping in de openbaring en toepassing van de vloek Gods in de consciëntie, en in de ander van het besluit van de verlossing in een verbreking van de macht van de zonde.

Beide werkingen werden gewerkt door Woord en Geest. In beiden was Christus de Openbaarder van de openbaring Gods, het oordeel en de raadslag Gods openbarende en toepassende door Zijn Geest.

Zó is het met de ware prediking in de Gemeente. Het is wel de Heilige Geest die het oordeel Gods op de consciëntie brengt en in de harten, maar Hij neemt het alles uit Christus in Wie al de schatten van de kennis en wijsheid zijn. Door Christus, door Wie alle dingen zijn is de openbaring van de Raad Gods ten dode en ten leven, die het werkt door Zijn Geest in de prediking van mensen die Hij daartoe stelt.

Want gelijkerwijs de Vader Hem gezonden heeft, zo zendt Hij de predikers. De toepassing van het Woord op de consciëntie van de hoorders, de toepassing van de besluiten Gods, doet de een vloeken in ergernis en haat tegen het oordeel, en de ander bidden met smekingen in een vereniging des harten met hetzelfde.

Die kennis heeft aan de werking des Woords door de kracht des Geestes, weet uit eigen bevinding van deze tweeërlei werking van de prediking, die hij soms gelijktijdig in zich waarneemt. Immers we bevinden dat dezelfde prediking soms ons vlees ergert en in zijn natuurlijke vijandschap tegen God doet vloeken, terwijl tegelijkertijd onze geest wordt vernederd en vertedert en in een levendig schuldschuldbesef doet smeken tot de Heere, in welke worsteling het vlees door de Geest overwonnen wordt.

Uit deze bevinding zegt de apostel Paulus: *Ik heb een vermaak in de. Wet Gods naar de inwendigen mens, maar ik zie een andere wet in mijne leden welke strijdt met de wet mijns gemoeds, en mij gevangen neemt onder de wet van de zonden die in mijne leden is.*

Onder de levende verkondiging van Jezus Christus door de bediening van de Heilige Geest, is geen plaats voor neutraliteit. Ze ergert de een en vernedert de ander. Als Jezus predikt worden de hoorders immer tot het een of het ander bewogen. Dat er onder onze prediking zoveel onbewogenheid is, is omdat de Heere er niet in is en er daarom geen kracht van uitgaat. Het wezen van de levende verkondiging des Woords Gods, is immer een openbaring van de Raad Gods ten dode en ten leven, waaruit Paulus door de Heilige Geest getuigt: *Wij zijn Gode een goede reuk van Christus in dengenen die verloren gaan en in degenen die behouden worden. Genen wel een reuk des doods ten dode, maar dezen een reuk des levens te leven.*

Zo geven deze twee moordenaars ons een klaar beeld van de werking van de openbaring Gods door de prediking des Woords en bevestigt tevens hetgeen we zeiden, n.l.: dat niet allen die onder de prediking verkeren, met of zonder belijdenis, met een meer of minder gevoelige indruk, in het Verbond des Levens zijn, - daar ook de verwerping er in (dat is de prediking) bediend wordt. Het is immer zegen en vloek, vloek en zegen.

Rust dan niet in deze indrukken. Ook al zouden er wonderen door geschieden, al zouden de duivelen u onderworpen zijn door Zijn Naam, is er nog geen grond om u te verblijden. Neen, zegt de Heere, verblijdt u daar niet in, want velen zullen straks naar waarheid kunnen zeggen: Heere, Heere, hebt Gij niet op onze straten geleerd, hebben wij niet met U gegeten en gedronken, hebben wij niet in Uw Naam vele wonderen gedaan? Tegen wie de Heere nochtans zeggen zal: *Ik ken u niet, wie gij bent. Gaat weg van mij, gij die de ongerechtigheid werkt, in het helse vuur, hetwelk de duivel en zijn engelen bereid is.*

Neen, verblijdt u daar niet in, maar verblijdt u hierin, dat uwe namen geschreven zijn in de hemelen.

Zoekt dan deze geloofsgrond voor uw hoop in Jezus Christus, dat uw naam in het boek des Verbonds, het boek des Levens geschreven is als kind des Verbonds in Christus uit God.

We zullen uit dit alles wel verstaan hoe verderfelijik het is dat in sommige kringen tot een die zegt zich zó geërgerd te hebben, gezegd wordt: 'Dat is wel goed hoor, want je moet als een vijand met God verzoend worden.'

Door zulk een verdraaiing van de Schriften, kunnen we de lasterende moordenaar ook zaligspreken. Sommigen gaan zelfs zo ver, dat ze in feite de negen melaatsen die heengingen, boven en voor de enen plaats, die naar Jezus' woord behouden werd; en de vijf dwaze maagden boven de vijf wijzen. Zo verdraait men de Schriften tot zijn eigen verderf, als onredelijke dieren de natuur volgende.

Al deze leringen geeft de Heere om ons te doen zien de tweeërlei werking des Woords Gods. Het Woord keert nooit ledig weder, maar doet hetgeen de Heere behaagt, verhardende dezen en vernederende genen. En het woord is voorspoedig in hetgeen waartoe de Heere het zendt. Zie ter bevestiging van bovenstaande nog de werking van de prediking bij de apostelen in Hand. 4, waar sommigen in haat de handen aan hen sloegen, en anderen geloofden en werden toegebracht tot de gemeente die zalig wordt; alsmede die van Paulus in Hand. 13, waar de Joden in vijandschap uitbraken en de heidenen in lofprijzing; en nóg de prediking van Paulus op de Aereopagus, waar sommigen geloofden en anderen spotten, enzovoort.

Deze zaak nu voldoende bevestigd zijnde, willen we nu wat verder gaan, en beziën de openbaring des Verbonds in de ontdekking van de ingang in hetzelfde door het geloof in Jezus Christus. Daartoe bepalen we onze aandacht eerst bij hetgeen we lezen in Hand. 2 : 37-42, daar hier een prediking gevonden wordt die zo direct van God is, waar ze gedaan werd onmiddellijk nadat de predikers vervuld waren geworden met de Heilige Geest.

De apostel Petrus de woorden zeggende die de Heilige Geest, die het uit Christus nam, hem te zeggen gaf, verkondigde hen de dood, opstanding en verheerlijking van Jezus Christus. Door middel van deze prediking overtuigde de Heilige Geest sommigen van zonden, gerechtigheid en oordeel, waardoor het harde hart verbroken werd. Ze hoorden en geloofden in hun zonden

en schuld in de verwerping en kruisiging van Christus en bekenden deze in vernedering en verootmoediging.

Hier was echter nog geen openbaring des Verbonds, maar een trekking tot de Deur, de ingang, hetwelk is de trekking des Vaders. De bediening dezer trekking openbaart zich in een vernedering des harten in schuldontdekking en schuldbekentenis, met een vragen naar een Weg ter ontkoming. Alzo wordt de zondaar in een gestalte gebracht waarin de openbaring des Verbonds gepast voor hem is. In antwoord op dit vragen nu wordt hen geopenbaard de weg van de verlossing en des vredes door het geloof in Jezus Christus.

Het antwoord geeft drie zaken, t.w. bekering, doop en de zegen Gods in de Gave van de Geest.

- (1) De bekering is het toegaan tot Jezus Christus. Dit vereiste verloochening van zichzelf, die zich rechtvaardig achtten, om te geloven in Jezus Christus als dé Rechtvaardige, die zij een bedrieger hadden geacht.
- (2) Zonder dit geloof was de doop niet mogelijk. De doop nu bevestigde de uitgang uit zichzelf en ingang in Jezus Christus en alzo hun ingang en in-zijn in het Verbond. De doop toch betekent een aflegging van eigen leven (hetwelk de dood is) in de dood van Christus, en een aandoen van het leven van Christus (hetwelk het eeuwige Leven is) in Zijn opstanding. Dit toont dus duidelijk dat er geen ingaan is zonder dit waarachtige geloof van de werking Gods. Die niet geloofden bleven waar zij waren, dat is buiten.
- (3) Die geloofden kwamen toe en gingen in zich latende dopen in de Naam van Jezus Christus, waarna ze Gods getuigenis van hun ingaan en hun in-wezen ontvingen in de Gave van de Heilige Geest, die 't werk Gods in hun toebrenging en inbrenging verzegelde aan hen en in hen. Deze mensen getuigden openlijk zelfverloochening, aflegging huns levens door het geloof in het getuigenis Gods door de Heilige Geest, hun verkondigd in de prediking des apostels, om nu uit en door een ander te leven, namelijk Jezus Christus, die was gestorven en opgestaan naar de Schriften. Zo betekende en verzegelde de doop hun waarachtige bekering in een uitgaan uit het eerste verbond - waar de haat tegen God heerschappij voert vanwege de zonde, - én een ingang in het tweede Verbond, waar de liefde heerst door de genade Gods. Hierop ontvingen ze de Gave, de Geest zoals beloofd. En toen was het Verbond des Levens en des Vredes voor hen persoonlijk waarheid en werkelijkheid, daar de Heilige Geest met hun geest getuigde dat ze kinderen Gods waren, dat is kinderen des Verbonds.

We zien hier een werking vanuit het Verbond Gods, krachtens het besluit van de verkiezing, in de harten dergenen die voor zichzelf er buiten waren, met het doel ze er in te brengen.

Daarna zien we een openbaring des Verbonds, lerende de ingang in hetzelfde door de Deur, met de nodiging om in te gaan. Tot dit ingaan wordt bekering geëist, welke verworpen werd door degenen die het Woord niet aannamen. Er zijn dus geen ongelovigen in het Verbond, daar ze buiten zijn en blijven. Bij degenen die ingaan vinden we een waarachtig geloof, zich openbarende in een aanneming van het Woord Gods, waarvan ze getuigenis afleggen door bekentenis van zonde en schuld, vernedering des harten daaronder, een ingaan in de doop door het geloof in Christus' dood en opstanding; en waarover God getuigenis geeft door de gave des Heiligen Geestes. Bij wie dit niet gevonden wordt, of één zaak niet gevonden wordt, die is niet in het Verbond. We kunnen met de mond geloof belijden en ons laten dopen, zonder dat er is het waarachtig geloof des harten. Dan wordt er echter niet de wezenlijke bekering gevonden, en niet de Gave des Heiligen Geestes. God geen getuigenis gevende over deze belijdenis en doop is ze niet waarachtig, maar een leugen, daar Hij dit getuigenis aan de ware gelovigen beloofd en als getrouw en waarachtig geeft.

Die dan dit getuigenis mist, wete, dat hij niet in het Verbond is, maar er buiten, en worde nog bewogen tot bekering en geloof, zo zal hij de Gave des Geestes ontvangen. Een ieder beproeve zichzelf hierin, daar niemand in een anderen weg zal zalig worden. Alleen die de Heere roept in deze weg van de ontdekking, komt deze belofte toe, anderen niet.

Hoe klaar staan hier Gods voetstappen uitgedrukt in de zaliging van Zijn volk. Nemen we er dan acht op.

Zie op de trekking van de Vader tot Christus in een weg van schuldontdekking en overtuiging. Zie op de verlossende werking van de Zoon in de vereniging met Hem in dood en opstanding, in de *doop des geloofs*.

Zie op de toepassende en verzegelende werking des Heiligen Geestes, met als vrucht een Godeverheerlijkend leven in een volharden in de leer der apostelen en in de breking des broods en in de gebeden.

Wordt deze vrucht ook bij ons gevonden? Bedenk: aan de vruchten wordt de boom gekend. Zo leert ook deze zaak ons dat alleen de ware gelovigen in het Verbond des Levens ingaan en zijn, en alle anderen erbuiten, hoe ze ook roemen mogen.

Vervolgens nog wat nader komende willen we nu het ingaan zelf bezien, en bepalen we onze aandacht bij hetgeen de Heere zegt in Johannes 10 : 9, waarin de Heere Zichzelf de Deur noemt, zeggende: *dat allen die door Hem ingaan, behouden zullen worden*.

Hier vinden we een zeer eenvoudig en duidelijk beeld, hetwelk in feite alle misvattingen moest uitsluiten. Ieder weet dat een deur een afsluiting is waardoor twee ruimten in feite van elkander afgescheiden zijn, Maar tevens de verbinding tussen beiden mogelijk maakt. Door de deur, maar ook alleen door de deur kan men van de ene ruimte in de andere overgaan.

Zo zijn de twee verbonden van elkander gescheiden als dood en leven, daar in het ene de dood heerst vanwege de zonde, en in het andere het leven vanwege de genade Gods. Rom. 6 : 23. De eerste ruimte wordt ook wel genoemd *het land van de schaduwen des doods*, om de toestand waarin de mens in deze bedeling van nature is te onderscheiden van de hel, als de plaats van de uiterste dood.

Jezus Christus nu is de door God gegeven uitgang uit de dood en ingang in het leven. In en door Hem, maar ook alleen door Hem, kan een mens uit de dood worden uitgebracht en in het leven worden ingebracht door de genade Gods. De noodzakelijkheid nu van het ingaan, hetwelk door de Heere zowel aan Joden als heidenen (besnedenen en onbesnedenen) gepredikt wordt, als o.a. in ons teksthofdstuk, in Matth. 7 : 13,- 14 en Hand. 16 : 31 en 17 : 30. Het leert klaar en duidelijk dat alle mensen van nature, gedoopten en ongedoopten, die uit godsdienstige of atheïstische ouders geboren zijn, in wezen buiten de ruimte des levens zijn, dus in de ruimte des doods, het land van de schaduwen van de dood. De ruimte des doods is in Adam in wie we allen geboren worden; de ruimte van Leven is in Christus, in Wien alle gelovigen wedergeboren worden.

De Schrift leert dus duidelijk dat alle mensen van nature, zoals ze geboren worden in de ruimte des doods zijn, buiten het Verbond des levens. In deze ruimte zijn we onder de schuld des doods, onder een voltrokken worden van de straf, hetwelk deze ruimte onderscheidt van de hel, waar de mensen zijn in de eeuwige dood, dat is in de voltrokken straf.

Daarom liggen we allen, Joden en Grieken, uit gelovigen en ongelovigen geboren, godsdienstig en niet godsdienstig opgevoed, verdoemelijk voor God. Psalm 14 : 2 en 3; 143 : 2; Rom. 3 : 9-18. Daar er nu maar één enigen uitgang is uit de dood en één ingang in het leven, maar één enige Deur, leert dit alles ons reeds klaar, dat alle mensen van nature buiten het Verbond des Levens zijn, en niemand in kan gaan door een doop die met handen geschiedt, een godsdienstige opvoeding, een handeling van mensen, of enig ander middel of weg, dan alleen door een wezenlijk geloof in Jezus Christus die God gezonden heeft.

Ook blijkt het hier klaar, dat er nooit een ingang in het leven kan zijn, tenzij er eerst is een uitgang uit de dood. Immers ik zal eerst de ruimte waarin ik ben, moeten verlaten wil ik de andere ruimte waarin ik niet ben, kunnen ingaan.

Die dus zegt in het Verbond te zijn, die kan verklaren waar hij uitgegaan is en waar hij in gekomen is, alsmede hoe hij uit- en ingegaan is. Dat is, die kan spreken van het geloof in God en in Jezus Christus, gelijk geschreven is: *Zij hebben geloofd, daarom hebben zij gesproken.*

Nog wijzen we op deze lering: Een deur brengt ons onmiddellijk van de ene ruimte in de andere, daar de plaats in de deur reeds tot de andere ruimte behoort. Ik ben dus uitgaande uit de ene ruimte onmiddellijk in de andere. Dit leert ons, dat er geen tussenstaat is tussen dood en leven. We wijzen hierop met nadruk, omdat allen die een onderscheid leren, in wezen tussen atheïsten buiten de kerk en ongelovigen in de kerk zijn. Ja allen die een onwedergeboren mens een plaats geven in het Verbond des Levens dus een tussenstaat moeten leren. Immers die mensen zijn niet in de ruimte des doods met de massa, want ze zijn van hen uitgegaan door een doop en een belijdenis. Ook zijn ze niet in Christus met de ware gelovigen, want ze missen de wedergeboorte, het leven, dat uit God geboren is. Ze zijn dus noch godzalig, noch goddeloos, noch dood, noch levend.

Maar eilieve, wat zijn ze dan? Dit beeld van de deur zegt duidelijk dat dit leringen van mensen zijn, daar de Heere leert, dat we óf dood óf levend zijn, óf in de eerste Adam die in de dood gevallen is, óf in de Tweede Adam die het Leven is.

Alle mensen buiten de Deur, zijnde in het land der schaduwen des doods, zijn niet allen even ver van de deur af. Ieder volk en ieder mens heeft daar zijn bepaalde plaats, naar Gods vrije beschikking. Die uit één bloede het ganse geslacht van de mensen heeft gemaakt, om op de gehele aardbodem te wonen, *bescheiden hebbende de tijden te voren verordineerd en de bepalingen van hun woning.*

Het dichtbij de deur zijn, of het veraf zijn, is dus niet uit enige verdienste als zou de godsdienstig opgevoede mens iets beter zijn dan de atheïst, maar uit de vrije beschikking van het welbehagen Gods. Ook maakt het nabij of veraf-zijn geen verschil betreffende het zijn of niet zijn in het Verbond, daar we, hoe nabij de Deur we ook zijn mogen, nochtans buiten zijn en buiten blijven, totdat we wezenlijk ingaan door persoonlijk geloof.

Die nu onder de prediking van het Goddelijk Woord verkeert, is dichterbij dan die daar niet onder verkeert. Daarom werd van de Joden gezegd, dat ze nabij waren en van de heidenen, dat ze verre waren.

Evenzeer blijkt het hier, dat er eerst een nabij-komen moet zijn, wil er een ingaan kunnen volgen. Daarom kan er geen ingaan zijn, tenzij we eerst ons begeven onder de prediking van het Woord, daar het Gods welbehagen is door de prediking zalig te maken die geloven, en het geloof is uit het gehoor en het gehoor door het Woord Gods. Die dat van God verordineerde middel om wijs te maken tot zaligheid verwerpt, die verwerpt de Raad Gods tegen zichzelf, en heeft niet anders dan verachting en bij volharding eeuwige verwerping van God te verwachten. Daarom die verre is die luistere nog naar de prediking die naar dit beeld tot hem mocht komen, en begeve zich nog tot en onder de prediking van het de Woord Gods. En die onder die prediking verkeert, beseffe nog, dat hij buiten is, tenzij dat hij ingegaan is of ingaat door de Deur door het geloof in Hem dien God gezonden heeft.

We zagen bij de aanvang van dit hoofdstuk, dat alle openbaring Gods geschiedt in en door Jezus Christus, het Woord, welke Zijn bediening uitvoert door de prediking des Woords door Zijnen Geest. Deze prediking geschiedt dus in de Deur, als staande in dezelve, zodat ze in beide ruimten gehoord kan worden. Deze prediking omvat dood en leven, zegen en vloek, wel en wee. Tot degenen die buiten zijn wordt gepredikt: Wee de goddeloze, het zal hem kwalijk

gaan; en tot degenen die binnen zijn: Wel de rechtvaardige, want hij zal het loon zijner gerechtigheid ontvangen.

Het blote horen van het Woord zegt dus niets van een in-wezen in het Verbond, maar alleen het geloven en daardoor het doen van hetzelfde, waarom de Heere zegt: *Niet de hoorders, maar de daders des Woords zullen gerechtvaardigd worden.*

Zullen dan niet allen die hun kerken, enz. bouwen op dit uitwendige gedoe, bij een dwaze mens vergeleken worden, die zijn huis op het zand heeft gebouwd? Er is geen ontmoeting met God, Die het Leven is, buiten de Deur. Niemand zal ooit God leren kennen, noch ooit met Hem in vereniging en gemeenschap komen dan in Jezus Christus, de Deur; daar de Heere nooit verder dan deze Deur komt.

Echter is er wel een roeping door deze Deur uitgaande in de ruimte daar buiten, roepende de aldaar verkerenden tot bekering en geloof in Jezus Christus; een nodiging Gods om uit de dood te gaan in het leven door deze, door Hem geopende Deur, gelijk we gezien hebben bij de bespreking van Hand. 2 : 37-42.

Zien we nu op de werking van deze roeping door de prediking het Woord Gods, door Jezus Christus.

Alle mensen bevinden zich dus in die ruimte buiten de deur, hetzij verre of nabij, de ruimte waarin de roeping Gods tot bekering en geloof uitgaat. We zijn er echter in als doof en blind, niet horende, noch ziende, zodat we de roeping niet opmerken, noch er acht op nemen. Daarom zendt de Heere Zijn Geest uit in dit dal van de schaduwen des doods om de mensen daar door Zijn almachtige kracht te bewegen om te horen en te komen tot de deur, welke genoemd wordt de trekking des Vaders tot Christus. "Niemand zal tot Mij komen, tenzij dat de Vader, Die Mij gezonden heeft, hem trekke." In de prediking wordt de inwoners van het land van de schaduwen des doods, die nabij en die verre zijn, bij aanvang en voortgang verkondigd dat ze dood zijn door de misdaden en de zonden, en eeuwig zullen sterven onder de verschrikkelijke toorn Gods, indien ze blijven waar ze zijn.

Eveneens wordt hen verkondigd dat God in hun dood geen lust heeft, maar daarin dat ze zich bekeren en leven. Die nu dit Woord horen met meer of minder indruk in het hart, en gaan geloven de waarheid van het hun verkondigde Woord, gaan hun ellendige staat en gevaarlijke toestand enigszins kennen en verstaan, en allengskens meer en beter kennen en verstaan, de Geest door deze prediking werkende tot hun verlichting. Deze enigszins of sterker in hun dodelijke krankheid gelovende mensen gaan vragen en zoeken naar een mogelijkheid om te ontkomen.

Dezulken nu begint de Heere te verkondigen Zijn eeuwige Raad en gedachten ter verlossing van de gevallen mensen. Waar nu enig geloof in de prediking komt, door de verlichting van de Geest, daar beginnen dezulken op te staan en zich in de richting van de deur te begeven. En hier wordt Christus gepredikt als de Deur door God ontsloten om zondaren zalig te maken, te verlossen van de dood en het eeuwige leven te geven uit vrije genade door de verlossing die in Hem is.

Er is in de ganse ruimte een algemene verlichting van de Geest. Maar nabij de Deur een algemene verlichting in de kennis van Jezus Christus als Zaligmaker, waarin ook mensen delen die nochtans nooit waarlijk ingaan door de deur. Er zijn er die door de Heilige Geest verlicht worden tot de kennis van enig onderscheid tussen goed en kwaad, zoals we het onder de wildste volken nog kennen, en enige kennis van een Godsbestaan, alsmede van de schepselen, waaruit de kennis van de mensen voortkomt.

Een beeld, een bewijs daarvan is het nog schijnen van zon, maan en sterren, welk licht in de hel niet is. Daarom getuigt de Schrift dat er nog *een sprake van uitgaat overal waar volkeren wonen* in Psalm 19. Hetwelk in Romeinen 10 : 19 wordt gepast op de prediking van de openbaring Gods. Hoe dichter bij de deur, hoe meer licht naar buiten straalt door de deur, zodat

degenen die nabij zijn, meer kennis van de openbaring Gods ontvangen. Sommigen worden daardoor bewogen bijna een Christen te worden. Sommigen komen zo nabij, dat ze smaken het goede Woord Gods en de krachten van de toekomstige eeuw.

Echter, en hier gaat het ons op het ogenblik om: Hoe nabij ook, deze allen zijn in wezen buiten en zullen buiten blijvende verloren gaan. Hoe ze straks ook kloppen zullen als de Deur gesloten wordt, met hun bevindingen, delen in de verlichting door de Geest en openbaring van de waarheid Gods, dopen, belijdenissen, bedieningen, - ze zullen afgewezen worden, omdat ze niet ingegaan zijn door de Deur toen deze openstond en zij geroepen werden om in te gaan. Zie o.a. Spreuken 1 : 20-32; Mattheus 25 : 1-13 en Lukas 13:22--28.

Uit dit alles is het klaar genoeg, dat het zijn onder de prediking van het Goddelijk Woord, het ontvangen van die prediking met enige kennis en indruk, het smaken van het goede des Woords, ja het wonderen doen door de kracht daarvan geen gronden zijn om te spreken van een zijn in het Verbond, daar dit aan velen geschied is, die nochtans nooit zijn ingegaan. Er komt een grote menigte tot nabij de Deur, de een nader dan de andere, met indrukken en overtuigingen en daaruit vloeiende belijdenissen, waarvan de meesten buiten blijven, "want velen zijn geroepen maar weinigen uitverkoren."

We zien dat deze mensen willen ingaan zonder uit zichzelf te gaan, Christus willen aangrijpen zonder Adam los te laten, de hemel willen ingaan zonder de wereld te willen verlaten, het leven van Christus willen zonder hun eigen leven te verliezen, met Ruth naar Bethlehem willen en tegelijk met Orpa in Moab willen blijven.

Dit niet kunnende, blijven ze in wezen buiten, hoewel ze met de mond ingaan. Ze blijven in Adam en blijven daarom buiten het Verbond dat in Christus is. Dat uit deze gangen er een ganse veelheid van z.g. christelijke godsdienst gekomen is onder degenen die buiten zijn, is wel te verstaan. Ze willen niet ingaan door de Deur en toch de naam hebben dat ze leven. Daarom hebben ze allerlei godsdiensten opgericht, een ieder naar eigen smaak, met welke ze zowel buiten als binnen kunnen blijven, zowel de duivel als God kunnen dienen, een vriend van de wereld kunnen zijn zonder een vijand Gods gesteld te worden. Daar wordt gedoopt, gepredikt, zalig gesproken, daar worden kerken gesticht en onderhouden.

Alle leringen nu die onwedergeborenen een plaats geven in het Verbond des levens, komen uit die godsdiensten voort, van uiterst links tot uiterst recht, Sadduceeën en Farizeeën. Het is de derde weg met al zijn nuanceringen in een derde verbond, kinderen des verbonds zonder geloof en wedergeboorte, tweeërlei bondelingen, enz., welke weg vervloekt is en vervloekt zij, al ware het een Engel uit de hemel die hem leerde. Want deze is de weg die uit het arglistige hart des duivels is opgekomen en door hem geopenbaard. God de Heere openbaart maar twee wegen waarop Hij zegt dat alle mensen wandelen, daarbij roepende dat alle ongelovigen en onwedergeborenen op de brede weg des doods en des verderfs wandelen, en zij, tenzij ze wedergeboren worden, nooit zullen ingaan in dat Koninkrijk Gods, hetwelk des Levens is. *Haast u dan om uws levens wil*, opdat niet straks als de Deur gesloten zal worden, iemand van u zal blijken achtergebleven te zijn. Want zovelen als er door de Deur ingaan, die zullen behouden worden en allen die niet ingaan zullen verloren gaan, en die nabij waren zullen te zwaarder oordeel ontvangen.

We zagen dus, dat de Heilige Geest door de prediking bij velen een bepaalde mate van overtuiging werkt, waardoor ze bijna bewogen worden een christen te worden. Bij sommigen echter behaagt het Hem naar het welbehagen Gods verder te gaan, verbrekende hun harten onder een levendig besef van hun ellendige staat als gevolg van hun zondigen tegen God, zowel in Adam als door hun dadelijke zonden. Daarna, hen gans en al in zichzelf vernederd te hebben onder een bekentenis van hun zonden en een toeschrijven van gerechtigheid aan God hun Maker, - gelijk we een klaar voorbeeld hadden in de enen moordenaar, - komt Hij

hen het werk Gods in Christus te openbaren en te verklaren, Die de wereld in Hem met Zichzelf verzoenende is. Ze krijgen een gezicht op de door God geopende Deur en Zijn gepastheid om te zijn hun uitgang uit de dood en hun ingang in het leven. Onder deze openbaring werkt dezelfde Geest in hun harten het geloof in die openbaringen en beweegt hen te geloven in Hem die de goddelozen rechtvaardigt.

Dit wordt ook wel genoemd *een verbond maken*, daar zij door de werkingen des Geestes inziende in de voorwaarde des Verbonds, welke is het geloof in Jezus Christus, deze voorwaarde aannemen door in Jezus Christus te geloven en alzo zich in het Verbond ingeven. Alzo worden zij tot Christus gebracht en in Hem gezet, in Wien ze nu van de dood zijn verlost en het leven ontvangen. Door deze vereniging met Christus door het geloof gaan zij in door de Deur, waar ze nu weide vinden, dat is voedsel en drank hen spijzende en lavende ten eeuwigen leven, waardoor ze behouden worden.

Uitgaande uit Adam, gaan ze uit het eerste Verbond, hetwelk hen uitlaat op grond van het door Christus betaalde rantsoen. Ingaande in Christus gaan ze over in het tweede Verbond, hetwelk hen inlaat op grond van de belofte Gods in Hem. De gelovigen alzo ingaande door het geloof, gaan uit en gaan in, worden uit het Rijk van de duisternis overgezet in het Koninkrijk van Christus; worden uit de dood overgebracht in het leven, uit de verbasterde wijnstok genomen en in de ware Wijnstok ingezet, uit het eerste Verbond overgebracht in het tweede Verbond.

Ze worden nu naar de plaats geleid die hen van vóór de grondlegging van de wereld door Gods beschikking was bereid in het eeuwige welbehagen Gods. Het Verbond des Levens en des Vredes in Christus Jezus, waarin ze van eeuwigheid besloten lagen in de gedachten Gods, is nu waarheid en werkelijkheid geworden voor hen en in hen, zodat ze kennis krijgen en kennis hebben van hun in-zijn in het Verbond. Het Verbond wordt hun ontsloten in de openbaring van het werk Gods in Christus, en door hen beleden in hun overgave aan Christus door het geloof in Hem.

Het wordt aan hen verzegeld zijnde in Christus door de Gave, de Geest, die zij ontvangen als een Onderpand van de erfenis.

Deze gelovigen, uit de dood in het leven overgegaan in Christus Jezus, zijn nu in het Verbond en alle anderen zijn er buiten en zullen er eeuwig buiten blijven, tenzij ze ingaan door het geloof in Christus, het geloof van de werking Gods, dat eenmaal de heiligen overgeleverd is. "Wij die geloven gaan in de rust."

De ganse schare, nabij en verre van de Deur zijnde, de een klaarder als de ander, wordt hun ellendige en rampzalige staat verkondigd vanwege de zonden.

Laten we niet zeggen: we zitten onder een lichte leer. Ten eerste hebt u toch zeker een Bijbel en ten andere zit u daar omdat u niet anders horen wilt. Dit is de haper, dat we niet geloven willen dat we zo gezondigd hebben en daarom roepen: Schouwt ons zachte dingen, schouwt ons bedriegerijen. En er zijn maar al te veel profeten, die profeteren om een bolle brood en een fles wijn, die gaarne bereid zijn aan dit verlangen te voldoen, om alzo lekkerlijk te kunnen leven op aarde en hun wellusten te volgen.

Daarom heeft het Woord geen kracht meer. Waar is nog de wezenlijk alles afsnijdende prediking en waar wordt die nog begeerd? Men zoekt het scherpe zwaard zijn scherpte te ontnemen door allerlei leringen van mensen over dopen, kerken en verbonden, om niemand pijn te doen. Daarom is het krachteloos tot doding. En de duivel lacht over dit alles, omdat aldus verhinderd wordt dat de mens zich wezenlijk schuldig voelt. En dit weet de serpent, als de mens zich wezenlijk schuldig gaat kennen, dan gaat hij God zoeken. En dit is het juist wat hij met alle macht zoekt te verhinderen.

O land, land, land, hoort des Heeren Woord. Ziet toch dat u onder alles blijft in het land der schaduwen des doods, met uw doop, met uw kerk, met uw kind-des-verbonds-zijn.

Heden dan toch, indien u Zijne stem hoort, kom nog tot Hem, die u roept. Nog is de deur open, nog is het voor u de welaangename tijd, Morgen kan het voor eeuwig te laat zijn. O, de Heere overtuige nog degenen, die de gerechtigheid Gods niet kennen en een eigen gerechtigheid zoeken op te richten, van de voosheid en broosheid van die gebouwen, die geen andere grond hebben dan het zand van de menselijke vonden en leerlingen, van de noodzakelijkheid, de dierbaarheid en gepastheid van Christus als de Weg, de Waarheid en het Leven.

Hij ontsluite nog de ogen des dorstenden voor deze Fontein van levend water, die geopend is in het huis van David Zijn knecht, tegen de zonden en tegen de ongerechtigheid. Hij richtte hun ogen op Hem en doe hen door die geopende Deur inblikken in dat Verbond des Vredes en des Levens, bewegende hun zielen door geloof om toe te gaan en in te gaan.

Hoort dan: Bekeert u en laat u dopen in de Naam van Jezus Christus en gij zult de Gave des Geestes ontvangen. Want die door Hem ingaat, zal behouden worden. Hij zal ingaan en uitgaan en weide vinden.

"En nu, kinderkens, blijft in Hem, opdat wanneer Hij zal geopenbaard zijn, wij vrijmoedigheid hebben, en wij van Hem niet beschaamd gemaakt worden in Zijn toekomst."

We besluiten dan ten overvloede, uit de overdenking dezer woorden uit Johannes 10 : 9, dat alle mensen van nature buiten het Verbond des Levens in Christus zijn. De Deur van de begrenzing zijnde van de twee ruimten, zijn allen die ingaan in het Verbond en in het leven; en allen die niet ingaan, buiten het Verbond en in de dood. Die gelooft in Jezus Christus, die God gezonden heeft, gaat in, die niet gelooft blijft buiten, welk een schone schijn hij ook van zich geven mag.

4. Enkele tegenwerpingen beantwoord

Het is niet de bedoeling alle leringen, die tegen het door ons gegeven antwoord op de vraag *wie in het Verbond is*, worden ingebracht, hier te noemen, daar dit te ver zou voeren. Daarom beperken we ons tot die leringen, die de meeste invloed onder ons hebben, en waartegen weinig of niets rechtstreeks geschreven is. Zo zullen we b.v. de bekende Remonstrantse leringen voorbijgaan, daar die rechtstreeks weerlegd zijn in de Dordtse Leerregels, die binnen ieders bereik zijn. Ook zijn er verschillende leringen, die in dezelfde weg liggen en wij zullen die onder één hoofd trachten samen te brengen.

Leer: Er wordt door verschillende leraars, op verschillende wijzen betoogd, dat het Verbond was met Abraham en zijn zaad, waaronder ze altoos blijken te begrijpen die naar het vlees uit hem geboren zijn.

Op grond hiervan wordt geleerd dat alle gedoopten in het Verbond zijn, en worden ze door verschillende kinderen des Verbonds of zaad des Verbonds genoemd.

Sommigen onder hen maken nu onderscheid tussen schenking en deelachtigmaking. De deelachtigmaking geschiedt dan als de bondeling zijnerzijds het verbond aanneemt.

Anderen bedoelen hetzelfde met andere woorden.

Antwoord: De grond waarop deze leer wordt gebouwd, is dus dat het Verbond was met Abraham en zijn zaad, hieronder allen begrepen die uit hem geboren zijn naar het vlees.

Dit is echter rechtstreeks tegen Gen. 17 : 21, waar Ismaël nadrukkelijk buiten het Verbond gesloten wordt en o.a. Ex. 2 : 24, waar Ismaël en Ezau beiden nadrukkelijk uit het Verbond uitgesloten zijn.

Van Jacob en Ezau zei de Heere reeds vóór de geboorte dat ze in twee volken gescheiden waren, Gen. 25 : 23 en in Mal. 1 : 2-3 door Paulus aangehaald in Rom. 9 : 13. Zie ook hetgeen we over Ismaël zeiden op pag. 11.

De grond dezer leer vervallende, vervalt dus ook het daarop opgetrokken gebouw. We zullen het ook in één zien storten als straks de watervloeden zullen komen en de winden zullen waaien.

Alleen zij die wandelen in de voetstappen des geloofs van vader Abraham, die worden voor het zaad gerekend, en die zijn in het Verbond. Zie o.a. Rom. 4 : 12 en 9 : 7.-8, Gal. 3 : 7 en 4 : 24 en 28-31. Noch de besnijdenis, noch de doop, die met handen geschiedt kan ons in het Verbond brengen en kind maken, maar alleen het geloof, het oprecht en waarachtig geloof in God en in Jezus Christus dien Hij gezonden heeft. Zonder dit geloof is nóch de besnijdenis iets, noch de voorhuid, 1 Cor. 7 : 19 en Gal. 5 : 6.

De gedoopten van vandaag staan daarbij noch vèr af van de besnedenen in Abrahams gezin, welke besnijdenis was om het geloof van Abraham. Vandaag doopt men echter ook de kinderen van ongelovigen. En zo vervlakt is alles; zodat men gewoon voorleest *het Formulier om de doop te bedienen aan de kinderen van de gelovigen*, terwijl men weet dat de daar staande ouders geen gelovigen zijn.

Het moest toch voor ieder klaar zijn dat deze gehele handeling alleen daardoor al leugenachtig is en daarom een gruwel voor God moet zijn. Nochtans merken we daar niets van, ook niet in al die leringen die van alle gedoopten spreken als bondelingen. We zijn door de gewoonte om te liegen zo verhardt, dat we niet meer weten dat we liegen. *O wee nu onzer, dat we zo gezondigd hebben.* Zo dolen we om in de duisternis, niet wetende waar wij henengaan, want de duisternis heeft onze ogen verblind. Tenzij dat we wedergeboren worden.

Het onderscheid dat men maakt (in wezen is het een scheiding) tussen schenking en deelachtigmaking, is al evenzeer tegen het getuigenis van de Schriften, welke leren dat de

Heere het Verbond schenkt en deelachtig maakt aan degenen die Hij het schenkt. Zie o.a. Ez. 34 : 25 v.v. en 37 : 26, Mal. 2 : 5, Rom. 8 : 28-30, ook nog Ps. 89 : 29. Men zegt dat de Heere het Verbond schenkt, maar het nu van de mens afhangt of het doorgaat.

Het is de oude Remonstrantse dwaling in weer een ander gewaad, stellende de zaligmaking afhankelijk van de wil van de mens. Indien wij niet willen kan de Heere Zijn voornemen niet vervullen. Inderdaad een recht product onzer natuur, die zoekt de mens God te maken en van God een mens. Het is een onderdeel van de z.g. drie-verbonden-leer, die uit Amerika is overgewaaid en erger is dan de Coloradokever. Helaas heeft ze veel invloed onder ons, en vooral daar waar men ze bedekt leert. Ik bedoel waar men in naam nog aan de twee Verbonden vasthoudt, maar in wezen meerdere leert *stellende alle gedoopten als bondelingen, kinderen des Verbonds*, enz. "Geliefden, geloof niet een iegelijken geest, maar beproef de geesten of ze uit God zijn, want vele valse profeten zijn uitgegaan in de wereld." En gelijk gij weet dat de Antichrist komt, zo zijn ook nu reeds velen antichristen geworden, lerende leringen, die vonden en geboden van mensen zijn.

Leer: In sommige kringen wordt het zijn in het Verbond van degenen die niet het leven in Christus deelachtig zijn, verdedigd met de lering dat men in het Verbond kan zijn zonder de weldaad des Verbonds (het leven) deelachtig te zijn. Als voorbeeld wordt dan meestal Adam genoemd.

Antwoord: Men wil dus zeggen dat Adam, zijnde in het Verbond, de weldaad van het Verbond niet deelachtig was. Welk een ongerijmdheid! Hoe is hij dan geschapen? De weldaad was het leven en de gemeenschap met God. (Vereniging en gemeenschap is de eigen aard van een verbond). Indien Adam deze weldaad niet deelachtig was, dan is hij ten eerste dood geboren (geschapen) en ten andere buiten de gemeenschap Gods, dus buiten het Paradijs. Tot welke ongerijmdheden kan de wijsheid des vleses ons al voeren! Het leven is God te kennen, Joh. 17 : 3. Dus kende Adam God niet! Hoe verstaat men dan het geschapen zijn naar Gods beeld? Voorwaar een wel zeer dwaze en goddeloze lering. Als de Heere ons in het Verbond opneemt en de weldaad niet deelachtig maakt, dan handelt hij als een man die een vrouw trouwt en ze onmiddellijk verstoot. Dit om de gruwel van de lering te doen uitkomen. We zouden hiermee kunnen volstaan. Maar daar hiermee gevonden wordt een verwarring betreffende de twee verbonden, welke van wijder invloed is, willen we daar nog nader op ingaan.

De weldaad in beide verbonden is wel dezelfde in beginsel en wezen, maar niet in trap. We kunnen om het onderscheid uit te drukken het zo zeggen: De weldaad van het eerste Verbond was een verliesbaar leven en die van het tweede Verbond is een onverliesbaar en onvergankelijk leven. Het eerste Verbond was breekbaar, het tweede is vast en onvergankelijk. Het Verbond in Adam kon door overtreding verbroken worden en daarmee de weldaad verbeurd. De Heere schiep alle dingen, om ze in een door Hem bepaalde weg te volmaken. Zo is ook Adam geschapen. Adam kón zondigen en daardoor sterven. Echter hij ontving het leven, met het gebod én het vermogen dit beginsel te ontwikkelen.

Met het beeld van de natuurlijke geboorte kunnen we het zo zeggen: Adam geboren zijnde ontving het gebod en de mogendheid om op te wassen tot een volkomen man. Door gehoorzaamheid kon hij komen tot de hoogste trap van volmaaktheid voor het schepsel: het eeuwige, onvergankelijke, onverderfelijke leven van de zaligheid en heerlijkheid in de innigste gemeenschap met God.

Door overtreding kon hij het Verbond verbreken, zich uit de gemeenschap Gods uitzondigen en zo het leven gans verliezen. De eigen aard van dit Verbond was dus dat het verbroken kon worden, en de eigen aard van het leven dat het verloren kon worden. Adam was in dat Verbond en was het leven deelachtig, hetwelk de Schrift zo klaar leert dat dit geen verdere uitleg behoeft.

Door het Verbond in Christus met dit Verbond in Adam als te vereenzelvigen, gelijkwaardig te maken, wordt het eerstgenoemde verarmd! Voor Adam betekende dit Verbond alles, omdat hij de wil en het vermogen had om het te houden. Maar wat betekent zulk een breekbaar Verbond voor een gevallen mens, die beide, de macht en de wil om het te houden verloren heeft? Wat betekent zulk een verliesbaar leven voor de gevallen mens, die machteloos is het in de hand te houden?

Zie nu daartegenover de dierbaarheid en gepastheid van het Verbond in Christus voor zo'n mens. Christus toch, heeft niet alleen de schuld voldaan die wij in Adam hebben gemaakt en dagelijks vermeederen door overtreding, Maar heeft tevens datgene volbracht waarin Adam en wij in hem gefaald hebben, vervullende het gebod in een volhouden ten einde toe, opwassende als mens van kind tot een volkomen man. Hierdoor verwierf Hij dat leven van de eeuwige zaligheid en heerlijkheid, als mens, hetwelk Adam voorgesteld was. Daarom is de eigen aard van dit Verbond dat het onbreekbaar is in wezen, en de eigen aard van het leven dat het is onverliesbaar, onvergankelijk, onverwelkelijk en onverderfelijk. Die in dit Verbond ingaat door het geloof in Jezus Christus, in de vereniging met Hem, die ontvangt deze weldaad des Verbonds, zijnde het eeuwige leven. "Die in de Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven." En "Die uit God geboren is kan niet zondigen".

In Adam stonden we in een feilbaar mens, in Christus staan we vast in de onfeilbare Godmens. In Adam konden we zondigen en sterven en hebben we gezondigd en zijn gestorven. In Christus kunnen we niet meer zondigen en daarom niet meer sterven, 1 Joh. 3 : 9. Daarom die in Christus is zal niet verloren gaan in van de eeuwigheid. Hij is in de hand Gods waaruit niemand hem rukken kan. De band des Verbonds is de Geest van de eeuwige liefde Gods, wonende in bruid en Bruidegom, hen verenigende en verbindende in een eeuwige onvergankelijke gemeenschap. Zijn wij ontrouw, Hij is getrouw. Hij zal in Zijn goedertierenheid niet feilen, en het Verbond Zijns Vredes zal niet wankelen. Indien we Zijn Wet verlaten, zo zal Hij onze overtredingen met de roede bezoeken en onze ongerechtigheden met plagen. Maar Zijn goedertierenheid zal Hij van ons niet wegnemen en in Zijn getrouwheid niet feilen. Het is volbracht, alles volbracht tot in eeuwigheid door Hem die met één offerande in eeuwigheid volmaakt heeft degenen die geheiligd worden.

Zouden we dan op zulk een Verbond niet verlieven, hetwelk zo gepast is voor ons gevallen geslacht. "U dan die gelooft is Hij dierbaar." Kan het u niet verlokken om al die vindingen los te laten in een gebroken Verbond, in een verloren leven. O ziet toch eens op dit Verbond in Hem, de tweede Mens, de Heere uit de hemel. Ziet hoe wel gefundeerd het is en hoe het gebouw naar Gods bestek verrijst.

O allen gij dorstigen komt tot de wateren, en gij die geen geld hebt, komt koopt en eet, zonder geld en zonder prijs wijn en melk. Waarom geeft gijlieden geld uit voor hetgeen dat geen brood is en uw arbeid voor hetgeen niet verzadigen kan? Hoort aandachtelijk naar Mij en eet het goede en laat uw ziel in vettigheid zich verlustigen. Neigt uw oor en komt tot Mij, hoort en uwe ziel zal leven; want Ik zal met u een eeuwig Verbond maken en u geven de gewisse weldadigheden Davids.

Leer: De onvergankelijkheid van het Verbond vindt veel bestrijding. Zo leren velen dat iemand in het Verbond kan zijn en hetzelfde wederom verbreken, zich er weer kan uitzondigen. Deze lering staaft men algemeen met er op te wijzen dat Israël beschuldigd wordt hetzelfde te hebben gedaan.

Antwoord: Dat het Verbond des Levens in Christus niet verbroken noch vernietigd kan worden, leert ons de Schrift zeer nadrukkelijk, gelijk in het vorige getoond is. Ter nadere bevestiging wijzen we nog op Jes. 54 : 10: *Want bergen zullen wijken en heuvelen zullen wankelen maar mijn goedertierenheid zal Ik van u niet wegnemen en het Verbond Mijns*

Vredes zal niet wankelen. En Mal. 3 : 6: Want Ik, de Heere, wordt niet veranderd, daarom zijt gij, o kinderen Jacobs! niet verteerd.

Dit is juist de uitnemendheid van het tweede Verbond boven het eerste, dat het onvernietigbaar is. Het Verbond zou alleen vernietigd of verbroken kunnen worden door zonden die gehouden worden door God. Wanneer de Heere dan zegt (in Ps. 89 : 31, 38 b.v.) dat de ongerechtigheden des volks het Verbond niet zouden doen wankelen noch Hem zouden bewegen kunnen Zijn goedertierenheden van hen weg te nemen, hoe kan dan het Verbond vernietigd worden?

Welk een slechte dienst bewijst men toch Gods volk om het Verbond breekbaar te stellen in afhanging van hun trouw, daar ze zo hun ontrouw keren kennen. De vastigheid des Verbonds is echter naar het getuigenis Gods onbetwistbaar.

Evenwel kan de Heere ons met recht beschuldigen het te overtreden en te verbreken van onze zijde, wanneer wij belijden hetzelfde aan te nemen en in te gaan, belovende hare rechten te zullen bewaren en doen, en het niet doen. Hier worden wij ontrouw bevonden en schuldig gehouden. En voorwaar indien de vastigheid des Verbonds in de trouw van de gelovigen lag, het zou met de eerste ademtocht vernietigd worden, en geen vlees zou behouden worden. Het is in de zin van het beloven en niet doen, dat de Heere Israël van bondsbreuk beschuldigt, o.a. van het Verbond aan Horeb. Zij hadden daar allen het Verbond bezworen, belovende onder eede des Heeren rechten en geboden te zullen bewaren en doen. Met een vrijwillige belofte verbonden zij zichzelf aan de Heere en Zijnen dienst. Daarom, toen zij deze hun belofte niet hielden, maar van de Heere afhoereerden, braken zij van hun kant dit Verbond van de belofte, waarom zij met recht beschuldigd werden het vernietigd te hebben. Nu zal het ons wel bekend zijn, dat het bij het grootste gedeelte van Israël geen wezenlijk ingaan in het Verbond was. Een wezenlijk ingaan toch is een ingaan met het hart, waar het is een lief deverbintenis. Het belijden met de mond is dan vrucht van het geloof des harten, een geloof door de liefde werkende. Zie o.a. Rom. 10. Bij de meesten was het echter een naderen met de mond, terwijl ze hun hart verre hielden. Daarom bleven ze in wezen verre en buiten, omdat hun hart verre en buiten was. De Heere leert het in de gelijkenis van de twee zonen, hen vergelijkende bij de zoon die zeide: Ik ga Heere en hij ging niet.

Zoo is het ook onder ons maar al te veel een belijden met de mond zonder dat er is een geloof des harten, hetwelk onder al deze leringen van de valse geleerden al meer toeneemt. Maar hoewel er is een zeggen: Ik ga, dus een zeggen van in het Verbond in te gaan, zo is dit er toch in wezen niet. Ze gaan niet; zegt de Heere, dus zijn ze ook niet in het Verbond maar er buiten. Zegt iemand: Ik ga in huis en doet niet wat hij zegt, dan blijft hij immers buiten. Niet het zeggen maar het doen brengt binnen. Zo ook hier. Echter de Heere houdt ons aan onze belijdenis en de belofte Hem daarin gedaan, en zal ons straffen, als we de belofte niet betalen, als overtreders en verbrekers van het Verbond van de belofte dat we beleden hebben. We zullen dragen het oordeel van de geveinsden, die het wel zeggen, maar het niet doen. Hoewel bovenstaande duidelijk is en afdoende genoemd kan worden, willen we om het belang van de zaak nog meer redenen bijbrengen. Wanneer de Heere de Israëlieten Verbondbrekers noemt, moeten we ook het taaleigen van de Schriften in aanmerking nemen, eerdat we zo maar klakkeloos besluiten dat ze wezenlijk in het Verbond des Levens waren. We weten toch dat de Heere in de Schriften de mens vaak aanspreekt, niet naar hetgeen hij in wezen is, maar naar hetgeen hij zich inbeeldt en voorgeeft te zijn. Zo zegt de Heere o.a.: De rechtvaardigen hebben de bekering niet van node. Dit wil niet zeggen dat ze rechtvaardigen zijn, daar dan de Heere zijn eigen Woord zou tegenspreken, zeggende dat niemand rechtvaardig is. Echter, deze mensen beeldden zich in rechtvaardigen te zijn en verwierpen daarom de eis van bekering, als deze niet nodig te hebben. En wat zitten daar ook de kerken van vandaag vol van! zo ook: De mens is geworden Onzer één, enz. Het was heusch niet alles Israël dat uit Israël was, noch waren ze allen kinderen omdat ze uit Abra-

J

55

ham waren, gelijk de Schrift zegt: Niet de kinderen des vleses zijn kinderen Gods, maar de kinderen van de belofte- nis worden van het zaad gerekend. Er was een uiterlijken schijn, zonder vernieuwing en wedergeboorte. Ook lezen we: Ze hebben het Verbond overtreden als Adam. Ze beleden de tweeden Adam en volgden de eersten. Ze beleden het tweede Verbond en bleven in het eerste.

We kunnen met de mond het tweede Verbond belijden. Echter wanneer er geen wedergeboorte is, blijven we in ons- zelve dezelfde ontrouwe en ongehoorzame mens, ligende tegen God en de gemeente, hetzij we dit weten of niet. We werken in alles naar de gevallen natuur, hetwelk duidelijk is uit het gebruik van de genademiddelen, waarmede we dan wetverbondelijk werken, ze tot geen ander einde gebruikende, dan om er een eigengerechtigheid mede op te richten. In wezen zijn we in gedurig overspel met de dienstmaagd. Gal. 4. Nu zien we in het voorbeeld van Israël en het vleselijk Christendom onzer dagen, dat een belijden met de mond, zonder een wezenlijk geloof des harten, geheel uitloopt in overspel met hout en steen. Dan slaan wij ons op de borst: Wij christenen! Wij gereformeerden! zonder zelfs maar een besef te hebben van het wezen van de zaken. Echter de Heere richt ons naar onze belijdenis en de belofte daarin bezworen. En wie zal Hem dat recht betwisten? We hebben toch vrijwillig beloofd Hem te zullen dienen in een liefhebben van Hem van ganser harte, van ganser ziele, van ganser gemoede en met alle krachten, en de naaste als onszelven! Kan dan de Heere deze belofte niet met recht van ons eisen, en ons richten als overtreders en overspelers, als we deze belofte niet vervullen? Het Verbond Gods is niet vernietigd, omdat het bevestigd is op Christus, en wij waren er wezenlijk niet in. We hebben wel gezegd: Ik ga, Maar zijn niet gegaan maar buiten hetzelfde gebleven. We hebben onze zonde in Adam maar vermenigvuldigd, belovende trouw en gevende ontrouw.

Er valt ons een beeld in dat de zaak nog klaarder kan maken, nl. de ondertrouw. Twee mensen beloven daarin met elkander een verbond aan te gaan, gevende elkander onder eede voor de Wet, een belofte van trouw. Hoewel het Verbond nog niet bezegeld is in het trouwen zelf, zo zijn deze mensen nochtans in een Verbond van de belofte met elkander. Wanneer nu één van beiden in die - dagen van ondertrouw-

56

heengaat met een ander, of weigert de belofte te vervullen, dan heet deze een verbondbreker en wordt als dusdanig gericht. Het is echter evenzeer openbaar dat degene die de belofte verbrak, deze niet gegeven heeft in liefde met een waarachtig hart. Zo nu wordt ook Israël gezegd in een Verbond van de belofte met God zich begeven te hebben, als in ondertrouw met Hem getreden te zijn. Die nu de belofte breekt, is onbetwistbaar een verbondbreker. Evenzeer is het echter openbaar dat zijn belofte niet is gegeven in de liefde met een waarachtig hart, maar hij zijn hart buiten het Verbond gehouden heeft, en alzo in wezen zich niet in het Verbond begeven heeft.

Nu is er ook een overtreding van het Verbond bij degenen die waarlijk ingegaan zijn door geloof en wedergeboorte. Maar deze ligt geheel anders. We weten dat de wedergeboren mens is vlees en geest, ook wel genoemd oude en nieuwe mens. De eerste is in wezen Adam in ons en de tweede Christus in ons. De nieuwe mens, het uit God geboren leven zondigt niet (Joh. 3 : 9) maar dient de Wet Gods (Rom. 7 : 26a). Maar het vlees dient de wet van de zonde (Rom. 7 : 26b). Het vlees begeert tegen de geest, en beweegt de gelovige te doen hetgeen hij niet wil. Doende de wil des vleses wordt het Verbond overtreden. Het is hier dus niet de door God en Christus geschapen mens die de zonde doet, maar *het vlees*. Rom, 7 : 17 en 26. Beiden vlees en geest behoren bij dezelfde persoon, zodat deze zowel gezien kan worden in het kwade dat het vlees wil en doet als in het goede dat de geest wil en doet.

Het Verbond des Levens is echter op Christus in de nieuwe mens en niet in de oude en blijft vast in de Roepende en niet in de geroepene, zoals het in Romeinen 7 door de Heilige Geest verklaard wordt. Deze zaak moet echter met grote omzichtigheid behandeld worden, daar ze onvatbaar is voor alle vlees, en de natuurlijke mens dit altijd gebruikt heeft en gebruikt tot allerlei Godonterende leringen, waaronder niet in het minst het meer dan vuile antinomianisme.

De natuurlijke mens dient geheel en al de wet van de zonde, daar hij enkel vlees is. De wedergeborene dient *met het vlees de wet der zonde*, maar met het gemoed de wet Gods. De natuurlijke mens doet de zonde willende, hebbende een wil die God en godzaligheid haat en de zonde en ongerechtigheid bemint. De wedergeborene doet de zonde tegen zijn wil in, daar hij een wil heeft die God en Godzaligheid liefheeft en de zonde en ongerechtigheid haat. Rom. 7 : 19. Het vlees kan echter het Verbond niet vernietigen, daar het buitengesloten wordt. Eenmaal zal het voor eeuwig afgelegd worden, en Gods kind volmaakt zijn in Christus als een volkomen man. Naar die dag zucht dat uit God geboren leven in hem, begerende om ontboden te worden en met Christus te zijn.

De Heere overtuige nog de belijders met de mond zonder wezenlijk geloof des harten, van hun vergeefse godsdienst, lerende leringen die geboden van mensen zijn; en doe hen nog beseffen de noodzakelijkheid van vernieuwing en weder, geboorte, opdat ze niet straks met de naam vader Abraham op de lippen, beneden Sodom en Tyrus een plaats ontvangen in de hel. Hij schenke Zijn volk een steeds levendiger en dieper besef en kennis van de listen van hun vlees en Satan, opdat er meer strijd zij om naar de Geest te wandelen en de begeerlijkheden van het vlees niet te volbrengen. Want als we naar het vlees leven zullen we sterven, wie we ook zijn, maar als we door de Geest de werkingen des lichaams doden, dan zullen we leven. "Zo dan broeders, wij zijn schuldenaars niet aan het vlees om naar het vlees te leven." Dient dan de Heere met vreze en verheug u met beving. Zijt getrouw tot de dood, en gij zult de kroon des levens ontvangen.

Leer: Onder degenen die leren dat onwedergeborenen in het Verbond des Levens zijn, zijn er die zeggen: Alle gedoopten zijn in de geïnstitueerde kerk, waarin koren en kaf is dooreen gemengd, onkruid en tarwe. Hieruit weer leren zij dat onbekeerden belijdenis mogen doen. Deze doen dan geen *belijdenis* des geloofs, maar z.g. *van de geloofswaarheden* die ze moeten beamen en omhelzen.

Antwoord: We zullen de verschillende zaken achtereenvolgens behandelen.

Ten eerste spreekt men van gedoopten in algemenen zin, bedoelende allen die tegenwoordig gedoopt worden, of ze nu kinderen van gelovigen zijn of van ongelovigen. Men vergeet hier gans en al *dat de doop is voor de gelovigen en hun zaad*. Dan vergeet men geheel het onderwijs des Woords te dien opzichte als o.a. gegeven in Rom. 2 : 28,-29 in verband met Deut. 10 : 16, 30 : 6, Jer. 4 : 4, Fil. 3 : 3 en Col. 2 : 11. De besnijdenis is niet in de letter, maar in de geest, zo is ook de doop niet in het water, maar in het bloed en de Geest van Christus. Deze doop met water is niet het wezen van de doop, maar het teken, evenmin als de besnijdenis in het vlees het wezen van de besnijdenis was, maar een teken; het wezen is de besnijdenis des harten. Zo schrijft men het teken toe wat het wezen toebehoort, hetwelk de doop een vleselijke zaak maakt.

De Schrift spreekt echter van de doop in het wezen, als het in de dood van Christus begraven te worden en door Zijn opstanding wedergeboren worden, waarvan de besprenging met water een teken is. Zie ook 1 Petr. 3 : 21.

Nogmaals dit nog afgezien van het feit dat men de kinderen van ongelovigen doopt, wien dit gans niet toekomt. Daarom is dit zeggen, *dat de gedoopten in de kerk zijn*, al van alle grond ontbloot. Omdat men er eerstens, allen die gedoopt zijn met water onder begrijpt, en ten anderen het wezen van de doop niet in aanmerking neemt.

Ten andere wordt hier gesproken van *geïnstitueerde kerk*. Wat wordt hier nu feitelijk mede bedoeld? Is dit de zichtbare kerk tegenover de ware, als de onzichtbare? We geloven wel in een zichtbare en onzichtbare *zijde* van de éne kerk, maar niet in een zichtbare en onzichtbare kerk. Wat is eigenlijk de kerk? Wij nemen het gelijk het de Catechismus leert in het antwoord op vraag 54 en de Ned. Geloofsbelijdenis in art. 27. Dus, *als de vergadering van de gelovigen, allen gewassen in het bloed van Christus en in Hem geheiligd*.

We vrezen dat met dit "geïnstitueerde" niets anders bedoeld wordt dan het werk van de mensen. Tegen het woord "kerk" zelf hebben we trouwens reeds ernstige bezwaren. De Heere gebruikt deze naam niet, en willen we ook hierin liever Hem volgen dan de mensen. Het in de Schrift gebruikte woord *Gemeente* drukt de zaak ook veel bekwapelijker uit. Bij dit woord verstaan we al direct dat er geen "kerk" geïnstitueerd moet worden, maar dat er een Gemeente vergadert wordt. Dit vergaderen is in wezen een werk des Heeren, gelijk ook de Catechismus leert, Die dit werk uitvoert door Zijn Woord en Geest, gebruikende mensen die Hij daartoe roept en zendt. Deze door Hem geroepen mensen ontvangen van Hem door de zalving van de Geest, het gebod en de bekwaamheid om het Woord te prediken, het Woord Gods. De Heilige Geest werkende in en door dat gepredikte Woord, opent de harten dergenen die *verordineerd* zijn ten eeuwige leven, om acht te nemen op hetgeen er gesproken wordt.

Door deze Goddelijke werkingen, gaat de bearbeide mens geloven in God en in Jezus Christus dien Hij gezonden heeft, en gelovende wordt toegebracht tot de gemeente die zalig wordt. Zie o.a. Hand. 2 : 37-42, 13 : 48-49 en 16 : 14-15.

Deze dienst van de mensen, welke is het werk Gods die door hen werkt, is dus geen kerkinstituëring, maar bij aanvang en voortgang openbaring en vervulling van de Raad Gods in het vergaderen en toebrengen dergenen die zalig worden. Daarom heet dit ook een *Gemeente*, en niet een Roomse, Gereformeerde, Hervormde of iets dergelijks, maar de *Gemeente des Heeren*, of de Gemeente die zalig wordt, van de eerstgeborenen die in de hemelen opgeschreven zijn.

Een andere gemeente kent Gods Woord niet, of men moet bedoelen de synagoge des Satans, dergenen die zeggen dat ze Joden zijn en het niet zijn. Deze geïnstitueerde kerk aldus iets anders zijnde dan de Gemeente Gods, heeft het lid zijn daarvan niets te maken met een zijn of niet zijn in het Verbond des Levens. In wezen zijn aan dit lidmaatschap van die kerk ook geen verbondzegelen verbonden, daar deze uitsluitend van de Gemeente gegeven zijn.

Die doop is dan toch maar mensenwerk, een doop die met handen geschiedt, en zeker geen grond voor toelating tot de belijdenis. Trouwens staan de zaken hier toch al op zijn kop, *daar niet de doop grond is voor belijdenis, maar andersom de belijdenis grond voor de doop, namelijk de belijdenis des geloofs in Jezus Christus dien God gezonden heeft*.

Sommigen leren over de "geïnstitueerde kerk". dat deze is waar de ambten ingesteld zijn. Men bedoelt hier het stellen van bepaalde mensen in de bedieningen. Ook dit is maar al te vaak mensenwerk. Maar ook al is het een stellen in de bediening van mensen door de Heere daartoe afgezonderd, dan nog is dit geen instituering. (De bedieningen worden niet ingesteld, daar die door God zijn ingesteld in de zalving van Christus vóór de grondlegging van de wereld).

Naar de Schrift worden in de Gemeente ouderlingen verkozen als er een Gemeente is, en omdat er een Gemeente is. In de Handelingen lezen we dat de Heere door de arbeid van de Apostelen een Gemeente vergaderde. Daar de apostelen verder moesten, werden er door hen mensen gesteld, door de Heere daartoe begaafd en bekwaamd, om de kudde te verzorgen. De Gemeente is er dus niet om de bedieningen (ambten), maar de bedieningen zijn er om de Gemeente. Het is dus niet zo dat de leraars, ouderlingen, enz. de Gemeente uitmaken, maar alleen de gelovigen waaronder de leraars, enz. mede begrepen zijn. Waar geen gelovigen zijn is geen Gemeente al zijn er nog zoveel mond-belijders. Dat het vandaag zo is dat de z.g.

ambtsdragers maar vooral de dominee's de gemeente uitmaken, toont de verwording waaronder we leven in de verachting van de inzetten des Heeren.

Ook hieruit kunnen we bemerken hoever we af zijn van de Schrift en de Belijdenis, ondanks alle roemen daarover.

Ten derde wordt de lering gestaafd met de opmerking dat er kaf en koren in de kerk is doorengemengd.

Hoe waar is dat woord toch: Iedere ketter heeft zijn letter. Zeker is er kaf en koren in de Gemeente in deze bedeling. Maar dit wil niet zeggen dat het kaf tot de Gemeente behoort. Hier moet men dan ook verwerpen de Catechismus in antwoord 54 en de Ned. geloofsbelijdenis art. 27. Het kaf is in de Gemeente als kaf en niet als koren. En omdat het niet tot de Gemeente behoort, wordt het straks verbrand. Wanneer wij dan wetende het kaf geven wat voor het koren is (doop en Avondmaal waarin het lidmaatschap) zondigen wij, wetende tegen de Heere die ons gebiedt onderscheid te maken tussen het reine en het onreine en het heilige de honden niet te geven. Hier moet de wan ter hand genomen worden, de prediking van het ontdekkende Woord Gods, en gearbeid om niet het kaf maar het koren in de schuur te brengen.

Mensen zijn feilbaar, daar ze maar kunnen aanzien wat voor ogen is. Daarom kunnen we het niet ontgaan dat er mensen toegelaten worden die zijn als de appelen van Sodom. Het is echter een geheel andere zaak om willens en wetens ongelovigen (zoals hier geleerd wordt) toe te laten. Hier stelt men zich recht tegen het gebod Gods. We weten dat er onkruid tussen de tarwe groeit. Maar men vergeet dat de duivel de zaaier is. Indien men dan willens ongelovigen toelaat, plant men met eigen handen onkruid tussen de tarwe en dient alzo de duivel en niet de Heere. Zo is dit mede een zaaien van onkruid en daarom duivelswerk. Wanneer het bekend is dat degene die aangenomen wenst te worden een ongelovige is, moet hij geweigerd worden en hem aangezegd zijn ellendige staat buiten Christus. (Het spreken van *onbekeerden* is vaag en bedekkend. Beter en Schriftuurlijk is te spreken van *ongelovigen*).

Ten vierde: waarvan zouden deze mensen dan belijdenis moeten doen? Men zegt van de geloofswaarheid. Maar weet men dan niet dat een mens van nature geen kennis heeft, noch van waarheid noch van leugen en in zichzelf enkel leugen is. We kennen God niet noch waarheid, dood zijnde door de misdaden en de zonden. Wat zal dan een dood mens voortbrengen? En wie wil men hiermede dienen?

Toch zeker niet de Heere, daar die tot God komt moet geloven dat Hij is, en een Beloner is dergenen die Hem zoeken.

Ook, worden er de belijders zelve niet mee gediend, daar men hun oordeel maar verzaard door ze te laten liegen voor God en in onwaarachtigheid onderwijst. Veronderstel dat een boomkweker een dode tak op een levende boom entte. Zou men zulk een niet dwaas noemen? Zijn dan zij niet dwaas die de Gemeente dode leden toebrengen? En is het niet zeer goddeloos de Heere zulk een ongerijmdheid toe te schrijven door te leren dat Hij dode leden toebrengt? In de grond bedoelt men niet anders dan een grond van bestaan te hebben voor de eigen kerk met een glans voor de mensen, en een middel van bestaan voor zichzelf, om lekker te leven op de aarde.

Eens woonde ik zulk een dienst bij waar die "belijders" bevestigd werden. Men vroeg van hen geen geloof in God en in Jezus Christus. Men bedoelde dus te zeggen dat het "onbekeerden" waren. Deze "onbekeerden" liet men dan de volgende vragen met *ja* beantwoorden en bezweren.

- Ten eerste moesten ze belijden *dat Gods Woord de Waarheid is*. Hoe kan nu een natuurlijk mens iets over Gods Woord belijden, daar hij het hoort als een mensenwoord? Daarbij kunnen we niet een "woord" belijden maar alleen een naam.

En wanneer deze mensen niet in Jezus Christus geloven, hoe kunnen ze dan waarheid belijden, daar Hij de Waarheid is.

- Ten andere moesten deze "onbekeerden" *beloven de zonden af te leggen en een waar christelijk leven te leiden*. Men eiste dus van hen de belofte dat ze heiligmaking zouden oefenen, terwijl men ze rechtvaardigmaking ontzegde; men eiste van hen dat ze in Christus vruchten zouden dragen zonder Hem te kennen, in Hem te geloven of in Hem te zijn. Dat een "onbekeerd" mens vleeselijk is en al zijn bedenken maar vijandschap tegen God hoorden we niet, noch over de noodzakelijkheid van geloof en wedergeboorte. De leraar zei n.b. dat ze nu een recht van God hadden tot het Avondmaal en vermaande ze daarna tot bekering. Ja, men riep de mensen op tot bekering en ging zelf voor in liegen en bedriegen.

Het was een geheel onwaarachtig, walgelijk en geesteloos gedoe. Zo antwoorden we op heel de bovengenoemde lering dat ze is vals en onwaarachtig. Niemand kan belijdenis doen, wat dan ook beleden wordt, dan die gelooft in *de enige waarachtige God en in Jezus Christus dien Hij gezonden heeft*. Dit geloof moet worden gevraagd en in de vruchten worden gezocht. Liegt dan de belijder ligt het voor diens rekening en gaat de kerkenraad vrijuit. Wat u dan ook doet, doet het toch alles in oprechtheid voor de Heere. Laat uw belijden zijn de vrucht van het geloof uws harten.

Belijd wat u gelooft, en beleef wat u belijdt! *Maar tot de goddelozen zegt God: Wat hebt gij mijn inzettingen te vertellen en neemt Mijn Verbond in uw mond, terwijl gij de kastijding haat en Mijn woorden achter u henen werpt!* Meent gij dat de Heere ziet gelijk een mens ziet? Hij zal u straffen en het ordelijk u voor ogen stellen. O, bekeert u dan nog van deze uw boosheden opdat de Heere niet doorbreke als een vuur en verscheure dat niemand redde. Heden dan toch, indien gij Zijn stem hoort.

Leer: Sommigen zeggen dat de verworpenen hetgeen ze aan weldaden ontvangen buiten Christus ontvangen, (wiens besturing en bediening ze tot het Verbond beperken), uit een z.g. algemene goedheid Gods, terwijl de uitverkorenen het hun ontvangen in het Verbond uit en door Christus.

Antwoord: Deze leer is aan te merken als een *over-rechtzinnigheid* en een reactie op de leer van de algemene verzoening met een doervloeiën in de tegenstelling. Blijkbaar vreest men door te zeggen dat ook de verworpenen weldaden door en van Christus ontvangen mede van remonstrantisme beschuldigd te worden. Deze leer is echter even vals als de algemene verzoeningsleer, doende evenzeer tekort aan de heerlijkheid van Christus. Daar hier ook in gevonden wordt een dwaling t.o.v. de Persoon van Christus. Daar die bij meerderen gevonden wordt, willen we er iets van zeggen.

Christus is in alles de Middelaar Gods en van de mensen, *door Wien alle dingen zijn*. Dit was Hij zelfs ook in het eerste Verbond. Daar was Hij het echter niet als Jezus Christus, maar wel als Zone Gods. Als alle dingen door Hem zijn, dan behoren hier ook de dingen bij die de verworpenen ontvangen. Zij ontvangen dezen echter niet van Hem als hun Verlosser en Zaligmaker, maar als de Uitdeler van de barmhartigheden Gods, welke over al Gods werken verspreid zijn. Ps. 145. Daarenboven, wanneer Hij alle macht heeft ontvangen in hemel en op aarde, is daarbij ook inbegrepen de besturing van de verworpenen. (Het spreken over verworpenen en uitverkorenen in deze zin is al een uitvloeisel van een *over-rechtzinnigheid* in menselijke wijsheid). Wanneer wij weten dat Jezus Christus in al Zijn betrekkingen en bedieningen, werken en manier van Bestaan één en dezelfde Persoon is, dan is het duidelijk dat ook de goddelozen de weldaden in dit leven van Hem ontvangen, én tevens dat dit ontvangen niets zegt t.o.v. een in-zijn of niet zijn in het Verbond. De weldaden van vergeving en verlossing, verzoening en zaligmaking, worden alleen in het Verbond geschonken, en

alleen ontvangen in en door het geloof in Jezus Christus, en de vereniging des geloofs met Hem.

Dat ongelovigen weldaden van Christus ontvangen leert de Schrift nadrukkelijk. Bij de reeds genoemde plaatsen wijzen we nog op het volgende: *De Vader doet niets zonder de Zoon*. De Heere zegt in Joh. 17 : 2 *dat de Vader Hem macht heeft gegeven over alle vlees*. In Noach richt de Heere Zijn Verbond op met alle vlees tot de dieren des velds. De Vader oordeelt niemand, maar heeft al het oordeel de Zoon overgegeven, dus ook over de goddelozen.

Bij de spijziging van de schare ontvingen alle mensen het brood dat Hij brak en zegende. Onder de uitdelers van dat brood was zowel Judas als Petrus. *Alle dingen zijn door Hem gemaakt*, Hebr 1: 1, 2, dus ook het brood van de goddelozen. Vele zieken werden door Hem genezen, ook degenen die Hem tenslotte verwierpen. Hij doopte de bete in de azijn en gaf ze met eigen hand aan Judas.

Ten overvloede wijzen we nog op 1 Cor. 10 : 1--5, waar de Heilige Geest zegt dat velen in welken de Heere geen welbehagen had, gedronken hebben uit de steenrots Christus. Het mocht ons nog aanspreken dat we zoveel goed van Hem en door Hem genieten en Hem kwaad vergelden voor Zijn liefde.

Van dit alles zal Hij ons eenmaal rekenschap vragen als we voor Zijn rechterstoel zullen staan. En wee dan degenen die het goed in hun wellusten hebben doorgebracht en/of hun talent in de aarde hebben begraven. *Indien dan zij niet ontvloeden zijn die Hem verwierpen die op aarde goddelijke antwoorden gaf, hoe zullen wij ontvlieden indien we Hem verwerpen die van de hemel is?* En dat temeer als we van de broden gegeten hebben die door Hem zijn gezegend en gebroken. Zij het nog de bede onzer harten: *Heere, Uw goedertierenheid is goed, leer mij Uw inzettingen*. Zie ook, vooral betreffende de verwarring aangaande de persoon des Middelaars, pag. 33-35. Aldus blijkt het duidelijk dat alle leringen dezelfde grondslag als bovengenoemde hebbende, niet naar Gods Woord zijn, en daarom verworpen moeten worden.

Leer: Er zijn vele beschouwingen en leringen over het toekomen van de beloften des Verbonds. Kenmerkend is de strijd tussen hen die zeggen dat ze alleen aan de bekeerden toekomen en hen die zeggen dat ze ook aan onbekeerden toekomen.

Antwoord: We vinden hier een redeneren langs de Schrift heen, die deze uitdrukkingen in deze zin zeker niet kent, en doet de beloften van het Verbond dus noch aan bekeerden noch aan onbekeerden toekomen. Er is onder ons enerzijds een geslacht van "bekeerden" gekweekt, die rusten op hetgeen er "geweest is", op hetgeen ze "doorgemaakt hebben". Velen roemen op Gods Woord en steunen op het Verbond, en zij doen de dingen die daarvan verschillen. En daar zij Gods gerechtigheid in wezen niet kennen, en een eigen gerechtigheid zoeken op te richten, zijn ze de rechtvaardigheid Gods niet onderworpen. Hen komen de beloften van het Verbond zeker niet toe, gelijk blijkt: *Ik ben niet gekomen om te roepen rechtvaardigen*. Dien nu Christus niet toekomt, komen de beloften niet toe die in Hem zijn.

Anderzijds is er een geslacht opgekweekt, dat noch gelovig is noch ongelovig, Jood noch Griek. Allen hebben wat, al naar gelang het onderwijs dat ze gehad hebben, dat hen van de ongelovige atheïsten onderscheidt, op welke meestal laag wordt neergezien. Echter, gelovigen zijn ze ook niet, o neen, ze zijn maar onbekeerd. Dit laatste is dan de naam waaronder deze mensen gaan, ook in die bepaalde soort prediking, hoewel ze meestal het juiste waarachtige besef van hun onbesneden hart niet hebben. De arglistigheid van deze leringen is, om deze ongelovige-gelovigen een plaats te geven in het Verbond, een plaats te geven tussen de goddelozen en de godzaligen in.

Hieruit vloeien wederom al die leringen over een derde-Verbond, die veel meer invloed hebben dan we denken, daar ze bedekt liggen in alle leringen die een onwedergeborene een

plaats in het Verbond geven. Het is dat vervloekte "derde weggetje" voor degenen die niet vóór Hem en niet tegen Hem zijn.

Dat nu deze "onbekeerden" de beloften niet toekomen is maar al te waar, daar de Schrift ze in dezen niet eens kent. Enerzijds is het een rusten in doop, Verbond, enz., anderzijds in bepaalde bevindingen, geijkte kenmerken.

Dat deze mensen door het Woord niet gekend worden kunt u in de vruchten zien, daar het Woord aan hen voorbijgaat. De een heeft slechts belangstelling voor een prediking waarin men op grond van doop en Verbond "er bij" betrokken wordt, de ander alleen bij een bepaalde door hen *bevindelijk genoemde* prediking. Enkele malen onder zulk een prediking zijnde, bevonden wij ze echter volkomen geesteloos. Het was meest de taal van de zonen van Sceva. Hand. 19 : 13-16. Beide soorten van prediking bleken vleselijk te zijn en ten enenmale gespeend van de Waarheid die in Jezus is.

Wie komen de beloften van het Verbond toe? Gods Woord spreekt hierin duidelijk genoeg. We lezen van twee soorten mensen, namelijk goddelozen en godvruchtigen, kinderen Gods en kinderen des duivels. De goddelozen wordt geen enkele belofte in dezen toegebracht. Integendeel wordt hen het wee aangezegd. "De goddelozen hebben geen vrede zegt God".

Die dan ook door levende ontdekking een goddeloze in zichzelf wordt, die krijgt het ganze Woord tegen zich, totdat het Gode behaagt woorden op de ziel te brengen als: "Zo waarachtig als Ik leef, zegt de Heere Heere, zo Ik lust heb in de dood des goddelozen. Maar daarin heb Ik lust dat de goddeloze zich bekeert van zijnen weg en leve." Dán spreekt het gehele Woord hem van de noodzakelijkheid en van de dierbaarheid en gepastheid van de bekering, waarin hij nu een lust krijgt. In deze arbeid nu leert hij bevindelijk kennen hoe onbekeerlijk dat hij is, hoe verkocht onder de zonde om de dood en de hel vruchten te dragen. En zo leert hij zichzelf kennen door levende ontdekking als een ellendige en verlorene.

En waar dit wordt gekend, wij deze en dergelijke namen gaan dragen in onszelf, daar komen de beloften te pas, die ook aan dezulken worden toegebracht door de Heilige Geest. "De ellendigen en nooddruftigen zoeken water, maar er is geen; hun tong versmacht van dorst. Ik de Heere zal ze verhoren, Ik de God Israëls zal ze niet verlaten."

Door de trekking des Vaders wordt de zondaar tot Christus gebracht in een weg van ontdekking. We leren de zonde als zonde kennen, onszelf als zondaren, en de bezoldiging der zonde als de dood, waardoor we verlorenen worden in onszelf. In deze weg nu wordt ons verkondigd de belofte Gods van Zijn Zoon die geworden is uit de zaden Davids naar het vlees, die krachtig bewezen is de Zone Gods te zijn door de opstanding uit de doden.

Degenen die door ontdekkende genade in bekentenis van hun schuld, leren roepen tot God, wordt gepredikt: *Bekeert u en laat u dopen in de Naam van Jezus Christus tot vergeving van de zonden en gij zult de Gave des Geestes ontvangen.*

We nemen daarom geen van beide bovengenoemde leringen over, maar zeggen dat de beloften toekomen aan degenen wie Christus toekomt, namelijk: zondaren, ellendigen, verlorenen, ongetroosten en door onweder voortgedrevenen, hongerenden en dorstenden naar de gerechtigheid, wenenden en treurende vanwege hun zonden, bedroefden naar God, enz. Gods Woord is daar vol van. We noemen alleen maar: Ps. 72: 12, Jes. 42:16, 57:15, 59 : 20, 61 : 1, Matth. 5, 8 : 2-4, 9 : 13, Luk. 4 : 18, enz. enz.

Dierbaar Evangelie dat aan armen toekomt. *Want voor een goede zal mogelijk iemand bestaan te sterven, maar God bevestigt Zijn liefde tegen ons, dat Christus voor ons gestorven is toen we nog zondaars waren.* De Vader heeft hem gezonden en Hij is gekomen om de zondaren zalig te maken, om de nooddruftige te redden die daar roept, mitsgaders de ellendige en die geen helper heeft.

Luistert dan alle ellendigen en armen, alle vermoeiden en beladenen, allen die een schuldeiser hebben en benauwd zijn van geest. Luistert naar de stem van de roepende Herder en gelooft in Hem zo zult gij zalig worden.

Maar o ongelukkig geslacht dat noch Jood is noch Griek. *Daarom omdat u noch heet zijt noch koud, maar lauw, daarom, zegt de Heere, zal Ik u uit Mijn mond uitspuwen.* Het behage de Heere nog u aan uw ellendige staat te ontdekken, opdat u nog leert roepen om ontferming die de goddeloze beloofd wordt als hij zich bekeert. Maar wat zullen we ook zeggen, gij zijt vermoeid door uwe grote reize, maar gij zegt niet: het is buiten hope. Gij hebt het leven uwer hand gevonden, daarom wordt gij niet ziek. O ellendig geslacht.

Zo zegt de Heere: staat op de wegen en ziet toe, en vraagt naar de oude paden, waar toch de goede weg zij en wandel daarin; zo zult gij rust vinden voor uw ziel. Maar zij zeggen: Wij zullen daarin niet wandelen.

Leer: Men leert dat alle kinderen van belijdende leden van de kerk, kinderen van het Verbond zijn. Ja dat deze kinderen van stonde aan al 't heil in Christus in recht bezitten, van stonde aan erfgenamen Gods en mede-erfgenamen van Christus zijn. Dit alles wordt door de Heere in de doop betuigt en verzegelt. Als er dan ook kinderen gedoopt worden, moet het in het hart van de gedoopten klinken: *Gij zijt wettige erfgenamen van al de schatten van het Verbond van de genade Gods.* Daarna wordt 't heil weer verliesbaar gesteld door te leren dat 't kind als het tot verstand gekomen is zijn antwoord gevraagd wordt door het getuigenis Gods. Dan worden ze geroepen tot geloof en bekering, tot inwilliging des Verbonds. Willigen zij het Verbond in wordt het heil wezenlijk hun deel, doen ze het niet, gaat alles weer verloren.

Antwoord: Deze leer is een bevestiging en duidelijke, uitspraak van hetgeen reeds lang onder ons geleerd wordt, en veel invloed gekregen heeft. We kunnen blij zijn dat dan eindelijk de Remonstrantse aap uit de Gereformeerde mouw gekomen is. We zien hier de rechte conclusie van de weg die men reeds lang geleden is ingegaan met zijn kerk- en verbondbeschouwingen. Alvorens op de zaak zelf in te gaan, verzoeken wij u eens te overwegen:

De kinderen bezitten al het heil *in recht*. Dit is een veel sterker uitdrukking dan het "hebben recht op" van de algemene verzoeningsmensen. Dit in recht bezitten wordt hen in de doop door de Heere betuigt en verzegelt. Wanneer dus deze kinderen verloren gaan (men stelt zelf dat dit geschiedt), ontnemt de Heere hen wat zij in recht bezaten naar Zijn eigen verzegeld getuigenis. Hoever gaat men toch! Zelfs Adam bezat niet alles in recht.

We komen tot de volgende stelling: "De Heere wil de kinderen zaligmaken en schenkt hen daartoe al het heil in recht met zijn zegel voorzien. Zij echter weerstaan de wil Gods en overwinnen."

Als deze leer juist is, was Dordrecht in alles mis, en is onze belijdenis vals. Maar het gaat al verder.

De kinderen zijn van stonde aan erfgenamen Gods en medeërfgenamen van Christus.

Wat dit zeggen wil lezen we in Rom. 8 : 15-17, waar van diegenen die erfgenamen genoemd worden gezegd wordt, *dat ze ontvangen hebben de Geest van de aanneming tot kinderen, die met hun geest getuigt dat ze kinderen Gods zijn, en daarom erfgenamen.* Men wil dus zeggen dat deze kinderen, kinderen Gods zijn, verzegeld door de Heilige Geest; en daarna dat ze dit alles uit vrije wil kunnen verwerpen en verliezen.

Als dit niet Remonstrants is, weet ik niet meer wat het dan wel is, en hebben Bogerman c.s. ook niet geweten hoe goed Gereformeerd de remonstranten wel waren. En welk een verwarring! Eerst wordt men kind van het Verbond en erfgenaam Gods, en daarna weer een ongelovig en onbekeerd mens die buiten het leven staat. Het lijkt wel het bekende spelletje: Je bent het wel, je bent het niet. Dat er over de wedergeboorte bij dit alles in het geheel niet gehandeld wordt, en haar noodzakelijkheid en gepastheid als de enige ingang in het Koninkrijk Gods, zelfs niet aangeroerd wordt, behoeft ons niet te verwonderen. Immers dit zou dit hele bouwsel ontgronden, zoals Jezus met die leer van de Joden praktijken veroordeelde. Dat we hier maar niet te doen hebben met het doervloeien van een leraar, be-

wijst het net van leerlingen die op deze zelfde grond rusten, en de grote invloed die deze en dergelijke leringen in alle kerken hebben.

Men noemt maar klakkeloos alle kinderen van de belijdende leden *kinderen van het Verbond* afgescheiden van geloof en wedergeboorte. Dit gaat nog verder dan de bekende leer van de Gereformeerde Kerken, waar men de wedergeboorte tenminste nog *veronderstelt*.

We merken ten eerste op, dat er gans geen overweging noch onderzoeking meer is naar de rechtmatigheid van de handeling van de doop. B.v.: Men stemt toe dat er geloof bij de ouder (s) moet zijn willen hun kinderen gedoopt kunnen worden. Daarom leest men nog een Formulier om de kinderen van gelovigen te dopen. We weten dat velen de woorden van *gelovigen* weglaten, en ze zelfs ook in vele Psalmboeken daartoe uitgelaten zijn. Dit verandert echter aan de zaak niets, daar men het Formulier leest dat daartoe gesteld is, en men het bovendien erkent door belijdenis van de ouder (s) te vorderen.

Evenwel doopt men ook de kinderen dergenen die niet geloven, ook van degenen waarvan men zelf getuigt dat ze het geloof niet hebben. Maar dan is immers de hele handeling leugenachtig. En zo verhardt is men in die weg reeds dat men er gewoon op doorgaat zonder blikken of blozen. Ja, men leert zelfs dat niet de predikant in feite de doop bedient, maar Jezus Christus.

O dat we toch nog besef van deze gruwel kregen, die Jezus Christus tot een dienstknecht van de zonde maakt! Dit weten we, dat de Heere over al deze handelingen uitroept: *Wat hebt gij Mijn inzettingen te vertellen en neemt Mijn verbond in Uw mond, dewijl gij de kastijding haat en Mijn woorden achter u heenwerpt?* Menen wij werkelijk dat de Heere is gelijk wij? O Hij zal ons straffen en zal het ons ordentelijk voor ogen stellen. *Verstaat dit toch, gij godvergetenden! opdat Hij niet verscheure en niemand redde!*

Het zeggen: 'De Heere doet de handeling, de Heere zegt, de Heilige Geest getuigt', e.d. over het handelen in prediking, doop enz., is de kerkgeest onzer dagen. Alles gebeurt tegenwoordig door de Heere en Zijn Geest. En men dringt en dwingt ons dit te geloven.

Echter dit geloof kan alleen de Heilige Geest geven, in de harten van de gelovigen, doende hen horen de stem des Heeren in de woorden van de prediker. Hag. 1 : 2. En dit leert de Heere al Zijn schapen opdat ze er voor bewaard worden de stem des vreemden te horen om dien te volgen. Joh. 10 : 4-5. Maar Hij zal deze leraars en kerkenraden en ouders richten, die met een leugen in de rechterhand zich voor de Heere stellen en dan zeggen: *Jok ik er niet mede?* Ach dat we toch heden nog bedenken mochten wat tot eeuwige vrede dient!

Maar ook al is de handeling in dezen rechtmatig, *dopende de kinderen van de gelovigen*, dan is er nóg geen grond om te zeggen wat hier gezegd wordt. We zien in de ganse dooppraktijk ook een misvatting over de zaak betreffende het zaad Abrahams en de besnijdenis. Men borduurt op de woorden: *Daar nu de doop in de plaats van de besnijdenis gekomen is*, enz.

Eerstens vergeet men zoals gezegd, dat het formulier waaruit deze woorden gehaald zijn, gegeven is om de kinderen van de gelovigen te dopen, en ten andere dat dit formulier Gods woord niet is. Het zich richten naar de inzettingen van de Ouden zonder opzicht op Gods Woord en persoonlijke kennis van de zaak, brengt immer op verkeerde wegen door vleselijke bevattingen. Dit zien we ook hier in de toepassing die men maakt uit het zaad Abrahams en de besnijdenis.

Eerstens vergeet men dat wij, naar het vlees, het zaad Abrahams niet zijn. We zijn heidenen en geen Israëlieten. Wil men dit dan geestelijk opvatten, en er dus alle gelovigen zowel uit de besnijdenis als uit de voorhuid onder verstaan, waarom verklaart men het dan vleselijk door de vleselijke kinderen daaronder te begrijpen, in plaats van alleen de wedergeboorte?

Duidelijk blijkt nu, dat men geheel voorbijgaat aan hetgeen de Heere leert in b.v. Joh. 8. We lezen daar dat de Joden zich tegenover de lering des Heeren verhieven op hun geboorte uit

Abraham, naar het vlees. Op grond van deze vleeselijke verwantschap, noemden zij zich kinderen Abrahams en kinderen Gods, Joh. 8 : 33 en 4. Zoals men ook nu de kinderen op grond van hun naar het vlees uit gelovigen (zelfs ook ongelovigen) geboren zijn, *kinderen van het Verbond en erfgenamen Gods* noemt. Maar wat zegt nu de Heere tegen dit alles? Dat ze uit hun werken bewezen geen kinderen Abrahams te zijn maar kinderen des duivels. Joh. 8 : 40/44.

Hetzelfde zegt de Heere ook van deze leraars en leringen. De Heere erkende van de Joden vleeselijke geboorte uit Abraham, wat van ons niet geldt, maar wil hen en ons leren dat het kind-zijn-van Abraham t.o.v. het Verbond, een geestelijke waarheid is, en we het daarom geestelijk moeten verstaan. Dit wordt op andere plaatsen klaar en vast bevestigd. Lees maar eens Rom. 9 : 7 en 8, waar de Heere rechtstreeks leert *dat niet de kinderen des vleses* het in het Verbond bedoelde zaad zijn, *maar de kinderen van de belofenis voor dat zaad gerekend worden*.

Van deze waarheid is Ismaël een klaar bewijs. Hij was naar het vlees uit Abraham, was door Abraham besneden en woonde in Abraham's huis, alle goed genietende. Nochtans was hij geen kind van het Verbond (ook niet uitwendig!) Gen. 17 : 21. Zie ook Gal. 4 : 28-31. Ook Ezau is er een bewijs van, over wie het getuigenis Gods zelfs uitging vóór de geboorte. Rom. 9 : 11/13.

Daarom vermaant de Heere ons, dat we uit al deze dingen die tot onze lering tevoren geschreven zijn, zullen verstaan dat alleen diegenen die uit het geloof zijn, en wandelen in de voetstappen des geloofs van vader Abraham, tot zijn zaad worden gerekend in het Verbond, en daaruit erfgenamen zijn. Zie nog Gal. 3 : 9 en 29. Daarom wordt het op Christus betrokken door Wie het over degenen komt die leden van Zijn lichaam zijn Gal. 3 : 16-17.

De Joden die vleeselijk waren, de Geest niet hebbende, hebben het niet verstaan en zijn in hun vleeselijke opvattingen en beschouwingen omgekomen.

Deze bovengenoemde opvattingen over het "zaad" zijn evenzeer vleeselijk, en zal de Heere tegen alle bevonden worden die zichzelf verhogen, hoe dan ook, op grond van natuurlijke geboorte en/of doop. De Heere doe ons nog inzien in de spiegel opgehangen in Joh. 8 : 44 om er recht door vernedert te worden, opdat Hij ons verhoge. Zo dan, niet de kinderen des vleses, die de gelovigen gewinnen uit en door de arbeid van hun vlees, zijn kinderen des Verbonds, maar de kinderen van de belofen, die de gelovigen gewinnen uit en door de kracht Gods in hen, door de arbeid van hun geest, worden voor het zaad gerekend. Rom. 9 : 8 en Gal. 4 : 19. (Zoek a.u.b. alle verzen op en overweeg ze, de Heere smekende om Zijn licht en waarheid).

Ten andere gaat men geheel voorbij aan hetgeen de Heere zegt van de besnijdenis. Eerst wijzen we op Rom. 3 : 28 en 29, waar de Heere aanwijst het wezen van de besnijdenis, waarvan de besnijdenis in het vlees het teken was. Merk met aandacht op, dat dit wezen was de besnijdenis des harten in de geest, hetwelk op de wedergeboorte ziet. Fil. 3 : 5. Door de besnijdenis in het vlees waren ze geen Jood (Godlover), maar door de verborgen besnijdenis des harten in de geest. hetwelk is de vernieuwing in de geest onzes gemoeds. Efése 4 23. Zo ook nu: Niet die alleen gedoopt zijn met de doop des vleses met water (1 Petr. 3 : 21), zijn kinderen des Verbonds, maar die met de Heiligen Geest gedoopt zijn; hetwelk is het bad der wedergeboorte en vernieuwing des Heiligen Geestes. Fil. 3 : 5, Ef. 5 : 26. Daar men in de Gereformeerde kerken hier nog enig besef van heeft *veronderstelt* men de wedergeboorte bij het kind. Hoewel ook deze leer verwerpelijk is, is het met de leringen die wij nu behandelen veel erger gesteld, daar men zonder blikken of blozen over alles heen loopt, in de voetstappen van de Farizeeën en Sadduceeën, - dergenen die Jezus gekruisigd hebben, - omdat ze Zijn leer over geloof en wedergeboorte niet konden verdragen.

In feite staat men met dit alles op hetzelfde vlak als de Roomse kerk, welke leert dat het teken genade medebrengt en veracht evenzeer wat de Heere leert in o.a. 1 Petr. 3 : 21, ja veracht het ganse woord Gods.

In verband hiermede wijzen we nog op hetgeen de Heere zegt in Gal. 5 : 6, nl. dat de besnijdenis geen kracht heeft, afgescheiden van het geloof dat door de liefde werkt. En 1 Cor. 7 : 19, dat de belijdenis niets is afgescheiden van een godzalige wandel. Zo heeft ook de doop van de kinderen voor de ouders geen kracht en is voor de kinderen in zichzelf krachteloos, afgescheiden van het geloof werkende door de liefde in de onderhouding van de geboden Gods. Zie ook Rom. 6 : 4 en 1 Joh. 2 : 3/ en 3 : 7/8.

Het dopen van kinderen van ongelovigen is dus helemaal fout.

Ten laatste wijzen we nog op Rom. 4 : 11, waar de Heere leert *dat de besnijdenis aan Abraham gegeven is tot een zegel van de rechtvaardigheid des geloofs hetwelk hem in de voorhuid toegerekend was*. Hieruit is het klaar dat de besnijdenis in het vlees een teken is van de zaak zelf, welke geestelijk is. Zo is ook de doop met de Heiligen Geest, het zegel, waarom gezegd wordt: *Verzegeld met de Heiligen Geest, en de doop met water is daarvan een teken*. Daarom: *Voorwaar, voorwaar zeg ik u: zo iemand niet geboren wordt uit water en Geest, hij kan in het Koninkrijk Gods niet ingaan*. Wanneer nu dat geloof dat God tot gerechtigheid rekent ontbreekt, hoe kan dit dan verzegeld worden? Zal de Heere iets verzegelen dat er niet is? De doop afgescheiden van het geloof is niets. Dit is Gods getuigenis Gal. 5 : 6 en 1 Cor. 7 : 19.

Maar zij zeggen: De doop is alles en het geloof is aardig als het er bij komt. T. w.: Als de doop alzo in de plaats van de besnijdenis gekomen is, moet men alles dopen. De meesten zullen in hun voorgeslacht neg wel een godzalige hebben, en dan zijn er toch ook "de ingeborenen zijns huizes en de gekochten met zijn geld".

En hoe denkt men over de zonen van Ketura die Abraham naar het Oosten zond? Waarom zwijgt men dezen dood? Kende men iets wezenlijks van de doop uit eigen bevinding, men zou deze leringen niet leren. Daarom zouden we willen zeggen: Zijt gij leraars Israëls en weet gij deze dingen niet?

Heeft dan de kinderdoop generlei grond, en hebben hun bestrijders dus gelijk?

We zeggen dat de doop een zeer grote betekenis heeft voor de gelovige ouder(s). In deze doop bevestigt de Heere Zijn belofte hun God en de God van hun zaad te zijn. In deze toezegging Gods, die in de doop van het kind soms zonderling verlevendigd wordt, hebben ze vrijmoedigheid tot God door het geloof. Ze hebben een toegang tot Hem in al de zwaarigheden met hun kinderen, in eten en drinken, gebreken en krankheden enz.

Hierin ligt ook open de weg hunner behoudenis, waarin ook hun kinderen behouden kunnen worden. Dit inziende kan het hen soms zonderling bewegen met veel smekingen en biddingen tot de Heere uit te gaan, worstelende om de bekering van hun kinderen.

In dit alles worden ze echter mede door de Heere geoefend in het: *Uw wil geschiedde*. Ze leren bij aanvang en voortgang dat ook hun kinderen van de verdoemenis onderworpen zijn en alleen door genade verlost kunnen worden. Daarom wordt het ook hier: *Indien Gij wilt, Gij kunt*. Gelijk ze geleerd hebben en leren hun eigen leven te verliezen, leren ze het leven hunner kinderen verliezen in de hand en de wil des Heeren hun God.

Sommigen worden door een zeer smartelijke weg geleid tot het: *Hij is de Heere, Hij doe wat goed is en Zijn ogen*.

Soms werpt de Heere hun kind (eren) in grote ziekte, of zelfs neemt ze weg, of laat hen ver van het pad van de deugd afwijken en in grote zonden vallen.

Anderen hebben minder smarten hetwelk in Gods welbehagen ligt.

Allen leren ze echter hun vlees ook hierin te kruisigen en verstaan dat genade geen erfgoed is in de vleselijke lijn, gelijk de "Joden" van toen en van nu dromen, maar in de geestelijke lijn, zodat ze allen iets leren van de waarheid uit Matth. 12 : 48/50.

Daarom is het zulk een blijdschap voor de gelovige als hij een geestelijk zaad gewint door de arbeid des geloofs. En dan getuigt het zeker mede als dit ook een kind naar het vlees is, gelijk bij de moeder van Augustinus.

Gods kinderen lijden vele smarten vanwege het vlees dat nog aan hen is. Maar ten laatste doet de Heere hen over alles triomferen door het geloof.

Wanneer Abraham in het gebed worstelende is om een plaats voor Ismaël in het Verbond en de erve van Izak, en de Heere hem beveelt Ismaël er buiten te doen, is dit geen lichte zaak. Echter door Gods genade wordt het vlees overwonnen in het geloof en Abraham gehoorzaam aan Hem. Ook hij moest leren dat het niet is de vrucht des vleses maar des Geestes, niet ons werk maar Gods werk. En in dezen worden alle Gods kinderen meer of minder geoefend.

Zo leren we dus dat het: *Ik zal Uw God zijn en de God uws zaads*, niet met het natuurlijk verstand wordt begrepen, hetwelk vleselijk is en niet de dingen des Geestes Gods kan verstaan, maar door een in de wedergeboorte vernieuwd verstand hetwelk geestelijk is en alle dingen leert onderscheiden.

Heeft de doop voor de kinderen dan generlei betekenis?

De doop (het teken) is in en om het geloof van de ouders (uit de vaderen) en spreekt niet tot het kind dat nog niet leren en verstaan kan, maar tot de ouder(s). Zij worden dan ook in hen afgezonderd (geheiligd). En hierin ligt ook voor hen grote betekenis. Des Heeren zegen is deswege bijzonder over hen. En dit is wel het eerste dat de woorden Gods bij hen zijn, en zij van kindsbeen af in de Schriften onderwezen worden, die hen wijs kunnen maken tot zaligheid. Ook t.o.v. andere dingen zijn ze onderscheiden. De Schrift leert dit echter als om de vaderen wil. Zie Gen. 21 : 13: *Maar ik zal ook de zoon dezer dienstmaagd zegenen, omdat hij uw zaad is*. Ook Ezau is hiervan een bewijs als mede de kinderen van Lot. Zo ook de koningen van Juda en het koninkrijk zelf, om Davids Zijns knechts wil.

De Heere zegent wel bijzonder een geslacht en zelfs een volk in en om de Godzaligen onder hen, waarvan ons eigen volk een bewijs is. Dat ons volk vandaag nog in veel van anderen onderscheiden is, is evenzeer om van de Vaderen wil. Echter de zegen Abrahams kwam en komt niet over Ismaël de oudste, maar over Izak, niet over Ezau de eerstgeborene, maar over Jacob opdat het voornemen Gods dat naar de verkiezing is vast blijve, niet uit de werken maar uit de Roepende.

Deze leer zou de betekenis van de doop wegnemen!

Merk op dat het gezegd wordt door hen die van de doop in wezen niets kennen, en anderen hinderen deze te kennen door hun duistere en verduisterende leringen.

Deze leer zou de ouders zorgeloos maken!

Merk op dat zij het zeggen die ons ganse geslacht reeds tot zorgeloosheid gevoerd hebben en meer voeren, lerende hen rusten en roemen in het vlees.

Gods kind echter, die in deze doop ingeblikt heeft in de diepten van de dood en in de diepten van de kennis Gods in Jezus Christus, zal vaak in arbeid gevonden worden over zijn kinderen en anderen die de Heere hem voorstelt, om zo God het geven mocht, hen te wederbaren. Gal. 4 : 19. Door het geloof zal hij, volharden in het gebed totdat de Heere hem wegneemt, of hem beveelt deze of gene uit hart en huis weg te doen. En deze verborgen arbeid zal in het openbaar vergolden worden in die dag die God gesteld heeft. En dan zal die openbare arbeid, als niet zijnde uit het geloof dat de heiligen overgeleverd is, als zonde veroordeeld worden. Daarom wacht u voor de zuurdesem zowel van de Farizeeën als van de Sadduceeën, in wie bewaarheid wordt: *Hoeren en tollenaars gaan u voor in het Koninkrijk van de hemelen*.

Leer: Men vereenzelvigt het erf van de kerk met het erf des Verbonds. Daaruit leert men dat allen die geboren worden op dit erf van de kerk (allen die uit belijdende lidmaten geboren worden), op het erf van het Verbond zijn en daarom in ieder geval kind des Verbonds, hetzij inwendig of uitwendig.

Antwoord: Aangaande het woord kerk verwijzen we naar hetgeen gezegd is op pag. 59 v.v. Ook hier blijkt het weer dat men het woord op het genootschap en al derzelver leden betreft geheel tegen het getuigenis van de Schrift en de eigen belijdenis, als blijkt in het antwoord op vraag 54 van de Heidelbergse Catechismus en art. 27 van de Ned. Geloofsbelijdenis. Het erf van het Verbond (de uitdrukking als zodanig blijft voor hun rekening), is het Koninkrijk Gods. Zie hierover o.a. Mat. 5 :5 en 10, 7 : 21, 25 : 34, Luk. 22 : 30, Gal. 5 : 21, Ef. 5 :5, Openbaringen 21 en 22 : 45. Dit is dus niet de erve van de kerklidmaten hier, maar van de Gemeente Gods die in de hemel opgeschreven is. Een schaduw hiervan was ook de Tabernakel en de Tempel. Hiervandaan wordt de Gemeente ook vergeleken bij een gebouw, waarin de gelovigen als levende stenen gezet worden, gebouwd op het fundament van Apostelen en Profeten, waarvan Jezus Christus is de uiterste hoeksteen. Daarom wordt niemand op het erf van de *Gemeente* geboren uit het vlees, maar alleen uit de Geest. Niet door natuurlijke geboorte, maar door bovennatuurlijke geboorte komt men in het Verbond en daardoor op het erf van de Gemeente. Men verstaat niet de dingen die des Geestes Gods zijn en daarom worden de geestelijke waarheden vleselijk verklaard en toegepast.

De leer van een tweërlei kindschap vloeit uit de dwaling die alle gedoopten in het Verbond een plaats geeft. Men voelt dat men hiermee in de weg van de algemene verzoening is en tracht nu de conclusie te ontgaan door deze lering. Men gebruikt vaak Ismaël en Ezau. Hoe ver dit mis is en hier juist deze lering veroordeelt is, hebben we voldoende aangetoond onder het hoofdstuk "Het wezen des Verbonds" en in de beantwoording van de voorgaande lering.

Hoe men uitwendig 'kind' zijn kan en inwendig niet is mij een raadsel. Kan ik een kind hebben dat uitwendig (het corpus) van mij is, en inwendig (de ingewanden) van mijn buurman? Er kunnen kinderen zijn die zoveel gelijken dat ze mijn kinderen schijnen te zijn. Dit is dan toch maar schijn. De waarheid is: Ze zijn mijn kinderen niet.

Men moet niet de schijn als wezen gaan verklaren, want dit is de duivel de hand reiken die het van de schijn hebben moet en het van de Waarheid verliezen moet.

Geliefden, gelooft toch Gods Woord dat u leert dat niemand in het Koninkrijk Gods zal ingaan die niet wedergeboren is, en laat u niet verleiden door leringen die geboden van mensen zijn, opdat u niet, menende in te gaan, straks eeuwig buiten zult zijn met de dieven en moordenaars, die van elders wilden inklimmen.

Gods Woord kent kinderen Gods en kinderen des duivels. Een van beiden zijt gij. Door natuurlijke geboorte zijt ge een kind des duivels, al had u Petrus tot een vader en Maria tot een moeder. Alleen door wedergeboorte (geboorte uit God Joh. 1 : 13) bent u een kind van God en daarmee erfgenaam des eeuwigen levens. Rust dan niet totdat ook van u gezegd kan worden: *Die is in Sion geboren*. Allen die op grond van enige zaak zich noemen naar de Naam des Heeren en steunen op het Verbond, zullen buiten blijven met de honden en tovenaars. *Heden dan toch indien gij Zijn stem hoort, verhardt u niet maar laat u leiden*.

"Hebt gij niet gelezen, hetgeen van God tot ulieden gesproken is, Die daar zegt: Ik ben de God Abrahams, en de God Izaks (niet Ismaëls) en de God Jacobs (niet Ezaus)! God dan is niet een God der doden, maar der levenden!" Matth. 22 : 31/32.

Leer: Velen leren de verschillende delen van het Verbond als op zichzelf staande verbonden. Zo leert men een "Verbond van de Verlossing" hetwelk in God gesteld wordt tussen Vader en Zoon, en daarnaast een "Verbond van genade" hetwelk in Christus gesteld wordt tussen Hem en de Gemeente. Sommigen onder hen noemen het eerste het besluit in de eeuwigheid en het tweede de uitvoering in de tijd.

Antwoord: Ten eerste verwijzen we naar hetgeen over de eenheid en onderscheidenheid van de delen van het Verbond gezegd hebben op pag. 22 v.v. Het Verbond des Levens in Christus heeft verschillende delen of bedelingen, die van elkander onderscheiden zijn, maar in hun wezen en wortel één zijn. Nu moet er ten eerste voor gewaakt worden, dat deze eenheid niet losgelaten wordt, daar dit direct tot dwalingen voert.

Het Verbond is wezenlijk in God en in Jezus Christus als de Middelaar. De gelovigen zijn in dit Verbond als leden des lichaams van Christus. Het Verbond tussen Vader en Zoon en tussen Christus en de Gemeente is dus in wezen één en alleen onderscheiden in de wijze waarop partijen tegenover elkander staan. Gelijk het kind in het Verbond van de ouders is door geboorte uit hen, is de gelovige in het Verbond Gods door geboorte uit Hem. (Zie hierover ook pag. 28 v.v.) Wanneer de Schrift spreekt van onderscheiden Verbonden, doet ze dit als Verbonden in het Verbond, alle wortelende in en vloeiende uit het ene Verbond van het Voornemens en de Raad van God. Zo wordt dit Verbond geopenbaard als een overeenkomen van de Goddelijke Zelfstandigheden, Vader, Zoon en Heilige Geest, in één wil en welbehagen tot verlossing en zaliging van zondaren in een weg van wedergeboorte.

In en door de prediking van het Woord openbaart de Heere dit Zijn Verbond. Door de werking van de Heilige Geestes wordt het hart van bepaalde mensen geopend om acht op die prediking te nemen. Door dezelfde Geest wordt hen het Verbond geopenbaard en zij bewogen zich in hetzelfde in te laten door het geloof, door hetwelk zij nu van hun kant de beloften van het Verbond aannemen, hetwelk ook wel *verbond-maken* wordt genoemd. Dit Verbond is dus als een overeenkomen van God de Vader en de Zoon in de Heilige Geest, t.o.v. deze bepaalde zaak: *de verlossing en zaliging van gevallen mensen*.

Door het geloof dat de Heilige Geest in het hart werkt, ontvangt de zondaar kennis van het zijn van dit Verbond in God en van zijn eigen in-wezen in hetzelfde. Dan leert hij hoe het alles is een werk Gods, hem wederbarende naar Zijn Goddelijk beeld in Christus Jezus door de Heilige Geest.

We kunnen allerlei onderscheidingen stellen in de delen en bedelingen des Verbonds, wanneer we maar vasthouden: Er is maar één enig Verbond des Levens voor de gevallen mens. Niemand komt in dit verbond dan door wedergeboorte, gewerkt in een vereniging des geloofs met God door Christus, een één plant gemaakt worden en zijn met Hem in Zijn dood en opstanding.

Het eerst nodige te kennen is daarom voor ons allen en een iegelijk: of wij een plaats hebben in dit Verbond des Vredes en des Levens met God in Christus Jezus door het waarachtig geloof der werking Gods. De zalving die de gelovige nu hierin ontvangt, zal hem dan voorts van alle dingen leren.

Een ieder beproeve en onderzoekte dan zichzelf betreffende zijn in-zijn in dit Verbond, hetwelk gekend wordt in en uit het zijn van Christus in ons door Zijn Geest, en de vruchten die wij dan dragen in Hem, zijnde die goede werken die God voorbereid heeft opdat we in dezelve zouden wandelen.

"Hierin zijn de kinderen Gods en de kinderen des duivels openbaar." "Die daar zegt ik ken Hem, en Zijne geboden niet bewaart, die is een leugenaar en in dien is de waarheid niet. Maar zo wie zijn woord bewaart indien is waarlijk de liefde Gods volmaakt geworden. Hieraan kennen wij dat we in Hem zijn." 1 Joh. 2 : 4-5.

Gepubliceerd Reform Dagblad 3 augustus 2011

Huib de Vries

Uitzien naar gemeenschappelijke verootmoediging

Calvijn in Dordt

De Nederduits Hervormde Vereniging Calvijn wordt op 1 juli 1903 opgericht op initiatief van de orthodoxe ds. A.M. van der Sluis, in samenwerking met een kiesvereniging van de Hervormd Gereformeerde Staatspartij. Doelstelling is 'de verbreiding van de kennis des Evangelies van Jezus Christus', op grond van de gereformeerde beginselen. Om een dam op te werpen tegen de vrijzinnigheid in Dordt.

De door de vereniging georganiseerde lezingen krijgen allengs het karakter van erediensten. Zeker als ds. J. Keller, die in 1909 Van der Sluis als predikant en voorzitter van Calvijn opvolgt, de samenkomsten van Calvijn leidt.

Vanaf 1910 komt de vereniging samen in het kerkgebouw dat in 1866 is gebouwd door de afgescheidenen. Vier jaar later neemt Calvijn het pand over. De opstelling van ds. Keller leidt tot een breuk tussen de vereniging en de Hervormde Gemeente te Dordrecht. Ook intern zijn er de nodige conflicten. Die worden nog heviger na het vertrek van Keller, in 1920. Tussen 1922 en 1927 heeft de vereniging weer een eigen voorganger, in de persoon van godsdienstonderwijzer W. van Leeuwen. Na zijn vertrek steekt de interne onrust opnieuw de kop op. Onder meer vanwege verschil van mening over predikanten die voorgaan, variërend van reguliere hervormde predikanten tot 'vrije vogels', onder wie de befaamde ds. J.P. Paauwe.

Veel leden gaan over naar de in 1930 geïnstitueerde Gereformeerde gemeente van Dordrecht.

Op 11 december 1949 krijgt Calvijn weer een eigen voorganger, door de komst van godsdienstonderwijzer **G.J. Edelman**. Aanvankelijk doen de leden nog belijdenis in de Nederlandse Hervormde kerk, waar ze ook gebruik maken van de sacramenten. Na de invoering van de nieuwe kerkorde in 1951 heeft men hiervoor niet meer de vrijmoedigheid. Het bestuur van de vereniging machtigt Edelman om ook de sacramenten te gaan bedienen. In het voetspoor van Koelman wijst hij het gebruik van de formulieren af. De doop bedient hij alleen aan kinderen van Avondmaalgangers.

"Edelman heeft een groot stempel op de vereniging gezet. Door zijn godsvreze, zijn sobere levenswandel en zijn ijver in het pastoraat was hij voor elke predikant een voorbeeld. Daardoor werd Calvijn een hechte gemeenschap." De keerzijde was dat alles zich concentreerde rond de persoon van Edelman. "Formeel bleef hij oefenaar, maar onder ons had hij bisschoppelijk gezag. Vergelijkbaar met de positie van Paauwe. Doordat elke vorm van correctie ontbrak, kregen zijn prediking en pastoraat eenzijdigheden waarop hij niet gemakkelijk aanspreekbaar was."

Na Edelmans overlijden in 1990, kwamen de gevolgen openbaar. Kerkelijk was de vereniging in een volledig isolement geraakt. Onder de leden heerste verschil van mening over de te volgen koers. "De een wilde wel predikanten uitnodigen, de ander absoluut niet. Het was een heel verdrietige periode. Meer dan de helft is vertrokken."

Na zijn overlijden, zoekt een deel van de leden elders kerkelijk onderdak. Anderen besluiten thuis te gaan lezen. In het voorjaar van 1998 wordt bestuurslid B. van den Boogaard benoemd als voorganger van Calvijn. In de doordeweekse diensten gaan gastpredikanten uit de Protestantse Kerk in Nederland en de Hersteld Hervormde Kerk voor.

B. van den Boogaard: *"Ik zoek bewust het contact met predikanten uit verschillende kerken"*

Naast de gevestigde kerken kent de gereformeerde gezindte nog altijd vrije gemeenten, zelfstandige evangelisaties en particulieren die preekbeurten organiseren. Wat beweegt ze? Een verkenning in vier delen. "We houden de kerkelijke ontwikkelingen nauwlettend in de gaten, biddend om waarachtig herstel.

Kromhout oogt wat groezelig, maar aan godsdienst ontbreekt het er niet. Voor aan het straatje in het centrum van Dordrecht houdt Revival Centres Holland wekelijks bijeenkomsten. Ietwat verderop is het Leger des Heils gevestigd. Halverwege Kromhout komt **Vereniging Calvijn** samen. Niet alleen op zondag, maar ook elke dinsdag- of woensdagavond. Voor de deur staan enkele stemmig geklede mannen. Binnen heeft een handvol bezoekers al een plaats gezocht. De jonge organist op de orgelzolder breit naadloos psalm aan psalm. Tot twee kerkenraadsleden en de predikant van deze avond binnenkomen.

De sfeer is die van vijftig jaar geleden: een oase van rust in een dolgedraaide samenleving. Vanaf de kansel klinkt een onbewimpeld Evangelie uit de mond van een predikant van de Protestantse Kerk in Nederland, diep in het zwart. Gretig luisteren de 25 kerkgangers naar de verkondiging vanuit Ezechiël 47, over het levenbrengende water uit de nieuwe tempel. Nadat predikant en kerkbestuur zijn teruggekeerd naar de consistorie, klinkt als antwoord op de preek de melodie van een gezang. *'Heer, ik hoor van rijke zegen, die Gij uitstort keer op keer'*.

Catechese

Lerend ouderling B. (Bas) van den Boogaard (43), in het dagelijks leven groenteverkoper, is sinds 1998 voorganger van de gemeente. Hij wordt in zijn pastorale taken bijgestaan door broer J. (Jan) van den Boogaard (45) en zwager C. (Kees) van der Weijden (51). Formeel is Calvijn nog steeds een vereniging met een bestuur. Sinds 11 september 2001 zijn de bestuursleden tevens ouderling-diaken. Ze werden in hun gecombineerde ambt bevestigd door de uit Calvijn afkomstige ds. N. van der Want. "Sindsdien spreken we over de gemeente Calvijn."

Een dag per week is Van den Boogaard vrijgesteld van zijn maatschappelijke arbeid. Die dag gebruikt hij voor het afleggen van pastorale bezoeken en de voorbereiding van de catechisaties. Zijn preken bereidt hij op zaterdag voor, nadat hij de winkel heeft gevuld. En in verloren uren doordeweeks. Hij preekt elke zondag twee keer, op de feestdagen en doordeweeks als een gastpredikant onverwachts verhinderd is.

De catechese is over meerdere schouders verdeeld. Van der Weijden heeft de jongste catechisanten, van acht tot dertien jaar, onder zijn hoede. Van den Boogaard de drie groepen erboven. De groep voor 18 jaar en ouder combineert hij met de belijdeniscatechisatie. Als methode gebruikt hij 'Aan Zijn voeten' van ds. R. van Kooten. "Daar ben je een aantal jaren mee bezig. Sommigen blijven ook daarna nog komen. Er zijn catechisanten van dertig jaar

bij.”

Aderlating

In de hoogtijdagen van Calvijn, aan het begin van de 20e eeuw, trokken de samenkomsten meer dan zevenhonderd bezoekers. Nu zijn dat er krap zeventig, mede door de aderlating na het wegvallen van voorganger Edelman. "Die heeft een groot stempel op de vereniging gezet. Door zijn godsvreze, zijn sobere levenswandel en zijn ijver in het pastoraat was hij voor elke predikant een voorbeeld. Daardoor werd Calvijn een hechte gemeenschap.”

De keerzijde was dat alles zich concentreerde rond de persoon van Edelman. "Formeel bleef hij oefenaar, maar onder ons had hij bisschoppelijk gezag. Vergelijkbaar met de positie van Paauwe. Doordat elke vorm van correctie ontbrak, kregen zijn prediking en pastoraat eenzijdigheden waarop hij niet gemakkelijk aanspreekbaar was.”

Na Edelmans overlijden kwamen de gevolgen openbaar. Kerkelijk was de vereniging in een volledig isolement geraakt. Onder de leden heerste verschil van mening over de te volgen koers. "De een wilde wel predikanten uitnodigen, de ander absoluut niet. Het was een heel verdrietige periode. Meer dan de helft is vertrokken.”

Degenen die trouw aan Calvijn bleven, vroegen Van den Boogaard begrafenissen te gaan leiden. Al snel kwam het verzoek ook in de erediensten voor te gaan. "Dat sloot aan bij de nood van de gemeente, waar wij biddend mee bezig waren.” Hij volgde een cursus Hebreeuws en wat studie bij ds. Van der Want, die na zijn periode in Roemenië door een vrije gemeente in Schiedam werd beroepen.

Oordeel

Onder de nieuwe voorganger onderging Calvijn een klimaatsverandering. Ecologisch weet Van den Boogaard zich sterk verbonden met Calvijn en de puriteinen. Kerkelijk zoekt hij de gemeenschap met allen die van harte achter het gereformeerde belijden staan. Op de Haamstedeconferentie behoort hij tot de vaste bezoekers, met de Dordtse predikanten onderhoudt hij hartelijke contacten. Vorig jaar nam hij deel aan een door de christelijke gereformeerde ds. J.M.J. Kieviet georganiseerde reis naar Israël. Die verzorgde dit jaar de afsluitingsavond voor de catechisanten van Calvijn.

De gastpredikanten zijn van hervormde komaf, waarbij Calvijn de keus niet laat bepalen door het schisma van 2004. Ondanks zijn oecumenische instelling kan Van den Boogaard nog niet bezien dat de gemeente zich zal aansluiten bij de Protestantse Kerk in Nederland of de Hersteld Hervormde Kerk. "Dat heeft te maken met onze zienswijze op de kerk van Nederland. Wij liggen door verbondsbreuk onder het oordeel, van links tot rechts. We houden de kerkelijke ontwikkelingen wel nauwlettend in de gaten, biddend om waarachtig herstel. Dat heeft 2004 voor onze waarneming niet gebracht. Ik heb veel vrienden in de Hersteld Hervormde Kerk, maar ook daar dreigt de kerkelijke zelfgenoegzaamheid. Van der Want is inmiddels Hersteld hervormd predikant, wij kunnen vooralsnog die stap niet maken. Onze verlegenheid komt overeen met die van Ezechiël toen hij een veld vol dorre doodsbeenderen zag, en werd gevraagd: ‘Zullen deze beenderen levend worden?’ Daarop was zijn antwoord: ‘Heere, Gij weet het.’

Afwijken is ons werk, het terechtbrengen is Gods werk. We herkennen ons in de prangende vraag ‘Wachter, wat is er van de nacht?’, met de daarop volgende constatering: ‘De morgenstond is gekomen, en het is nog nacht.’”

Preekoefeningen

De droeve verdeeldheid en de kerkelijke hoogmoed maken de voorganger van Calvijn niet tot een somber man. "De preek van vanavond was me uit het hart gegrepen. Als je op de omstandigheden let, verlies je alle moed. Maar wij geloven vast dat de Geest van de genade en van de gebeden, die aan Israël is toegezegd, ook de ingeënte takken kan vernieuwen. Die onmisbare spade regen is door God genadig beloofd. Tekenen van herstel zijn voor ons niet de vorming van nieuwe kerkverbanden, maar gemeenschappelijke verootmoediging door de werking van de Heilige Geest. Daarom zoek ik bewust het contact met predikanten uit verschillende kerken. Te beginnen in Dordrecht. Ik ervaar hen niet als concurrent. In tegendeel, het zijn mijn broeders en het is mijn hartelijk verlangen dat we mogen buigen voor de Heere." Met predikanten die hij via de Haamstedeconferentie leerde kennen, vormde hij een kring die regelmatig samenkomt voor preekoefeningen. "Onderling noemen we het prophesyings. Gewoon in de huiskamer, met de vrouwen erbij. Als je aan de beurt bent, hou je een korte preek die op alle mogelijke punten wordt beoordeeld. De inhoud, de opzet, je voordracht... Uiterst leerzaam!" De overige twee kerkenraadsleden van Calvijn steunen Van den Boogaard in zijn ontwikkeling. "Een verschil is wel dat ik al wat ouder ben en niet al die contacten heb", erkent Van der Weijden. "Je komt dan minder snel uit het isolement waarin we jaren hebben verkeerdt."

Zoeken

Inhoudelijk ging Van den Boogaard vooral over het verbond anders denken. "Voor Edelman vielen *de cirkel van de uitverkiezing en die van het verbond samen*, zoals bij de meeste voorgangers uit de rechterflank van de gereformeerde gezindte. Daardoor staan ze met één been in het Baptisme, terwijl ze toch de kinderdoop willen handhaven. Dat wringt. Het niet verstaan van de doop hoort bij het oordeel dat over de kerk ligt. ‘Mijn volk gaat verloren omdat het geen kennis heeft’. ‘Leer het volk z’n doop verstaan, en de natie is gered’, zei Wormser, en dat is zo. Dat ben ik meer en meer gaan zien door het bestuderen van de profeten. Nadat ik in de middagdiensten de Heidelbergse Catechismus, de Dordtse Leerregels en de Nederlandse Geloofsbelijdenis had behandeld, heb ik een keer heel Daniël en Hosea bepreekt. Moeilijke boeken, maar enorm leerzaam. Ze leren ons wie God is, als de God van het verbond in Zijn zegen en Zijn vloek.

Verwachting

Deze profeten wijzen ook in 2011 de kerk in Nederland de weg terug, tot de God van onze vaders. *Niet de weg van allerlei activisme, maar die van gelovig werkzaam zijn met Gods beloften. Op hoop tegen hoop. Bij mij groeit de overtuiging dat geestelijk herstel voor zowel Israël als de kerk gepaard zal gaan met een grote verdrukking. Dat laat Gods Woord ons op meerdere plaatsen zien en horen.*"

Dat wat hij in de Schriften ontdekt, probeert hij vanaf de kansel door te geven aan de gemeente. Over zijn gehoor heeft hij niet te klagen. "Er wordt met aandacht geluisterd. Ook de jongeren zijn enorm leergierig. Voor de ouderen is de omslag wel wat groot, dat kan ik

begrijpen. Het is voor ons als bestuur een zoeken naar de juiste weg. Met het gebed dat de onderlinge band bewaard mag blijven.”

2019

Predikant: dhr. B. v.d. Boogaard. Reguliere kerktijden: 10:00 en 17:00

Andere voorgangers: ds. M. K. de Wilde; ds. M. Messemaker; ds. A. D. Fokkema; ds. P. C. H. Kleinbloesem; ds. M. van Dalen